

Katolički list

Zvonik

GOD. XVII BR. 8 (190) Subotica, kolovoz (august) 2010. 130,00 din

pužijanca 2010.
totinu godina
rabro čuvana tradicija

Mladomisnici Subotičke biskupije

Susret s kardinalom Puljićem

Grgo Piuković, autor monografije
„Sto bandaša i bandašica“

Slamarke 25. saziva Prve kolonije
naive u tehnici slame

„Najlipči“ pratitelji bandaša i bandašice

Najbolji ovogodišnji risari

Tamburaška večer

Nastup folklornih skupina

Iz propovijedi mons. Stjepana Beretića,
na Večernjoj molitvi u katedrali-bazilici, 7. 08. 2010.

Budimo ponosni i zahvalni

Dok sunce zalazi, mi se svečanom večernjom službom hvale obraćamo neprolaznoj Svjetlosti. I srce nam je veselo, kao da naše hodočastičke noge već stoje na vratima jeruzalemskim. Strepili smo nad našim kruhom svagdašnjim. Kiše nisu prestajale. Ponegdje vode odnesoše i kruh, i kuću. I suša nas je namučila. Na mahove je izgledalo kao da je presahla svaka nada, kao da se na obzorju nikada više neće pojaviti Danica ljepšega dana. Nevolje koje nas biju tumačimo često posljedicom svojih grijeha. Pa ipak, Bog nam daje kruha. U nevoljama koje nam prijete nalazimo svjetlo vjere otačke. Naši su nam preci namrli svjetlo evanđelja, u tami da nađemo svjetlo.

U teškim danima čuje se naša molitva: „U Gospodina ja se uzdam. Duša se moja u njegovu uzda riječ“. Samo nas Bog može umiriti. Zato nam raspjevani David i dovikuje: Molite za mir Jeruzalemov. Blago onome koji Boga ljubi. I u tami beznađa on vjeruje u Božju utjehu. I kad nema puno, pjeva sa Zlatkom Pejakovićem: „Siromah sam. Nije me sramota... Pusta blaga – što će mi... Nek je zdravlja, pjesme, radosti“. Iz tih nam stihova govori ono što su naši stari za sebe i za svoje od Boga molili: Samo nek Bog da zdravlja. Samo nek smo mi živi i zdravi. Dužijanca je radost zbog klasa i zbog završenog dijela posla. Dužijanca je radost zbog zdravlja, i dragost što su vrijedne ruke požnjele i u snopove povezale kruh naš svagdašnji. Zaista „nije bogat onaj koji ima, nego onaj koji daje svima. Nije sretan taj što ima sve, već: životu tko se raduje“. A nama ništa ne treba tako jako, kao životna radost. Dužijanca je kao široki osmijeh djeteta kad slatkiš dobije. Malo nam je rodilo, a ipak se radujemo i ipak slavimo. Dao j' Bog, pa je rodilo... dobro je.

Stari Izraelci su molili za mir baš onaj psalam, koji je u krvavim godinama rata tako puno značio i za nas: „molite za mir... neka bude mir u zidinama tvojim... mir tebi... Ovih sam dana u jednom austrijskom gradu bio na misi jednog mladog svećenika. On nije molio ono: „Izbavi nas, Gospodine, od svih zala... Daj milostivo mir

u naše dane...“ – kao da njegov narod ima sve, kao da u njegovoj zemlji nema nikakvog nasilja. Ali, to je molitva za sve ljude. Ne uživaju svi ljudi mir, nisu svi zdravi. Ima gladnih, ima žednih ljudi. Zar da zaboravimo njihove strahove i njihove patnje? Kako da stanemo pred Boga samo sa svojim

potrebama? Zar nama Bog nije Otac? Zar je prema nama njegova ruka stisnuta? Dobili smo, dajmo. Ako ne možemo dati, bar molimo za ljude u potrebi. Molimo za svoj grad: „Neka bude mir u zidinama tvojim i pokoj u tvojim palačama“. Molimo za sve gradove i za sve zemlje.

Poslije one starinske žetve, ostalo je ljudima još puno posla, a već su slavili. Seljakovo srce je bilo ponosno što je dio posla obavljen. Zato je stao i predahnuo. Zahvalio je Bogu i ljudima. Premda mu se svaki posao završavao onom jezgrovitom molitvom zahvale: Bogu hvala, poslije žetve je izrekao svečanu hvalu. Tu je svoju zahvalnost iskazao veselom kućnom svečanošću, za koju nije trebalo puno: samo srce, vijenac od klasja ispletan, veselo društvo risaruša i risara, trebala je voda. Dužijanca je bila svetkovina blagoslova. Zato je bandaš na dužijanci ovako govorio: „Domaćini, ris smo uradili. Žito vam je jedro k'o moja bandašica, pa nek vam je sritno i blagoslovljeno!“ I škropljenje vodom, posipanje mekinjama bilo je popraćeno blagoslovom: „Da nam žito bude čisto k'o voda i da ga bude tušta k'o mekinja!“. Svečano postavljeni stol je bio znak domaćinove radosti i zahvalno-

sti... Častio je vrijedne radnike. Manje je radala zemlja našim starima. Mnogi su radili tuđu zemlju. Od bogatstva su imali samo plemenito srce, ali su znali slaviti. Kao da su govorili: „Ja ne tražim puno, (samo) nek je zdravlja, pjesme, radosti“.

Ma kako siromašan bio, našao je vremena za nedjeljnu misu. Nedjeljom nije radio, već ju je proslavio u odmoru. I mi imamo puno obveza i puno posla. Neka nas ova Dužijanca potakne da zavolimo nedjeljni počinak, i da nađemo vremena za svetu misu, da nedjeljom budemo kod Gospodina, da čujemo njegovu riječ. Za nedjeljnu svetu misu treba odmorno srce i odmorno tijelo. Kako da dospjani slušamo riječ Gospodinovu, putokaz za našu svakidašnjicu? Čuli smo danas: „Dobro činite što (uz Božju Riječ) prianjate kao uza svjetiljku što svijetli na mrklju mjestu – dok Dan ne osvane i Danica se ne pomoli u srcima vašim“. Vrijedi izdvojiti vrijeme za Božju riječ, za zahvalnost i Bogu i ljudima. Sad je čas za zahvalu, za radost, za pjesmu, za kolo. Ima ponosa u nama i onda kad nismo najbogatiji. Neka nam ponos bude protkan iskrenom zahvalnošću, vjerom, nadom. Neka iz nas skromnost zapjeva: „Ja ne tražim puno od života. Nek je zdravlja, pjesme, radosti“. Nitko kao Bog ne daje ni zdravlje, ni pjesmu, ni radost. Uostalom: „Nije bogat onaj koji ima nego onaj koji daje svima“. Bogata je ovo grana hrvatskog naroda. Daje kruha, ali i velike ljude. Darovala nam je svećenika Blaška Rajića, da nam cijelo stoljeće svijetli taj svećenik koga je radnik sa ciglane na noge postavio. Zahvalimo večeras i sutra za dobre i plemenite ljude koji nam iz godine u godinu osiguravaju kruh. Za sve ćemo reći Bogu hvala. Tko da ne bude ponosan na našu stoljetnu Dužijancu! I svatko od nas može reći s onom slavonskom: „Sin sam zlatnih žitnih polja, rodnih njiva... Tu su... moji časni ljudi. Nije moja duša prazna..., da bih protiv sebe mor'o... Jasne su mi one riječi: Nemoj, sine, protiv Boga, nisu tvoji takvi bili. Ma najteže kad je bilo, i suzu su svoju skrili. Amen.“

Dužijanca – stotinu godina hrabro čuvana tradicija

Piše: Željka Zelić

Kolijevka Dužijance – sjećanje i poticaj

*Draga djeco i mladi! Vi ste radost i budućnost naša. Ulicama našega grada proći ćete danas u svojim prekrasnim nošnjama. Neka svaki vaš korak i svaki vaš smijeh slave Gospodina. I neka s vašega lica sja ponos što ste sinovi i kćeri bunjevačke grane hrvatskoga naroda. Neka se sva ova ljepota, milina i ponos sliju u jednu jedinstvenu zahvalu Bogu za ovogodišnju žetvu, za kruh svagdašnji. Za ovaj predivni običaj Dužijance koji u ovom obliku traje već punih stotinu godina, poručio je mons. Andrija Anišić, župnik župe sv. Roka, ispraćajući u nedjelju 8. kolovoza iz kolijevke Dužijance ovogodišnje nositelje svečanosti, bandaša **Martina Matkovića** i bandašicu **Martinu Dulić**, malog bandaša **Igora Nimčevića** i malu bandašicu **Kristinu Matković**, te bandaše i bandašice iz Bajmoka, Tavan-kuta, Ljutova, Đurđina, Žednika, Male Bosne, Sombora i Svetozara Miletića, „kerske kraljice“ predvođene **s. M. Jasnom Crnković** te mlade odjevene u narodnu nošnju i okupljene vjernike. Time je ujedno započela centralna proslava Dužijance 2010.*

Da je ovogodišnja, 100. po redu Dužijanca bila posebna, svjedoči i to da su bandaše i bandašice u kolijevci Dužijance svojim dolaskom po prvi puta počastili ovogodišnji gost, vrhbosanski nadbiskup kardinal **Vinko Puljić** te domaći biskup **Ivan Pénzes**, u čijoj su nazočnosti župnik **Andrija** i predsjednik Organizacijskoga odbora Dužijance 2010. **Davor Dulić** položili na bistu **Blaška Rajića** u predvorju crkve logotip Dužijance 2010.-2011. Naime, 1911. godine tadašnji župnik, mons. **Blaško Rajić**, u suradnji s *Katoličkim divojačkim društvom*, priredio je i proslavio prvu Dužijancu u crkvi. Izražavajući svoju radost, ali i ponos zbog kardinalova sudjelovanja u slavlju Dužijance, a čiji dolazak 1996. godine na proslavu 100. obljetnice župe dobro pamte župljani ove župe, župnik **Andrija** rekao je kako ništa nije slučajno. *Božja providnost i vaša ljubav prema Hrvatima Bunjevcima dovela vas je danas ponovno u Suboticu ali i u ovu župu. Hvala vam na toj ljubavi. vaša prisutnost i zajedništvo s nama ohrabrit će nas da ustrajemo u vjernosti Bogu i svom narodu, usprkos svih poteškoća i brojnih prepreka koje nam postavljaju neprijatelji Crkve i našega naroda,* rekao je mons. Anišić. Tom je prigodom u ime svih Hrvata Bunjevaca zahvalio i domaćem biskupu Ivanu što je već 21. put kao biskup na Dužijanci. *Vaša hrabra podrška vjernicima Hrvatima Bunjevcima kroz sve ovo vrijeme a osobito za vrijeme rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini mnoge je, iako uz ne male žrtve, zadržala na vjekovnim ognjištima. Uzvratio vam dobar Bog na način kako on zna da vam je najpotrebnije. Hvala vam što ste na prvu moju riječ pristali da danas dođete na ovo kratko slavlje u ovu crkvu i u ovu župu koja je danas osobito radosna i ponosna jer se sjeća svog dičnog župnika **Blaška Rajića** i Dužijance – svog najmilijeg običaja koji danas slavimo stoti put u Crkvi,* zaključio je mons. Anišić.

Pozdravljajući biskupa Ivana, župnika **Andriju** i sve vjernike u crkvi sv. Roka, kardinal **Vinko Puljić** čestitao je jubilarnu, 100. Dužijancu, rekavši kako je ovo i stoga divan dan jer su sačuvali običaj koji je nikao iz vjere. *Čestitam i onima koji svoje umijeće ugrađuju u Dužijancu izrađujući prekrasne krune od slame. Divim se čuvanju tradicije jer se niste dali i onda kada je bilo teško, sačuvali ste svoj divni običaj zahvale dragom Bogu.* Kardinal se prisjetio drage, stote obljetnice crkve sv. Roka te potaknuo vjernike da ne prestaju zahvaljivati Bogu, jer onaj tko zna zahvaliti Bogu, zna isprositi milost. Svoj dirljiv govor kardinal **Vinko** završio je čestitajući svećenicima koji su uspjeli sačuvati Dužijancu kako bi ju prenijeli na buduće naraštaje.

Bez blagoslova i zahvale, nema ni kruha

Uz molitvu i blagoslov, kolona s karucama na čijem je čelu bila okićena kruna od žita, krenula je iz župe sv. Roka put katedrale sv. Terezije Avilske, gdje im je dobrodošlicu uputio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** zajedno sa starateljima Dužijance, **prim. dr. Markom Senteom** i **Gabrijelom Kujundžićem**.

Misno slavlje u katedrali predslavio je gost ovogodišnje Dužijance, kardinal Vinko Puljić zajedno s domaćim biskupom Ivanom, katedralnim župnikom Stjepanom te svećenicima Subotičke biskupije. Pozdravljajući dragog nam gosta, biskup Ivan istaknuo je kako ga pozdravlja kao metropolitu one crkvene pokrajine iz koje je prije više od tristo godina stigla jedna veća skupina Hrvata-Bunjevaca, koji njeguju ovaj način zahvale. *Vi ste, Uzoriti, drugi puta na našoj Dužijanci. Neka vam je blagoslovljen dolazak, a naša je zahvala u molitvi za vas i vašu napaćenu Crkvu*, zaključio je biskup Péntzes.

Kardinalova riječ od srca k srcu

Što zemlja rađa, Božje je davanje

Čestitajući svima jubilarnu Dužijancu, kardinal Puljić u svojoj je propovijedi istaknuo kako nas veže puno toga, u prvom redu Krv Kristova po sakramentu krštenja, ali i to da smo isti narod, jezik i kultura te da vučemo korijene s rijeke Bune s koje je došao i njegov otac. *Čestitam vam da ste se othrali svim promjenama vremena, sačuvali ovu lijepu tradi-*

ciju koja je iznikla iz vjere – zahvaliti Bogu. Ona je na neki način prožela i izgrađuje vašu kulturu, hrvatskog naroda Bunjevaca na ovim prostorima, rekao je propovjednik. Ističući posebno važnost zahvalnosti, kardinal Puljić rekao je da onaj tko zna vrednovati dar jest zahvalan, jer što god čovjek radi, ako nema Božjega blagoslova nema ni uspjeha. *Zemlja je dar Božji povjeren čovjeku, on ju obrađuje, iz nje klija život od kojega beremo i od kojega živimo, a to je kruh naš svagdašnji. Ako rad nije blagoslovljen, čovjek neće imati što ubirati. Zato danas zahvaljujemo za taj dar od kojega živimo, i zato nije čudno da je čovjek zemlju nazvao majkom, jer ono što ona rađa Božje je davanje. Uvijek će zemlja kruh davati*, rekao je kardinal. Govoreći o poštovanju prema zemlji koja rađa u prošlosti, istaknuo je kako ni danas često puta nema dovoljne podrške da se istinski vrednuje rad i zemljoradnja, zemlja od koje kruh dobivamo. *Zato vas želim potaknuti da istinski Bogu zahvaljujete što uspijevate kroz rad plodove zemlje ubirati i život uzdržavati.*

Majka – i zemlja i Crkva

Govoreći nadalje o zemaljskom životu, kardinal je rekao kako je i to Božji dar darovan preko naših roditelja. Majkom zovemo i Crkvu koja nas je krštenjem rodila na novi život, život djece Božje. Ona nas rađa za vječni život kroz sakrament krštenja. Isus je htijući podržavati taj život da bismo stigli do vječnosti, uzeo plod zemlje – kruh – i od njega učinio nebeski kruh, hranu za život vječni. Razmišljajući o Božjoj blizini, propovjednik je zaključio kako se Bog utjelovio da bi s čovjekom ljudski život živio, a onda ga posvetio i otkupio, usmjeravajući ga na život vječni. *On kruh pretvara u svoje tijelo i zato najsvetije što na zemlji možemo slaviti jest euharistija u kojoj se kruh tj. zemaljska hrana pretvara u nebesku hranu kako bi se čovjek sjedinio s Bogom koji je ljubav, jer sve što imamo i jesmo Božji je dar. Euharistijom zahvaljujemo Bogu koji nas stvori preko roditelja, Crkvi koja nas rodi za nebeske stvarnosti i Kristu koji nas otkupi i hrani nas sobom da ovaj zemaljski život možemo tako živjeti da nebeski postignemo*, rekao je propovjednik.

Samorazarajuća današnja „napredna vremena“

Upozoravajući na današnja „napredna vremena“ u kojima nikad nismo imali bolju tehniku i više učenih glava no što imamo danas, kardinal je ustvrdio kako u isto vrijeme moramo priznati da nismo nikad imali toliko laži, prijevara, nesigurnosti i ugroženosti čovjeka. *Čovjek nije svjestan dara pa zloupotrebljava dar života. Kad čovjek izgubi vezu s Bogom, postaje ugrožen i kad izgubi svijest da je sve što ima i što jest dar Božji, ugroženi su i međuljudski odnosi. Toliko se mržnje sije, toliko je ratova i sukoba*, naznačio je kardinal. Govoreći pak o vrijednosti kruha i nadovezujući se na izreku o čovjeku koji je dobar kao kruh, kardinal Puljić se prisjetio i riječi starih koji su upozoravali da mrvu kruha koja padne na zemlju ne treba pogaziti nego poljubiti i ostaviti. *Ali danas su kante pune kruha. Koliko umiru od gladi, a čovjek se rasipa i baca kruh. Koliko je samo znoja i žrtve utkano u njega, a još više to je Božji dar. Čovjek više ne zna cijeniti život, jer vidimo da danas izglasavamo zakone da se smije ubiti dijete prije rođenja, da se smiju dijeliti pilule koje će ubiti začeto dijete. To je demokracija. Donijeli smo zakone da se smiju ubiti starac i starica prije prirodne smrti jer ne trebaju i ne koriste nam. A tako smo osuđivali sve onu fašizme i „izme“ koji su ubijali ljude, a mi demokratski donosimo zakone da se ljudi smiju ubijati. Čovječe, vrati se svom dostojanstvu, cijeni život – Božji je dar*, naglasio je kardinal Puljić.

Čuvajte svoje korijene, tradiciju i vjeru, istinski Bogu zahvaljujte, svoju grudu ljubite, kruh cijenite, božanskim se kruhom hranite

S vama ovdje želim dijeliti radost Dužijance. Nikad ne zaboravite Bogu zahvaljivati za blagoslov rada ljudskoga, za dar kruha i života, da istinski zajednički gradimo solidarnost. Ako imaš više, imaj srca za one koje nemaju. Ako nemaš, hrabro u život pa će Bog dati blagoslov da možemo preživjeti. Zato vas uz čestitku Dužijance koju 100. puta obilježavate, želim hrabriti – čuvajte svoje korijene, tradiciju i vjeru, istinski Bogu zahvaljujte, svoju grudu ljubite, kruh cijenite, božanskim se hranite kruhom da ovaj zemaljski život tako proživite da se u nebu nađemo u radosti, u kraljevstvu Božjem, zaključio je kardinal Puljić na kraju svoje propovijedi.

Dužijanca 2010.

Kao i svake godine, mladi odjeveni u narodnu nošnju Hrvata Bunjevaca, prinijeli su na oltar vino, vodu i kruh od ovogodišnjega roda pšenice, dok su svi prigradski bandaši i bandašice prikazali kardinalu Puljiću simbole svojih dužijanca.

Bandašica Martina i bandaš Martin na oltar su prinijeli hostije za misu zahvalnicu odnosno krunu ovogodišnje Dužijance koju je u tehnici slame izradila **Jozefa Skenderović**. Misa zahvalnica završena je svečanom pohvalnicom „Tebe Boga hvalimo“ te euharistijskim blagoslovom.

Pjevanje je i ove godine predvodio katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić**.

Među brojnim gostima ovogodišnje Dužijance bili su predstavnici Gradske uprave, gradonačelnik **Saša Vučinić**, dogradonačelnik **Pero Horvacki**, zamjenik predsjednika Skupštine grada **Csaba Sepsey** kao i tajnik **Árpád Sveller** te ostali članovi Lokalne samouprave. U ime Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici nazočila je generalna konzulica **Ljerka Alajbeg** sa suradnicima, savjetnica u Veleposlanstvu RH u Beogradu **Svetlana Božinović**, iz Hrvatske matice iseljenika (Zagreb) **Marija Hećimović** i dr. Iz pokrajinske Vlade Dužijanci su nazočili tajnik za upravu i propise **Ándor Déli**, tajnik za zdravstvo **dr. Attila Csengeri**, zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne zajednice **Mato Groznica** te drugi predstavnici pokrajinske Vlade i Skupštine, kao i predsjednik Mađarskog nacionalnoga vijeća **Tamas Korhec**, dopredsjednik Hrvatskog nacionalnoga vijeća **Mata Matarić**, predsjednik Njemačkog nacionalnoga vijeća **László Göncö Mandler**, kao i brojni gosti predstavnici županija i gradova iz Republike Hrvatske i Republike Mađarske te predstavnici državnih, društvenih, kulturnih i vjerskih institucija.

Povorka ponosa i bogatstva običaja Hrvata Bunjevaca

Svečana povorka u kojoj su ulicama grada najprije prošli ugledni gosti na čelu s kardinalom Puljićem, krenula je nakon euharistijskoga slavlja od katedrale do glavnoga gradskoga trga, a povijest Dužijance te običaje koji ju prate okupljenima je pojasnio voditeljski par, **Željka Vukov** i **Lazar Cvijjin**, koju su redom pozdravljali najprije konjanika **Marka Tikvickog** s

barjakom Dužijance, ali i ostale konjanike na paradnim konjima. Na trg je potom stigla i kruna na fijakeru koju je kao i godinama unatrag izradio **Grgo Piuković**. Uslijedio je potom dolazak djece iz vrtića Marija Petković „Sunčica“ i „kraljica“ župe sv. Roka. U radnom dijelu povorke bili su momci u bijelom sa snopovima žita, žene u radnom ruhu, djevojke s „đugama“ i krušnim košarama te kola s džakovima žita. Potom su na trg pristizali i predstavnici kulturno-umjetničkih društava iz Subotice i okolice, R. Hrvatske, R. Mađarske, R. Crne Gore i R. Poljske. U povorci su se među mnoštvom narodnih nošnja, mogli vidjeti raritetni primjerci bunjevačke narodne nošnje koja više nije uporabi te se može vidjeti samo na Dužijanci.

100. Dužijanca

Drevni obiteljski običaj zahvale Bogu za završetak „risa“ (žetve) župnik župe sv. Roka, mons. Blaško Rajić u suradnji s „Katoličkim divojačkim društvom“ 1911. godine prvi put je organizirao i održao i u crkvi. O prvoj crkvenoj Dužijanci časopis „Neven“ je objavio vijest pod naslovom „Dužijanca“, u rubrici „Visti iz mesta“: *Blaž Rajić, plebanoš sv. Roke priredio je 6. o.m. (kolovoza) zahvalnu svečanost prilikom dovršetka žetve. Oko trideset konjanika su dopratili iz polja krasno pleten vinac od žita u crkvu, gdi su ga dočekale enge sa plebanošom koji je poslji toga sakupljenoj gomili rekao lipu pridiku. Uveče je pak bila zabava u dvoranama „Pešte“, kao nastavak dužijance. Zabava je bila dosta krasna i mladež je provela vrlo dobro (NEVEN, 1911., str. 60).*

Kad se žetva prestala obavljati ručno, tj. risom, Dužijanca je malo pomalo prerastala u narodni običaj Hrvata Bunjevaca koji žive u Bačkoj. U vrijeme komunističkog režima, Dužijancu je Crkva slavila posebno u okviru svojih mogućnosti sve do 1993. kada je zahvaljujući hrabrim ljudima iz Crkve, Hrvatskoga kulturnog centra i subotičkih gradskih vlasti, ponovno postala jedinstvena manifestacija s brojim duhovnim i kulturnim zbivanjima. U središtu proslave Dužijance je euharistijsko slavlje kojim Hrvati Bunjevci i danas zahvaljuju Bogu na završenoj žetvi ali i na kruhu svagdanjemu. Tako se u jednom slavlju veliča Boga, ljudski rad i kruh kao plod zemlje i rada ruku čovjekovih. /A. A./

Kruh od novoga brašna za sve četiri strane grada

Usljedio je potom dolazak svečanih zaprega, haptika i fijakera te seoskih bandaša i bandašica i pratioca ovogodišnjeg bandaša i bandašice. Domaćini ovogodišnje Dužijance bili su **Dajana i Davor Šimić** koji su dočekali subotičkog gradonačelnika Sašu Vučinića i predsjednika Organizacijskoga odbora „Dužijance 2010.“ Davora Dulića. Primajući iz ruku bandašice Martine kruh od novoga brašna i pokazujući ga na četiri strane grada, gradonačelnik Saša Vučinić rekao je kako je Dužijanca jubilej vrijednih, zahvalnih ljudi i blagdan zajedništva. *Zemlja se udružila sa znojem ovdašnjih risara i njihovim krvavim žuljevima, s nebom koje im je darovalo sunce i kišu i s Božjim blagoslovom. Potom su se risari udružili sa susjedima i prijateljima da se taj plod ubere i sačuva i tako osigura plodonosnu i bogatu godinu. Takva Dužijanca živjet će i narednih sto godina, dokle god bude ovih mališana koji su danas defilirali u povorci i koji to njeguju u svojem srcu*, rekao je gradonačelnik Vučinić, zahvaljujući svima onima koji su sudjelovali u povorci i na taj način iskazali poštovanje prema blagdanu koji je iznikao iz jednoga naroda ali koji je na taj način darovan svima ostalima koji u Subotici poštuju marljivost i dobre ljude. Za uzvanike je nakon predaje kruha priređen ručak u HKC-u „Bunjevačko kolo.“

Posjet grobu Blaška Rajića

Jedna od dužnosti bandaša i bandašice je i posjet grobu Blaška Rajića. U pratnji župnika župe sv. Roka mons. Andrije Anišića, bandaš i bandašica su iz crkve sv. Roka ponijeli su vijenac od žita i cvijeće i položili ih na Rajićev grob. U prigodnom programu kod njegovog groba župnik je pozdravio prisutne, koji su se ove godine u većem broju okupili da počaste tog velikana hrvatskog naroda i bunjevačkog roda. On je zahvalio Bogu što je našem narodu podigao takvog pastira i takovog narodnog vođu kao što je bio Blaško Rajić, a njemu je zahvalio za sve što je učinio za naš narod a napose što nam je u baštinu ostavio Dužijancu koja traje već čitavo stoljeće. **Katarina Čeliković**, djelatnica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, pročitala je odlomak iz pisma Blaška Rajića, koje je iz zatvora uputio svojim nećacima. Davor Dulić, predsjednik Organizacijskog odbora pročitao je Božju riječ, a potom je župnik predmolio molitve vjernika i blagoslovio grob. Ovom svečanom činu prisustvovala je i rodbina Blaška Rajića.

Bandašicinim kolom „ispraćena“ 100. „Dužijanca“

Na prepunom gradskom trgu, u večernjim satima prigodom otvorenja Bandašicinog kola nazočne je kao nasljednik Blaška Rajića pozdravio župnik župe sv. Roka mons. Anišić, a potom je gost 100. Dužijance kardinal Vinko Puljić, u svojem govoru istaknuo kako je skup u Bandašicinom kolu primjer globalizacije Dužijance. *Dužijanca je poniknula u obitelji kao znak zahvalnosti Bogu za završetak žetve i kruh svagdašnji, zatim je prenesena i u Crkvu i tako je dobila još dublju i širu dimenziju zahvale Bogu na najizvrsniji način u euharistijskom slavlju da bi se onda proširila i u svijet kulture i narodnoga veselja kakvo je i Bandašicino kolo*, rekao je kardinal. On je pozvao okupljeno mnoštvo da sačuvaju ono što su im u baštinu ostavili pradjedovi a to će moći učiniti ukoliko ostanu vjerni Bogu i svom narodu. Potaknuo ih je zatim da žive a ne uživaju život, jer samo živeći život moći će zaštititi ljudsko dostojanstvo i njegovati zajedništvo bez kojega nema ni opstanka ni napretka.

Bandaš i bandašica u znak sjećanja na sudjelovanje u stotoj Dužijanci predali su kardinalu sliku izrađenu u tehnici slame koja prikazuje bunjevački salaš na kojem je Dužijanca i knjige o Dužijanci. A potom su pjevajući pjesmu „Kolo igra tamburica svira“, formalno pozvali sve na Trgu da im se pridruže u kolu. U kolu je naizmjenice sviralo devet tamburaških sastava.

Posljednja manifestacija Dužijance održat će se 28. i 29. kolovoza kada će biti održano tradicionalno proštenje u Marijanskom svetištu na Bunariću. Nakon što smo ove godine proslavili 100. Dužijancu, već sada možemo promišljati o sljedećoj godini kada ćemo s ponosom proslaviti 100. obljetnicu Dužijance.

Večernja u katedrali

Mi danas i sutra želimo još više na jedan vanjski način dati Bogu hvalu za sve što dobijemo, bilo dobro bilo zlo, jer nas je Krist naučio da uvijek trebamo zahvaljivati i za jedno i za drugo, na korist nama, našim obiteljima i cijeloj našoj zajednici. Stoga, budimo Bogu zahvalni za sve što primamo iz njegove ruke, rekao je subotički biskup **mons. dr. Ivan Pénzes**, u subotu 6. kolovoza na svečanoj Večernjoj koju je u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske predvodio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, zajedno s desetak svećenika. Mons. Beretić u svojoj je propovijedi /*čiji veći dio objavljujemo na 3. stranici Zvonika*/ na poseban način pozdravio predvoditelje 100. Dužijance, bandaša **Martina Matkovića** i bandašicu **Martinu Dulić** koji su tijekom Večernje pred oltar prinijeli krunu ovogodišnje Dužijance koju je izradila **Jozefa Skenderović**, a koja simbolizira 100. Dužijancu u čijem su središtu vijenac, kruna i križ. Pjevanje je predvodio katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić**. Svečanoj Večernjoj nazočio je i gradonačelnik Subotice **Pero Horvacki**.

Poslije Večernje, na putu prema glavnom gradskom trgu gdje je održana Risarska večer, risari i risaruše su se zaustavili kod biste Blaška Rajića, koja se nalazi u parku kod Gradske kuće, gdje su ih dočekali katedralni župnik mons. Beretić i mons. Anišić, a potom je na bistu stavljen vijenac od žita.

Dužijance u...

... Starom Žedniku

Dužijanica u Starom Žedniku, zahvala Bogu za kruh svagdašnji, održana je u nedjelju 11. srpnja. Sveta misa zahvalnica počela je svečanom povorkom koja je krenula iz župnoga stana. Mladi u narodnoj nošnji, narod i svećenici sačekali su ovogodišnje nositelje Dužijance: bandaša Davora Skenderovića, bandašicu Nikoletu Dožai, malog bandaša Matiju Perčića i malu bandašicu Sandru Poljaković.

Na ulasku u crkvu prošlogodišnji bandaš i bandašica predali su predvoditeljima krunu ovogodišnje Dužijance, sliku u tehničici slame koju je izradila Ana Milodanović.

Nakon ulaska u crkvu kod oltara je zapjevana kraljička pjesma **Đule Milodanović**, koju je za ovu prigodu s djecom uvježbala **Anica Čipak**. Svetu misu predvodio je **fra Ivan Cvetković** uz koncelebraciju

vlač. **Lazara Novakovića** i župnika domaćina vlač. **Željka Šipeka**, a gost na svetoj misi i sudionik na oltaru bio je paroh novožedničko-čantavirski o. **Dalibor**. Misno slavlje su svojim glasovima uzveličali Zbor svetoga Marka i VIS „Markovi lavovi“.

Navečer je održano Bandašicino kolo, kojem je prethodio prigodni program, nastup sudionika Dječje dužijance, zatim dodjela nagrada najljepšim vrtovima u Starom Žedniku, o kome je računa vodio Ekološki forum žena Starog Žednika. Glazbena podrška proslavi bio je ansambl „Hajo“ koji je otvorio prvo kolo u nizu ove godine, koje je trajalo do kasno u noć. /A. Č./

... Bajmoku

Svečanost Dužijance u Bajmoku održana je 11. srpnja u crkvi svetog Petra i Pavla. Žetveno slavlje započelo je dolaskom bandaša i bandašice, **Bojana Galića** i **Gordane Balažević**, koje je ispred župne crkve dočekalo mnoštvo djevojaka, momaka i djece u narodnim nošnjama. Predvoditelji risara i risaruša donijeli su sliku od slame, na kojoj je ovoga puta predstavljena bajmočka crkva.

Misno je slavlje predslavio vlač. **Josip Kujundžić** iz Vajske, uz koncelebraciju mjesnog župnika vlač. **Zsolta Bendea** i mladomisnika **Dragana Muharema**. Predvoditelj misnog slavlja vlač. Kujundžić u svojoj je propovijedi ukazao vjernicima na važnost Božje riječi, koju trebaju prihvatiti i živjeti te da tako u svakom trenutku, i najmanjom gestom, mogu činiti velika djela. On je tom prigodom također istaknuo značaj molitve i svakodnevne zahvalnosti za Božju milost. Misno je slav-

lje uljepšano pjevanjem župnog zbora i mladih u narodnim nošnjama, koji su se ujedno uoči Dužijance redovito okupljali čistiti žito kako bi ukrali crkvu vijencima ispletanim od žita.

A kako mladi vjernici svoju tradiciju čuvaju i glede narodnih plesova, nakon svete mise, u dvorištu župe pokazali su mještanima da se znaju i provešeliti na način kako su to činile njihove majke i dide. Žetveno slavlje u Bajmoku nastavljeno je navečer, kada je održano Bandašicino kolo, koje je uvijek prigoda za okupljanje i druženje velikog broja vjernika i ljubitelja žetvenih svečanosti. /**Marija Matković**/

... Tavankutu

Svečanost svršetka žetvenih radova, obilježena je u Tavankutu 18. srpnja. Povorkom do župne crkve Srca Isusova mnoštvo mladih i djece odjevenih u narodne nošnje, risari i risuraše na karucama okićenim novim žitom te bandaš i bandašica **Jasmin Iršević** i **Sunčica Kopunović**, došli su zahvaliti Bogu za darovani kruh.

Misno slavlje predslavio je mjesni župnik preč. **Franjo Ivanković**, uz koncelebraciju župnika iz Male Bosne **Željka Augustinova**. Preč. Ivanković u svojoj je propovijedi ukazao na vrijednost poštenoga rada, za čije plodove treba svakodnevno zahvaljivati Bogu. *Danas svojom prisutnošću svjedočimo vjernost Bogu i rodu. Na prvim stranicama Biblije, Božje i ljudske stope polaze istim stazama, a tek nakon grijeha Božji koraci plaše čovjeka i on se skriva, bježi, traži svoj put. No, Bog i čovjek ne mogu jedno bez drugoga. Međutim, nije samo čovjek pogođen grijehom, nego je i rad ponižen grijehom i stoga ne donosi uvijek željene rezultate. Rad se danas premalo vrednuje i postaje područje mržnje. Današnji čovjek ne voli raditi, a najviše zarađuju oni koji najmanje rade. Isus nam poručuje kako je rad bitan, ali isto tako i da nas ne smije udaljiti od Boga. Zahvalimo Bogu te čista srca donesimo darove naše plodne Bačke. U Njega smo se pouzdavali kroz prošlost, i Njemu povjeravamo svoju sadašnjost i budućnost, zaključio je preč. Ivanković.*

Misnom slavlju, među ostalim, nazočili su i dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki**, predsjednik Organizacijskoga odbora Dužijance **Davor Dulić** kao i gradski bandaš i bandašica **Martin Matković** i **Martina Dulić**. Proslava Dužijance nastavljena je navečer u dvorištu župe, gdje je priređeno Bandašicino kolo, koje je kao i svake godine okupilo brojne ljubitelje ove žetvene tradicije. /*Marija Matković/*

... Svetozaru Miletiću

Središnja manifestacija Dužijance u Lemešu proslavljena je u nedjelju 25. srpnja, svetom misom koju je u mjesnoj crkvi Rođenja BDM predslavio župnik iz Bačkoga Monoštora **Goran Vilov** uz koncelebraciju domaćega župnika **Antala Egedija**. Nositelji manifestacije bili su bandaš **Mario Brkić** i bandašica **Bernanda Jurić**.

Bandaš i bandašica donijeli su kruh i krunu na oltar, a mali bandaš i bandašica klasje i izrezani kruh koji je poslije blagoslova podijeljen nazočnim vjernicima. Pjevanje na misnom slavlju predvodili su župni zbor pod vodstvom **Željka Zelića** i djevojački zbor „Musica viva“ pod ravnanjem **Marite Topić**. Poslije svete mise svi su sudionici Dužijance zajedno išli do križa kod crkve zahvaliti Bogu za sva dobročinstva. U pratnji tamburaškog orkestra iz Bača, pod stručnim rukovodstvom **Miše Čosića**, povorka je krenula u Mjesnu zajednicu gdje ih je dočekaao predsjednik Mjesnog vijeća **A. Vidaković** kojemu je predana kruna Dužijance i kruh od novoga žita. Slavlje je potom nastavljeno u Domu kulture gdje je priređena večera „kod baće i nane“ i druženje do duboko u noć.

Trodnevno obilježavanje Dužijance započelo je 23. srpnja, u Velikoj dvorani Mjesne zajednice gdje je predstavljen deveti svezak „Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca“, a predstavili su ga glavni i odgovorni urednik **dr. sc. Slaven Bačić** iz Subotice i sveučilišni profesor u Kragujevcu **dr. sc. Ivan Gutman**.

U lemeškom Domu kulture 24. srpnja održana je Risarska večer. Bandaš **Mario** i bandašica **Bernanda** donijeli su vijenac od žita domaćici **Marini Lobodi** i domaćinu **Marku Viliću**, da ga sačuvaju do sljedeće godine. Mala bandašica **Sandra Šandor** i mali bandaš **Luka Vilić** preuzeli su svoju obvezu za narednih godinu dana. Gosti programa bili su ME „Német László“ i djevojački zbor „Musica viva“ iz S. Miletića. /*Lucia Tošaki/*

... Maloj Bosni

Dužijanca u Maloj Bosni proslavljena je 25. srpnja u crkvi Presvetoga Trojstva. Proslava Dužijance započela je svečanom Svetom misom u župnoj crkvi ukrašenoj novim žitom, gdje su mladi mještani u narodnim nošnjama, risari i risaruše, dočekali ovogodišnje pred-

voditelje – bandaša **Marka Dulića** i bandašicu **Ivu Stantić** te malog bandaša i bandašice, **Antuna Lešnjakovića**, **Ivanu Tikvički** i **Anicu Lulić**.

Misno slavlje predslavio je vč. **Dragan Muharem** uz koncelebraciju mjesnoga župnika **Željka Augustinova**. U prigodnoj propovijedi, vlč. Muharem je rekao vjernicima da je Dužijanca radost i unatoč životnim nedaćama, nisu siromašni jer za Boga znaju i čovjeku se raduju. *Danas, kada slavimo Dužijancu, želimo da nam ova svetkovina postane izraz radosti i zahvalnosti Bogu za zlato naših bačkih njiva. I mi smo s razlogom sretni, jer znamo da Dužijanca nije samo povorka i narodna nošnja, nije samo „pokazati se“, već je i blagdan obitelji i radost za završenu žetvu. Dužijanca su sklopljene ruke i molitva iz duše. Bog nas poziva da odjenemo blagdanskog ruho, ali napose nas poziva na ljubav svagdašnjju. I možda nije ništa preče i vrijednije od toga da mi, mladi naraštaji, osjetimo da je došao red na nas da preuzmemo brigu za naš hrvatski rod, brigu za vjeru i to ne samo veseljem i radošću, nego i kolijevkom i radom,* naglasio je vlč. Muharem. Žetveno slavlje nastavljeno je navečer u dvorištu župe gdje je održano Bandašicino kolo. /*Marija Matković/*

... Durđinu

Dužijanca u Durđinu obilježena je 1. kolovoza misnim slavljem koje je u župnoj crkvi sv. Josipa Radnika predslavio župnik iz Staroga Žednika **Željko Šipek** zajedno s domaćim župnikom **Lazarom Novakovićem**.

Dužijanca 2010.

Mnoštvo djece i mladih, odjevenih u narodnu nošnju, dočekalo je u crkvi ovogodišnjeg bandaša **Marka Tumbasa** i bandašicu **Marijanu Dulić**. Oni su kao zahvalu donijeli sliku od slame, rad **Marije Vidaković**, i kruh od ovogodišnjega žita. Misnom slavlju, među ostalim, nazočili su dogradonačelnik Subotice **Pero Horvacki** kao i gradski bandaš i bandašica **Martin Matković** i **Martina Dulić**.

Proslava Dužijance nastavljena je u večernjim satima akademijom na kojoj su recitatori govorili pjesme posvećene Dužijanci i žetvenim radovima, a zbor mališana uz pratnju tamburaša HKPD „Đurđin“ svojom je pjesmom uljepšao akademiju. Sudjelovalo je tridesetak djece. Nakon toga uslijedilo je Bandašicino kolo u župnom dvorištu. /*Verica Kujundžić*/

... Ljutovu

Svečanost Dužijance proslavljena je 1. kolovoza u Ljutovu. Domaćini svečanosti bili su već tradicionalno Ruža i Antun Juhas, iz čijeg su doma mladi odjeveni u narodnu nošnju, predvođeni bandašom Miroslavom Vojnićem Zelićem i bandašicom Ivanom Vuković te malim risarima Kristijanom Matićem i Ivanom Jurić, uputili k mjesnom Domu kulture gdje je slavljena sveta misa.

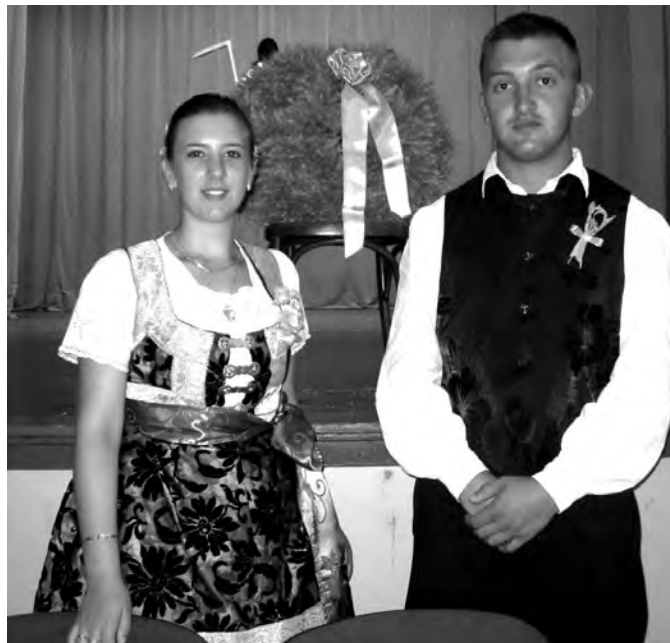

Predvoditelj misnoga slavlja bio je biskupijski tajnik **mr. Mirko Štefković** zajedno s tavankutskim župnikom **preč. Franjom Ivankovićem**. U prigodnoj propovijedi, vlč. Štefković je istaknuo da sve što ljudi rade predstavlja suradnju s Bogom. *Dužijancom zapravo slavimo suradnju između Boga stvoritelja i čovjeka stvorenja, radnika. Puno je ljudi danas bez posla, ali nažalost, nema ni puno vrijednih i marljivih ljudi. Posao nam pomaže u samoostvarenju i tada smo radosni i zadovoljni te znamo zahvaliti Bogu. Ako naš rad ide u drugom smjeru, onda to predstavlja besmisleno zgrtanje i nema svog cilja, što čovjeka zatvara u samoga sebe i on ne podiže pogled k Bogu. Bog nikada ne prestaje iznova pristupati svakom čovjeku i neka ova Dužijanca bude znak Božje blizine i zahvale,* rekao je propovjednik.

Nakon misnoga slavlja uslijedio je nastavak žetvene proslave uz prigodni kulturno-umjetnički program koji su priredili Ljutovčani, nastupom svojega folklornoga i tamburaškoga odjela, nakon čega je upriličeno Bandašicino kolo. /*Marija Matković*/

Somborska „Dužionica“

U subotu 24. i nedjelju 25. srpnja, HKUD „Vladimir Nazor“ proslavio je 76. Dužionicu. Nositelji ovogodišnje Dužionice bili su bandaš **Šima Džinić** s Bezanskog puta i bandašica **Marija Firanj** iz Nenadića.

Proslavu je u velikoj dvorani Hrvatskog doma otvorio predsjednik društva **Mata Matarić** koji je pozvao nazočne da minutom šutnje odaju počast nedavno preminulom profesoru **Matiji Đaniću**. Predsjednik Matarić je pozdravio ovogodišnje goste Dužionice KUD „Filipovčice“ iz Komletinaca, koji su prikazali dio svojih običaja, narodne pjesme i igre. **Cecilija Miler** pročitala je svoju pjesmu „Fala“, a predstavila se i pjevačka skupina društva domaćina. O novom broju lista „Mirosljub“ govorio je urednik **Alojzije Firanj**. Prigodnu pjesmu „Kosci“ **Marije Hornjak**, pročitala je voditeljica programa **Bojana Jozić**.

Centralna je proslava Dužionice započela svetom misom u crkvi Presvetog Trojstava, koju je predvodio karmelićanin **o. Vjenceslav Mihetec**. On je u svojoj propovijedi rekao da se oko Bogoslužnog stola okupljaju Božji prijatelji, oni koji su u krštenju s Kristom suukopani i po vjeri u snagu Boga s njime suuskrsli. Ti ljudi svim silama po riječima o. Vjenceslava pridonose da danas među ljudima vladaju nebeski odnosi. *Ali to nije uvijek jednostavno, jer to su ljudi koji se za uspostavu evanđeoskih odnosa među ljudima danas krvavo znoje, koji su trnjem okrunjeni i na kraju raspeti. To je zato tako jer vole i jer mu vjeruju, bez Boga ne žele ništa, to su prijatelji Božji,* rekao je o. Vjenceslav.

Nakon svečane svete mise, ovogodišnji kruh je u Hrvatskom domu blagoslovio vlč. **dr. Marinko Stantić**, kojeg su potom sudionici Dužionice na čelu s bandašom i bandašicom ponijeli gradonačelniku **Nemanji Deliću**, koji je zahvalio sudionicima i Hrvatima, kao i Bunjevcima koji su mu zajedno predali kruh.

U Hrvatskom domu je priređen ručak prije kojeg se nazočnima obratio predsjednik HKUD-a „Vladimir Nazor“ **Mata Matarić**. Na ovogodišnjoj Dužionici u Somboru su nazočili i brojni gosti, među ostalim ministar savjetnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu **Filip Damjanović**, konzulica savjetnica Generalnog konzulata RH u Subotici **Vesna Njikoš Pečkaj**, predsjednik DSHV-a **Petar Kuntić**, zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine **Mato Groznica**, predsjednik HNV-a **dr. Slaven Bačić**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, direktor NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Karan**, predsjednica udruge „Šokačka grana“ iz Osijeka **Vera Erl** te predstavnici Crkve, hrvatskih udruga i kulturno umjetničkih društava. /*Zlatko Gorjanac*/

„Takmičenje risara“

Manifestacija koja okuplja one koji rade ris, koji uživaju u gledanju, ali i one koji uče ponešto o razvoju i vrstama košenja žita, svakako je „Takmičenje risara“ koje je održano 10. srpnja na parceli Ivana Vojnića Zelića u Starom Žedniku.

U natjecanju je sudjelovalo tridesetak parova, koji su stigli ne samo iz Subotice i okolice, već iz Gornjeg Brega, Mužlje, okolice Kragujevca, Kecela (Mađarska) i Županje (Hrvatska). Pobjednici su bili **Marinko Kujundžić** sa svojom risarušom **Ružom Juhas**. Drugo mjesto pripalo je paru **Perica Tikvički** i **Emera Poljaković** iz Starog Žednika, a treće **Peri Matkoviću** i **Gizi Bodić** s Bikova.

Zanimljivo je da su se i ove godine u košenju oprobali i dužnosnici, među kojima je bio ministar poljoprivrede **Saša Dragin**, gradonačelnik **Saša Vučinić** i državni tajnik u Ministarstvu poljoprivrede Republike Hrvatske **Josip Kraljišković**.

Ni ovaj „ris“ nije prošao bez prikazivanja nekadašnjeg načina košenja žita, a prisutni su uživali u starim strojevima, napose kada su u pitanju vršalice i mnogi sačuvani predmeti iz ručnog „risa“, a nije izostao ni „risarski ručak“ s tradicionalnim jelima.

Najmlađi su našli mjesta za zabavu i igru, slikari za autentično slikanje na njivi, a brojni posjetitelji su vidjeli i slamarke na djelu.

Ova je manifestacija okupila brojnu djecu koja su neposredno sudjelovala i u natjecanju u košenju i tako upoznala ono što su njihovi stari nekada radili. Tako se „ris“ najbolje prenosi novim pokoljenjima kako ne bi bilo zaboravljeno ono što je nekada stvaralo kruh svagdanji. /Zv/

Proглаšeni pobjednici u aranžiranju izloga

Povjerenstvo za najljepše aranžiran izlog u duhu Dužijance, u sastavu **Alojzije Stantić** (predsjednik), **Biserka Jaramazović** i **Đurđica Orčić**, izabralo je od 11 izloga 4 najljepša. Alojzije Stantić je na kraju književne večeri Instituta proglasio pobjednike: prvo mjesto osvojio je **Grgo Piu-ković** uredivši izlog u butiku „Mondo“ pod nazivom „Fala Bogu, ris je gotov“, drugi najbolje aranžirani izlog pod nazivom „Fala dragom Bogu i vlč. Rajiću na sto Dužijanci“ djelo je **Ivana Kuntića** i nalazi se u McDonalldsu. Ove godine, treće mjesto dijele dva izloga: prvi se nalazi u „Fari“ pod nazivom „Naše bandašice“, koji su aranžirali **Jelica Piu-ković** i **Petar Gaković**, a drugi je aranžirala Sekcija narodnih rukotvorina „Baština“ i **Slavica Zvekanov** pod nazivom „Molitvom do kruha“ a nalazi se u butiku „Perspektive“. /Klara Mamučić/

XI. Žetvene svečanosti u Bregu

U nedjelju, 25. srpnja, žitelji Bačkog Brega i njihovi uzvanici okupili su se u župnoj crkvi sv. Mihovila, kako bi skladnom pjesmom i usrdnom molitvom zahvalili Bogu na ovogodišnjem daru novoga žita i novoga kruha.

U organizaciji Udruge građana Hrvata-Šokaca „Ante Jakšić“ 11. put zaredom održana je manifestacija „Bereške žetvene svečanosti“. Sudionici manifestacije, članovi KUD-ova „Lovor“ Trnjani i „Dukat“ Vladislavci, Republika Hrvatska te domaćeg HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević“ i predstavnici KUDH „Bodrog“ iz Bačkog Monoštora, odjeveni u svoje starinske narodne nošnje, u procesiji su pred oltar župne crkve ponijeli darove Bogu, darove zahvale za ovogodišnje novo žito, za ovogodišnji novi kruh. Darove je primao i misno slavje predvodio bereški župnik vlč. **Davor Kovačević**. S njim su suslavili prior karmelićanskog samostana u Somboru o. **Bernardin Vizmeg** i trajni đakon **Stipan Periškić** iz Bačkog Monoštora. U nadahnutoj propovijedi župnik je govorio o kruhu našem svagdašnjem, ovozemaljskom, ali i o kruhu nebeskom. *U obraćanju Bogu tražimo kruh svagdašnji, tražimo ono bez čega ne možemo živjeti. Isto tako, ni naše siromašne duše ne mogu živjeti bez kruha nebeskoga, koji se lomi na našem oltaru. Stoga uz zrna žita u ovoj činiji, danas u ovoj crkvi Bogu prinosimo i naše duše, danas zahvaljujemo Bogu svojom molitvom i pjesmom*, rekao je među ostalim vlč. Kovačević.

Na koncu mise sve uzvanike, sudionike i vjernike pozdravio je i predsjednik udruge „Ante Jakšić“ **Željko Kolar**, a sliku, dar HMI, župniku župe Bački Breg vlč. Davoru Kovačeviću uručio je predstojnik vukovarskog ureda HMI **Silvio Jergović**.

Poslije mise je za sve sudionike manifestacije i uzvanike priređen svečani žetveni ručak u prostorijama mjesnog Doma kulture. Za dobro raspoloženje u vrijeme i poslije ručka pobrinuo se TS „Prima bend“ iz Duboševice, (Republika Hrvatska).

Ivan Andrašić

XXV. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame Tavankut

Rad u Tavankutu

Tradicija okupljanja umjetnica u tehnici slame – slamarki, ove godine puni 25 godina. Otvorenje XXV. saziva Prve kolonije naive u tehnici slame upriličeno je 9. srpnja u Tavankutu u galeriji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva „Matija Gubec“. Koloniju je otvorio predsjednik Društva **Ladislav Suknović** rekavši kako „Kolonija naive u tehnici slame zaslužuje pijedestal u kulturnom stvaralaštvu našega grada, jer je manifestacija, usprkos svih nedaća, očuvala svoj identitet i tradiciju, jer predstavlja umjetnost koja je iznikla iz ruku jednostavnih i samozatajnih žena“. Na svečanosti otvorenja Kolonije nastupili su tamburaši i folklorci HKPD „Matija Gubec“. Izložbu slika nastalih na prošlogodišnjem sazivu otvorila je povjesničarka umjetnosti **Olga Šram**. Otvorenju Kolonije prisustvovali su i prijatelji Društva iz Splitsko-dalmatinske županije koji su idućega dana sudjelovali u okruglom stolu koji je svake godine priređuje za vrijeme trajanja Kolonije.

Izložba slika nastalih na XXV. sazivu

Radovi nastali na jubilarnom, XXV. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame izloženi su u predvorju Gradske kuće u Subotici, u petak, 6. kolovoza.

Publiku na otvorenju izložbe pozdravila voditeljica slamarske sekcije HKPD „Matija Gubec“, **Jozefa Skenderović**, a izložbu je otvorio **mons. dr. Andrija Kopilović**, koji je čestitao na srebrnom jubileju koji ove godine slavi Kolonija i istaknuo njeno *višestruko značenje zato što je to rad zajedno, rad, druženje i razvijanje vrednota koje čine jednu zajednicu zajednicom*. Slamarkama i svima onima koji rade u tehnici slame poručio je: *Moramo biti ustrajni u radu, kvalitetni u radu, i njegovati dugu stazu na polju kvalitete rada u tehnici slame kao umjetnosti*.

Iako je otvorenje izložbe pratilo olujno nevrijeme, publika je tijekom večeri mogla vidjeti vrlo zanimljive radove

Na XXV. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame sudjelovale su ukupno četrdeset i dvije slamarke koje su napravile i izložile trideset i sedam slika.

Otvaranju izložbe prisustvovala su sudionice Kolonije, ovogodišnji bandaš i bandašica, članovi Organizacijskog odbora Dužijance 2010., kao i ljubitelji ove umjetnosti.

Tijara od slame u Vatikanu

Mons. dr. Andrija Kopilović je u svom govoru na otvorenju izložbe podijelio s publikom događaj s nedavnog posjeta Vatikanu, gdje je prisustvovao snimanju dokumentarca „Od zrna do slike“ **Branka Ištvančića**, koji ocrtava važnost i vrijednost umjetnosti od slame:

Tragajući za našim darovima koji su često puta bili znak našega identiteta dolazimo do najstarijeg dara od naših slamarki koji je sačuvan i koji je bio dar Papi. Znali smo da se u Sjevernoj Italiji nalazi jedna tijara koju je izradila Ana Milodanović 1963., namijenjena papi Ivanu XXIII., a nakon njegove smrti je predana papi Pavlu VI. Tijara je bila smještena u muzej u Parmi i označena da dolazi s podneblja Kine. Pratile smo putanju kako bismo mogli točno odrediti kako se to dogodilo. Naime, Papa je poklonio tijaru Kongregaciji za širenje

vjere, a oni su je poklonili misionarima iz Oceanije, Kine i Azije. Matična kuća ovih misionara je u Parmi. Bio sam silno ponosan što je na samo jednu zamolbu Vatikan otvorio trezor u kojem su izloženi najvrjedniji predmeti. Cijela straža kustosa stajala je i divila se ovoj tijari s kojom su postupali s najvećom pažnjom. Ovaj domet dokazuje kolika je vrednota umjetnosti slame. Nakon što je tijara proučena, rekao sam im: Nismo Kinezi, nismo iz Oceanije, nego iz Bačke. Natpis je tada promijenjen: u Ana Milodanović, Subotica, biskupija subotička.

K. Mamužić

Predstavljanje bandaša Martina i bandašice Martine i izbor najboljih pratiteja

Ovogodišnjeg bandaša **Martina Matkovića** i bandašicu **Martinu Dulić**, predstavio je na subotičkom Trgu slobode, 6. kolovoza, **mons. dr. Andrija Kopilović** koji je govoreći o svetom Martinu, zaštitniku ovogodišnjeg bandaša i bandašice, naglasio veličinu rada, čak i u vrijeme kao što je današnje. Vrijeme u kojem, iako se žito ne kupuje, vrijedni ljudi i dalje rade i vesele se radu. *Bandaš i bandašica su radnici i predstavljaju zahvalu Bogu i zahvalu za rad. Predstavnici Dužijance su oni koji slave i zahvaljuju, ali i predstavljaju rad*, rekao je dr. Kopilović te poručio svima da se ugledaju na sv. Martina koji se i na samrtničkoj postelji molio Bogu riječima „Ne bojim se rada“, te je nakon ozdravljenja nastavio obavljati svoje zadatke.

Iste večeri, stručno povjerenstvo, koje su sačinjavali **Nedeljka Šarčević, Ružica Šimić, Josipa Križanović, Ivan Piuković** i **Pere Horvacki**, izabralo je najljepše pratitelje bandaša i bandašice, koji će ih pratiti na centralnoj svečanosti Dužijance. Kriteriji po kojima su se ocjenjivali pratioci su stas, hod, izgled glave, lica i frizure, usklađenost nošnje i opći dojam.

Najljepši par Dužijance 2010. su **Zdenka Lulić** i **Mario Milodanović**, 1. pratioci su **Jasmina Kujundžić** i **Igor Dulić**, a drugi par pratioca su **Vedrana Cvijin** i **Dejan Skenderović**.

Večer su glazbom popratili mnogobrojni tamburaški sastavi. /**K. Mamužić**/

Skupština risara i folklorna večer

Subotnja večer i lijepo vrijeme okupilo je mnoštvo publike na subotičkom gradskom trgu nakon Večernje molitve u subotičkoj katedrali bazilici sv. Terezije Avilske te polaganja žitnog vijenca na bistu Blaška Rajića. I ove je godine prvo bila Skupština risara, a u folklornom dijelu programa nastupile su skupine iz Bačkog Monoštora, Tavankuta, Bajmoka, Male Bosne, iz Subotice HKC „Bunjevačko kolo“, „Mladost“, „Népkör“ i „Aleksandrovo“ te gosti iz Hrvatske, Crne Gore, Poljske i Mađarske. /**Zv**/

Predstavljena fotomonografija „Sto bandaša i bandašica“ Grge Piukovića

U prepunoj Velikoj vijećnici Gradske kuće, u Subotici, 4. kolovoza, održana je književna večer koju tradicionalno priređuje Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ u okviru proslavljanja završetka žetvenih svečanosti, Dužijance. Ove godine, u čast 100. Dužijance, predstavljena je fotomonografija **Grge Piukovića** „Sto bandaša i bandašica“ – slikovita povijest Dužijance.

U ime nakladnika, brojnu je publiku pozdravio **mons. dr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Instituta „Ivan Antunović“, te u nastavku istaknuo značaj Dužijance koja se slavi (la) bez obzira na okolnosti, jer se slavi čista srca te se tako dokazuje što smo, kakvi smo i što nam Dužijanca znači. Naglasivši važnost ove knjige, mons. Kopilović je rekao kako je doživljaj viđenja dublji od onoga što bismo pročitali. Govor slike je glasnjiji i ima samo jednu poruku: *Diviti se i zahvaljivati za trajanje kroz sto godina jednoga običaja, koji je od obiteljskog običaja postao svetkovina, blagdan, i čak znak identiteta. To je naša dužijanca*, rekao je, među ostalim, mons. Kopilović.

Jedan od recenzenata, katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, svoj govor o knjizi počeo je pojašnjenjem zašto je nemoguće o Dužijanci razmišljati i govoriti bez emocija koje proistječu iz ljubavi i zahvalnosti. On je ukazao na veliku ljubav Grge Piukovića prema Dužijanci, rekavši: *Ova je knjiga svjedočanstvo o autorovoj velikoj ljubavi prema dužijanci i o njegovu dugom radu koji je okrunjen jednom ovakvom knjigom. Subotička je Dužijanca sačuvala spomen na onu intimnu, kućnu dužijancu koja se više ne slavi. Mlađi o toj kućnoj dužijanci mogu samo čitati ili slušati od starijih*. Mons. Beretić je rekao kao se autor nije zadovoljio dokumentiranjem fotografija i tako ih pretvorio u arhiv, a njihove likove u portrete, već ih je prikazao u različitim situacijama i ulogama, te na taj način stvorio priču koja vrijedi više nego riječi. On je na kraju izrazio nadu da će ovo djelo potaknuti i druge autore da obrate pozornost na simbole koji čine Dužijancu, poput kruna od slame, nošnji ili na ulogu djece u Dužijanci te da će se i njima u budućnosti posvetiti koji redak.

Autor knjige, Grgo Piuković, ispričao je kako se ideja za knjigu razvila iz želje da sakupi fotografije i napravi privatnu zbirku. Dirnut riječima govornika i brojnošću publike, autor se zahvalio svima onima koji su nesebično posuđivali fotografije iz svojih obiteljskih albuma i pomagali u prikupljanju informacija. Također je zahvalio mons. dr. Andriji Kopiloviću na moralnoj i materijalnoj podršci, recenzentima mons. Stjepanu Beretiću i etnologinji **Valériji Beszédes**, svojoj obitelji, a ponajviše sinu **Marinku Piukoviću**, koji je urednik knjige i supruzi na potpori koju mu je pružala i bila mu stalni poticaj na daljnji rad.

Grgo Piuković je publici predstavio najstariju prisutnu bandašicu **Roza Gabrić**, koja je bila bandašica 1946., najstarijeg živog bandaša **Icu Nimčevića**, koji je bio bandaš 1959., i najstariji par – **Lazu Kujundžića** i **Margu Skenderović** iz 1960. godine.

Urednik ove nesvakidašnje fotomonografije je rekao da je u knjizi 289 fotografija bandaša i bandašica, što je tek dio od nekoliko tisuća pregledanih fotografija te da bi autoru i njemu bilo drago da se ubrzo razriješe i upitnici kod osoba koje nisu identificirane iz nekih davnih godina. Zahvalivši svima koji su pomogli da ova knjiga bude stručno urađena, od fotografa, dizajnera do Zavoda za kulturu vojođanskih Hrvata, a napose nakladniku Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost „Ivana Antunović“ i mons. Kopiloviću, Marinko Piuković je pozvao mlade da nađu svoje mjesto u Dužijanci koja je ponos svih Hrvata Bunjevaca.

Roza Gabrić nam je kazala kako je i 1946. godine, kada je ona bila dvadesetogodišnja bandašica, Dužijanca, iako je bila skromnija, imala veliki utjecaj i značaj. *Jedan dan je iz divojačkog društva došla divojka koja je pitala mamu i tatu da mi dozvole da budem bandašica. Otac se jako ljutio jer je bila kriza i nije se imalo novaca, ali mama i majka Rozika su se latile posla i spremile me za Dužijancu. Na taj dan smo išli u crkvu, posli na slikanje, onda kući na užnu pa u kolo*, rekla je najstarija bandašica.

Ova knjiga samo je jedan dio onoga truda koji svake godine Grgo Piuković i njegova obitelj ulažu u organiziranje i slavljenje Dužijance. Bandašica iz 1988. godine, **Vesna Seke-reš**, prisjeća se pomoći i potpore koju je dobila od obitelji Piuković te godine, a danas u knjizi „Sto bandaša i bandašica“ vidi poticaj i ohrabrenje da se svake godine tradicija nastavlja ma koliko su ponekad vremena teška.

Večer slavlja, ponosa i vjere, pjesmom su uljepšali tamburaški ansambl „Hajo“ i vokalna solistica **Antonija Piuković**, kao i katedralni zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem **s. Mirjam Pandžić**, koji ove godine trideseti put sudjeluje na ovoj manifestaciji.

Nagrade Instituta „Ivan Antunović“

U okviru ove večeri, kao i dosadašnjih godina, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ dodijelio je nagrade onima koji su svojim trudom pridonijeli ugledu i dobru naroda i Crkve. Predsjedavajući Instituta mons. dr. Andrija Kopilović je treću nagradu uručio brojnoj obitelji **Stipana** i **Jasmine Vuković** iz Tavankuta, drugu nagradu, za opći doprinos Dužijanci, dobili su **Vlatko Dulić** i **Martin Gabrić**, a prvu nagradu su primili **Stipan Romoda** i **Marija Kujundžić** za dugogodišnji doprinos u organiziranju „Takmičenja risara“. /**Klara Mamužić**/

Mlada misa vlč. Vladimira Sedlaka na Bunariću

Treća po redu Mlada misa u dragom nam marijanskom svetištu na Bunariću proslavljena je u subotu, 24. srpnja. Nakon Ivice Ivankovića Radaka i Gorana Jovičića, svoju Mladu misu proslavio je na Bunariću i Vladimir Sedlak, grkokatolički svećenik Križevačke biskupije, koji je rodom iz subotičke župe Marije Majke Crkve.

Vladimir je Osnovnu školu završio u Subotici, zatim je pošao u subotičko sjemenište „Paulinum“, gdje je i maturirao na Biskupijskog klasičnoj gimnaziji. Dvije godine teološkog studija završio je u Đakovu a ostale godine u Rimu na Papinskom sveučilištu „Gregorijana“. Vlado je 18. lipnja ove godine postigao akademski stupanj magisterija. Tema njegovog magistarskog rada je: „Chiesa locale - il luogo dell'attuazione della Chiesa di Dio secondo i principi dell'ecclesiologia di comunione di J.-M.R. Tillard“ (Partikularna (mjesna) Crkva kao mjesto uprisutnjenja Crkve Božje prema načelima teologije zajedništva J.-M.R. Tillarda". Radnju je pisao pod vodstvom mentora prof. dr. Daria Vitalija.

Prije tri godine je preuzeo obred svoje majke koja je iz svećeničke grkokatoličke obitelji Mudri iz Kucure. Pokojni otac njegove majke bio je svećenik a brat joj je također svećenik i na službi je u Kanadi.

Slavlje je započelo kod kapele, pred likom Gospe Bunaričke gdje je mladomisnik primio majčin blagoslov odakle se, predvođen svojim župnikom **mons. dr. Andrijom Kopilovićem** zaputio prema glavnom oltaru. On mu je ondje uputio i riječi pozdrava i čestitke, izražavajući radost što je on već treći svećenik iz njegove župe koji Mladu misu slavi na Bu-

nariću. Vlado je svoju Mladu misu proslavio u zajedništvu s dvanaesticom svećenika i uz sudjelovanje lijepog broja vjernika, koji su se usprkos kišovitog vremena okupili na ovom slavlju.

Na misi je pjevao je župni zbor pod ravnanjem **Miroslava Stantića**. Valja istaknuti da je zbor pjevao i neke dijele iz bizantske liturgije. Propovijed je održao sam mladomisnik. On je u svojoj propovijedi osvijetlio lik Isusa velikog svećenika te je svoje svećeništvo osvijetlio primjerom njegova svećeništva.

Na kraju svete mise mladomisnik je zahvalio prije svega Bogu na daru svećeništva. Zahvalio je zatim svom župniku koji je ga je pratio na putu do svećeništva, kao i svojim roditeljima na daru života i bratu na obiteljskom zajedništvu a na-

pose svojoj supruzi **Ivani** koja mu je na njegovu putu do tog radosnog slavlja davala osobitu podršku. Nakon mise vjernici župe Marije Majke Crkve za sve sudionike slavlja priredili su bratsko druženje – „agape“.

Vladu je za đakona zaredio njegov ordinarij, biskup **Nikola Kekić** u zagrebačkoj katedrali, 5. srpnja, na blagdan sv. Ćirila i Metoda a za sve-

ćenika u Kucuri 17. srpnja. Poslije mise, dok je Vlado dijelio mladomisnički blagoslov, nad Bunarićom se nadvila prekrasna duga. Daj Bože da ona bude zalogom novih duhovnih zvanja i novih Mladih misa na Bunariću.

Svoju svećeničku službu novi radnik u vinogradu Gospodnjem, prema neslužbenim informacijama, započet će u R. Hrvatskoj, u nekoj župi u Podunavlju.

A. A.

Redenici Subotičke biskupije u 2010. godini

Na spomendan sv. Ćirila Aleksandrijskog biskupa i mučenika, 26. lipnja, subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntes**, za svećenike je u katedrali zaredio đakone **vlč. Szilárda Balcsáka**, **vlč. Lászlóa Baranyia** i **vlč. Tibora Szöllósia**, te na blagdan apostolskih prvaka Petra i Pavla, 29. lipnja, u župnoj crkvi Pohođenja Marijina u Bačkoj Topoli, za đakona je zaredio bogoslova **Miklósa Világosa**.

Prezbiteri:

Szilárd Balcsák, rođen je 22. 06. 1985. godine u Subotici, od oca Szilárda i majke Zsuzsánne Tóth. Srednju školu završio je u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum“ u Subotici. Teološki studij završio je u Egeru. Pripada župi Srca Isusova u Bačkim Vinogradima.

László Baranyi, rođen je 18. 08. 1982. godine u Bačkoj Topoli, od oca Lászlóa i majke Erzsébet Farkas. Srednju školu završio je u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum“ u Subotici. Teološki studij završio je u Budimpešti. Pripada župi Presvetoga Otkupitelja u Novom Orahovu.

Tibor Szöllósi, rođen je 22. 03. 1984. godine u Novom Sadu, od oca Árpáda i majke Edite Milinszki. Srednju elektrotehničku školu završio je u Novom Sadu. Teološki studij završio je u Budimpešti. Pripada Novosadskoj župi Imena Marijina.

Dakon:

Miklós Világos, rođen je 24. 03. 1984. godine u Bačkoj Topoli, od oca Attila i majke Irén Eter. Srednju Politehničku školu završio je u Subotici. Teološki studij završava u Egeru. Pripada župi Pohođenja Marijina u Bačkoj Topoli.

Mirko Štefković

Spomendan bl. Marije Petković proslavljen u župi sv. Roka

Blagdan bl. Marije Petković proslavljen je 9. srpnja svečanom svetom misom u subotičkoj župi sv. Roka. Prije svete mise održan je prigodni molitveni recital u čast bl. Marije Petković pod geslom „Zapali u našim srcima vatru svoje ljubavi“, koji je s djecom i mladima pripremila s. M. Jasna Crnković. Euharistijsko slavlje predvodio je franjevac iz subotičkog samostana o. Ivan Cvetković zajedno s domaćim župnikom mons. Andrijom Anišićem i još petoricom svećenika.

Na početku mise župnik je čestitao spomendan bl. Marije Petković redovnicama i odgojiteljicama i djeci iz vrtića koji nosi njezino ime. On je zahvalio redovnicama na dugogodišnjem služenju Bogu i narodu kako u gradu tako i u župnoj zajednici. Božju riječ u misi čitale su redovnice, a molitve vjernika predmolila su djeca i mladi.

Na misi je pjevao župni zbor pod ravnanjem s. Jasne, uz orguljsku pratnju **mr. Ervina Čelikovića**.

U propovijedi je fra Ivan Cvetković, tumačeći odlomak evanđelja o bogatom mladiću, istaknuo kako je on otišao žalostan i ne znamo što je s njim poslije bilo. Za razliku od njega, bl. Marija Propetog još je kao mlada djevojka odlučila ostaviti sve i početi za Kristom. Ona sama i po svojim sestrama

ponijela je svjetlo evanđelja u mnoge krajeve Hrvatske, Srbije, Makedonije, Italije kao i zemlje Južne Amerike. U teškim poratnim vremenima uz svjetlo evanđelja ona je nosila kruha onima koji su oskudijevali, osobito siromašnoj i napuštеноj djeci, koja su bila njezina prva ljubav i najveća briga, istaknuo je propovjednik. *Primjer bl. Marije Petković i nas danas treba poticati da vjerujemo evanđelju i da to evanđelje nosimo drugima a svima koji su u potrebi i u ovo naše vrijeme dužni*

smo, kao ona, iskazati djelotvornu ljubav kako bismo im primjerom života pokazali da je Isusov put ljubavi najbolji put za čovjeka, zaključio je propovjednik.

Na kraju mise **Ladislav Huska** je u ime roditelja i odgojiteljica vrtića „Marija Petković“ zahvalio **s. M. Mojmiri** i **s. M. Jasni** za potporu, ljubav i pomoć u radu vrtića. Bio je to ujedno oproštaj

od njih jer one ove jeseni idu na nove dužnosti.

Poslije mise, župnik je u kapelici bl. Marije Petković, koja se nalazi u crkvi sv. Roka, predvodio molitvu za njezino proglašenje svetom, pročitao je brojne nakane kojima se vjernici utječu u njezin zagovor, među njima bio je i veliki broj zahvala za uslišane molitve. Vjernici su zatim iskazivali štovanje blaženičinim moćima. /**Andrija Anišić**/

Devetnica u čast bl. Marije Petković

Prvi dani devetnice u čast bl. Marije Petković, u subotičkoj župi sv. Roka protekli su u znaku djece i obitelji. Svaku večer oko sto dvadeset vjernika, među kojima je bilo i puno djece, u 17 sati okupljalo se na pobožnost koja je bila nadahnuta mislima bl. Marije Petković, a nakon toga slavljena je sveta misa s propovijedima koje su nadahnute mislima biskupa **Ratka Perića** iz njegove knjige „Kćer poslušna“. Župnik **mons. Andrija Anišić** tumačio je vjernicima blaženičine misli o njezinoj borbi protiv grijeha i slabosti te o beskrajnom Očevom milosrđu.

U subotu 3. srpnja pobožnost je bila posvećena molitvi za neplodne bračne parove, za trudnice s rizičnom trudnoćom kao i za spas nerođenih. U uvodu u molitvu župnik Anišić je istaknuo kako je silna ljubav bl. Marije Petković prema napuštenoj i siromašnoj djeci dovela sestre Kćeri Milosrđa u Suboticu već 1923. godine kada su sestre započele svoj rad za stotinu napuštene djece u domu za nezbrinutu djecu „Kolevka“, gdje su radile punih 19 godina dok im mađarske okupacijske vlasti nisu zabranile rad zato što su bile Hrvatice. U toj župnoj zajednici već ima svjedočanstva bračnih parova koji nisu mogli imati djece da su po zagovoru bl. Marije Petković,

nakon sudjelovanja u devetnici, postali sretni roditelji.

Nedjelja u devetnici bila je posvećena obiteljima i djeci. Na misi u 9 i 17 sati bio je posebni blagoslov obitelji i djece, osobito malene djece koja su se rodila u proteklih godinu dana i čiji su roditelji sudjelovali na misi s blagoslovom trudnica koja se dva puta godišnje slavi kao dan trudnica te župe. Nakon mise djeca su iskazivala počast blaženičinim moćima u njezinoj kapelici.

Drugi dio devetnice u čast bl. Marije Petković u subotičkoj župi sv. Roka bio je posvećen molitvi za one koji oskudijevaju i imaju materijalnih poteškoća kao i za one koji traže posao. Priređeno je i skupljanje dobrovoljnih priloga za pomoć brojnim obiteljima, a za uzvrat svi darovatelji mogli su uzeti prigodne brošurice o bl. Mariji Petković ili privjeske i bedževe.

I ovogodišnja devetnica i blagdan bl. Marije Petković potvrdila je da se još uvijek osjeća ali i sve više širi trag svetosti koji je ona ostavila u Subotici, osobito u župi sv. Roka u kojoj je i sama više puta bila i u kojoj je sagradila samostan za svoje sestre prije 80 godina. Zbog toga je župnik i župljani župe sv. Roka časte kao svoju suzaštitnicu i svjedoče o brojnim uslišanjima svojih molitava koje osobito svakog devetog u mjesecu upućuju nebeskom Ocu po njezinu zagovoru. /**A. A.**/

Dani sluge Božjega Tome Gerarda Stantića u Subotici

Kršćanskom tribinom grada Subotice 22. lipnja započeli su Dani o. Gerarda o obljetnici njegove smrti. Predavanje na temu „Zašto se moliti S. B. o. Gerardu“ održao je o. Mato Miloš iz Zagreba, vicepostulator kauze za proglašenje blaženim i svetim o. Gerarda Tome Stantića, koji je jedini kandidat za sveca s bačke ravnice, koji je pripadao bunjevačkoj grani hrvatskoga naroda.

U ime šezdesetak sudionika i organizatora tribine o. Matu pozdravio je **mr. Andrija Anišić**, izražavajući radost što iz prve ruke mogu saznati pojedinosti iz krjeposnog života o. Gerarda kao i o stanju kauze za njegovo proglašenje blaženim. O. Mato je u predavanju iz bogatog duhovog i krjeposnog života o. Gerarda na prvome mjestu istaknuo njegovu duhovnost koja je bila utjelovljenje duhovnosti sv. Ivana od Križa i sv. Terezije Avilske, a koja je išla i do mističnih doživljaja. Predavač je posebno istaknuo ljubav toga kandidata za oltar prema vjernicima grada Sombora. Satima je sjedio u crkvi, molio i bio spreman za sakrament pomirenja koji je nazivao „daskom spasa“. Posebno je svima ostala u sjećanju njegova iznimna skrb za bolesnike i umiruće ne samo u gradu Somboru nego i na udaljenim salašima. Ponekad je znao napustiti ispovjedaonicu, zamolivši pokornike da pričekaju, jer je imao unutarnje nadahnuće da treba otići do nekog umiru-

ćeg bolesnika. *Kada bi netko odbio sakramente, napustio bi njegovu kuću ali bi se pred kućom šetao i molio, sve dok ga ponovno nisu pozvali k bolesniku koji se predomislio i prihvatio primiti sakrament*, ispričao je o. Mato. Također je naglasio njegovu ljubav prema djeci. Osobito prema onima koji su bili siromašni. Kad bi doznao za neko dijete i obitelji koji gladuju, oni bi pojačano postio i činio pokoru kako bi Gospodin pro- vidio dovoljno hrane i sredstava za život onima koji su oskudijevali. *Jednom riječju, o. Gerard je svoju duhovnost pretvarao u djelotvornu ljubav, a djelotvorna ljubav ga je nukala na pokoru da bi mogao iskazivati im djelotvornu ljubav i pomoći im da postignu spasenje, zaključio je predavač.*

U razgovoru poslije predavanja vjernici su se interesirali što oni mogu konkretno učiniti da bi se postupak za proglašenje blaženim o. Gerarda ubrzao. Vicepostulator ih je potaknuo da prije svega budu ponosni što imaju kandidata za sveca koji je porijeklom iz našega naroda i koji je rođen na salašu u Đurđinu kao sin bunjevačke nane i kao sin plodne bačke ravnice. Zatim im je naglasio važnost utjecanja u zagovor sluzi Božjemu i ustrajnu molitvu za milost koju žele postići. Bilo je i prijedloga da svi koji nose prezime Stantić osnuju svojevrсни klub prijatelja o. Gerarda čiji bi članovi na posebni način promovirali njegovo štovanje.

Andrija Anišić

Imenovanja, razrješenja i premještanja u Subotičkoj biskupiji

Subotički biskup mons. dr. Ivan Pénzes potpisao je tijekom ljetnih mjeseci osamnaest dekreta imenovanja, razrješenja i premještanja u biskupiji. Većina svećenika svoja nova mjesta zauzela je 1. kolovoza.

Preč. Željko Augustinov, iz zdravstvenih razloga, razriješen je službe župnika u župi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni, te umirovljen, a na njegovo mjesto u svojstvu upravitelja župe imenovan je **vlč. Lazar Novaković**, koji i dalje ostaje župnikom u Đurđinu.

Preč. Attila Zsellér razriješen je službe župnika župe Isusa Radnika u Subotici, a na upražnjeno mjesto u svojstvu župnika imenovan je **preč. József Szakály**, nakon što je razriješen službe župnika u župi Prečistoga Srca Marijina u Oromu. **vlč. Nándor Kara** uz dosadašnju službu upravitelja župe Pohođenja Marijina u Adorjanu imenovan je i upravitelem župe Prečistoga Srca Marijina u Oromu.

Preč. Béla Mátéffy razriješen je službe upravitelja župe Svetoga Mirka u Bačkom Petrovom Selu, te i dalje ostaje župnikom župe Svih Svetih u istom mjestu, dok je na upražnjeno mjesto u svojstvu župnika imenovan **vlč. Jenő Varga**, nakon što je razriješen službe župnog vikara u župi Svetoga Josipa radnika u Totovom Selu.

vlč. Ferenc Vreckó, župnik u Gunarošu, razriješen je te službe, te u istom svojstvu premješten u župu Svetoga Antuna

Padovanskog u Sentu, a na njegovo mjesto u svojstvu upravitelja župe imenovan je **vlč. István Zsolnai**, nakon što je razriješen službe župnog vikara u župi Rođenja Marijina u Subotici.

vlč. Róbert Pastyik razriješen je službe župnog vikara u župi Svetoga Antuna Padovanskog u Bečeju, te stavljen na raspolaganje Apostolskoj Nuncijaturi u Beogradu, na određeno vrijeme u trajanju od 12 mjeseci. Na upražnjeno mjesto župnog vikara u spomenutoj župi imenovan je **vlč. Zoltán Kormányos**, nakon što je razriješen iste službe u župi Presvetoga Trojstva u Adi. **vlč. Dániel Mester** razriješen je službe župnog vikara u župi Svete Terezije Avilske u Subotici, te premješten u istom svojstvu u župu u Adu, dok je mladomisnik **vlč. Tibor Szöllósi** imenovan župnim vikarom u katedralnoj župi.

Mladomisnik **vlč. Szilárd Balcsák** imenovan je župnim vikarom u župi Pohođenja Marijina u Bačkoj Topoli, a mladomisnik **vlč. László Baranyi** imenovan je prefektom u Biskupijskom sjemeništu „Paulinum“.

vlč. Ignác Brasnyó, dosadašnji upravitelj župe Bezgrešnog začeca BDM u Vrbasu, s pripadajućim župama Svih Svetih u Kucuri i svetog Mihaela u Zmajevu, suspendiran je vršenja svećeničke službe, a na upražnjeno mjesto u svojstvu upravitelja župe imenovan je **vlč. Károly Szabady**, nakon što je razriješen službe župnog vikara u župi Isusa Radnika u Subotici. **vlč. Miklós Világos**, đakon, svoj đakonski praktikum ima obavljati u župi Svetoga Antuna Padovanskog u Čantaviru. /**Mirko Štefković**/

Karmelićanin s bačke ravnice, sve bliže časti oltara

Euharistijskim slavljem, koje je 24. lipnja u somborskoj karmelskoj crkvi predvodio subotički biskup Ivan Péntzes, završili su Dani sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića u Subotici, o 54. obljetnici njegove smrti. U slavlju su koncelebrirali provincijal Hrvatske karmelske provincije o. Vinko Mamić te dvadesetak svećenika i redovnika iz raznih mjesta Subotičke biskupije pred brojnim župljanima i hodočasnici među kojima je bilo dvadesetak ministranata i stotinjak djece.

Katedralni župnik iz Subotice mons. Stjepan Beretić, propovijed je uputio djeci. Opisujući život o. Gerarda, istaknuo je kako je jako volio Boga, pa je zato odlučio postati redovnik – karmelićanin. U samostanu je dobio novo ime: prozvali su ga Gerard od svetoga Stjepana Kralja. Mladić Tome svaki dan je svlačio sa sebe staroga čovjeka i postajao sve sličniji Isusu, a ljudi su ga jako voljeli i svi su ga tražili. Otac Gerard govorio je hrvatski, mađarski i njemački jezik tako da ga svaki somborski katolik dobro razumije. Djeci je mons. Beretić osobito istaknuo koliko je o. Gerard volio svetu pričest, te na kraju istaknuo: *Poslije pričesti moramo postati drugi. Moramo obučiti novoga čovjeka, da i naš život bude kao Isusov, to jest, da se i mi odrekneмо себе, da se naučimo žrtvovati za druge, da se po onome koga u pričesti primamo naša djela pozlate.*

Na kraju mise Somborcima i hodočasnici obratio se vicepostulator o. Mato Miloš, te ih pozvao da ustrajno mole za proglašenje o. Gerarda blaženim, ali isto tako da se što više njemu utječu u zagovor u svojim potrebama, osobito u teškim bolestima i drugim životnim poteškoćama, kako bi se po njegovu zagovoru događalo što više uslišanja, pa i čudo koje je

potrebno. Zamolio ih je da o svim uslišanjima također obavijeste vicepostulaturu ili karmelićanski samostan u Somboru. Biskupa je zamolio da imenuje Sudište za završnu fazu kauze o. Gerarda. Vicepostulator je također predstavio novi broj glasila „O. Gerard“, koji služi promicanju njegove kauze, te dvije umjetničke slike, ulje na platnu, koje je somborski umjetnik Sava Stojkov darovao karmelićanima u čast o. Gerardu. Za tu prigodu subotička slamarka Eržika Gubičak darovala je svoju sliku izrađenu u tehničici slame koja prikazuje samostan i karmelićansku crkvu u Somboru s likom o. Gerarda pred njom.

Provincijal Mamić zahvalio je svim sudionicima slavlja i onima koji mole za proglašenje o. Gerarda blaženim te posvjedočio da su Vicepostulatura i Hrvatska karmelska provincija učinile puno u promicanju kauze, u čemu u novije vrijeme osobito u Rimu pomažu dr. Luigi Borielo i dr. Dražen Marija Vargašević. Pjevanje na misi predvodili su združeni zborovi subotičkih župa Marije Majke Crkve i sv. Roka, koje su pripremili njihovi voditelji s. M. Jasna Crnković i Miroslav Stantić, koji je i ravnao zborom. Njih dvoje su uglazbili i dvije pjesme posvećene sluzi Božjem o. Gerardu Tomi Stantiću na tekstove Đule Milodanović i Kate Ivanković. Božju riječ čitale su redovnice, a molitve vjernika predmolila su djeca i mladi iz Đurđina, rodne župe o. Gerarda.

Slavlje je završilo kod groba o. Gerarda, gdje je biskup predmolio molitve za njegovim proglašenjem blaženim kao i molitve svih hodočasnika koje su te večeri uputili Ocu nebeskom po zagovoru o. Gerarda.

Slično slavlje održano je 23. lipnja na mađarskom jeziku, koje je također predvodio subotički biskup sa svećenicima Mađarima, a propovijedao je István Palatinus, župnik subotičke župe sv. Jurja.

Andrija Anišić

Dan bolesnih u crkvi sv. Marije u Subotici

Dan bolesnih obilježen je u crkvi sv. Marije 20. lipnja, u organizaciji Caritasa Subotičke biskupije i župe sv. Marije iz Subotice. Tijekom svete mise, veliki broj starih i bolesnih primio je sakrament bolesničkog pomazanja. Misno slavlje predslavio je župnik župe sv. Marije vlč. Károly Szunygi uz koncelebraciju kapelana mjesne crkve vlč. Istvána Zsolnaya.

Na početku svete mise vlč. Károly je pozdravio stare i bolesne, i zahvalio im se što su došli u tako velikom broju da se zajedno mole za duhovnu jakost. Pozdravio je također i djelatnike Caritasa uz čiju su pomoć stari i bolesni došli na svetu misu. Župnik je u propovijedi naznačio da crkva podjeljujući bolesnima bolesničko pomazanje ustvari moli za njihovo ozdravljenje i duhovnu snagu, te obavlja službu Isusu Kristu i ispunjava njegove zapovijedi. Pri-

kazujući bolesnike Gospodinu, Crkva iskazuje svoje suosjećanje, rekao je župnik. Pri tom je vjernike upoznao s djelovanjem sakramenta bolesničkog pomazanja, jer može doći do ozdravljenja tijela ili do olakšanja, ako Bog tako želi i ako je to za spas duše bolesnika. On također daje duševno spokojstvo, jača dušu bolesnika protiv napasti zlog duha i čisti ga od grijeha. Zbog toga ga mogu primiti svi vjernici koji su zbog bolesti ili starosti u opasnosti, ali i mladi koji su teško bolesni ili su pred operacijom.

Poslije molitve vjernih uslijedila je podjela bolesničkoga pomazanja. Svećenici su na svakoga posebno položili ruke, zatim su im ruke i čelo namazali uljem, i pri tome su se molili za izlivanje iscjeliteljske i pročistiteljske snage Duha Svetoga. Poslije svete pričesti članica Pastoralnoga vijeća Katalin Hajagos je pjesmom pozdravila sabrane vjernike. Druženje je nastavljeno u župnom dvorištu, a župljani i djelatnici Caritasa priredili su skromni agape.

s. Hermína Kovács M.

Stati pod zaštitu Gospina plašta

Blagdan Gospe Karmelske proslavljen je 16. srpnja u karmelićanskoj crkvi u Somboru. Okupili su se brojni vjernici somborskih župa, kao i brojni hodočasnici koji su došli izreći hvalu svojoj nebeskoj Majci i donijeti brojne molitve. Svečanu svetu misu je uz svećenike Subotičke biskupije i svećenike karmelićane predvodio subotički biskup dr. Ivan Pénczes.

U nadahnutoj propovijedi karmelićanin o. Vjenceslav Mihetec, spomenuo je tri brda. Prvo je brdo Karmel, drugo je brdo Kalvarija, a treće su brdo naša srca. O tom trećem brdu otac Vjenceslav govori: *Tu je susrećete i događaj punine vremena. Na to brdo, u to srce, poslan je Sin po kojemu primismo pošinstvo. Psalmist pita: „Gospodine, tko smije prebivati na svetoj gori tvojoj?“ I evo odgovora: samo onaj tko živi čestito i čini pravicu, koji istinu iz srca zbori, koji ne kleveće jezikom, koji bližnjemu zla ne nanosi, ne sramoti svoga susjeda, koji ne krši prisege, onaj koji ne prima mita protiv nedužna. Evo nam kodeksa kreposti po kojemu se možemo uspeti na svetu goru, goru Gospodnju, istaknuo je o. Vjenceslav te je dodao kako je prorok svijetu bio opasan u svakom vremenu, baš kao što i prorok Ilija nije odgovarao bezbožnicima. Proroka Božjeg žele podmititi, životno osigurati, ili pak zastrašiti. Najnovija je zastražba, strah, prijetnja na tom polju po riječima oca Vjenceslava – pedofilija. O pedofiliji se najviše zbori u razvijenim zemljama svijeta, gdje nerazumni, bezumni, materijalistički kapitalizam ubija ljudima ne samo živote, nego*

i volju za životom, kako bi uklonio Katoličku crkvu koja svojim glasom ne samo da osporava takav hod, već traži u ime evanđelja zaštitu ugrožena čovjeka, udarena najnižim udarcem, naznačio je propovjednik, dodajući kako ima puno žrtava i na jednoj i na drugoj strani. Ali ima i puno nedužno osuđenih. Otac Vjenceslav je na kraju propovijedi pozvao Marijine što-

vatelje da se svrstaju u njezine redove, a svećenici da je mole žarko da ih zagrlji plaštem svoje vjere i samilosti, te je poručio: Vi predragi vjernici, koji nosite na duši biljeg krsnoga svećeništva i proroštva, odjeveni u ruho Marijina škapulara, zbijajte molitvene redove u vašim obiteljima, župama, zajednicama svjetovnih redova i udrugama i molite za vaše svećenike. Molite da budu proroci, da ne šute i da se ne stide govoriti u ime Isusa Krista. Slušajmo Boga da bi smo znali slušati jedni druge. Uzor u slušanju nam je naša nebeska Majka Marija. Ona je slušala, razmišljala i činila. Ona će nas štititi svojim plaštem, Majka Božja Karmelska, Majka Božja Škapularska, Majka i Kraljica Karmela, zaključio je o. Vjenceslav.

Nakon svete mise vjernici su u procesiji sa svećenicima i biskupom pošli za svojom Gospom Karmelskom, čiji su kip nosile djevojke odjevene u prelijepe bunjevačke nošnje. Nakon svete mise, u dvorištu karmelićanskog samostana priređen je domjenak.

Zlatko Gorjanac

Zahvalno hodočašće Đurđinčana

Ove godine đurđinska župna zajednica obilježava 75. obljetnicu izgradnje crkve. Lijepo je imati crkvu, njegovati zajedništvo, imati stalnog župnika, slaviti Gospodina. Potaknuti tim mislima, vjernici ove župe bili su 13. srpnja na zahvalnom hodočašću u Aljmašu.

Uz đurđinske vjernike bili su i vjernici iz Žednika i iz nekoliko subotičkih župa. U svetištu ih je dočekala svečana zvonjava zvona i njegov čuvar i upravitelj mons. Ante Markić. Proveo ih je kroz povijest mjesta i štovanja Gospe. Podsjetio na djela mržnje i ljubavi. Ljubav uvijek, na koncu, pobijedi.

Prije same zahvalne svete mise, sudjelovali su u molitvi Križnoga puta, na obnovljenju kalvariji. Svetu misu predvodio je đurđin-

ski župnik vlč. Lazar Novaković. U propovijedi on je istaknuo Marijin lik i veličinu, te zašto je štuujemo i nasljedujemo. U popodnevnom satima hodočasnici su posjetili Osijek i katedralu. Ondje ih je primio duhovni pomoćnik Ivica i upoznao s poviješću crkve i grada. U večernjim satima, umorni i radosni, vratili su se u svoju Bačku. /Roko K./

Četvrta obljetnica djelovanja vlč. Josipa Štefkovića u Plavni

Odlaskom dugogodišnjeg župnika iz Plavne 2005. godine nastala je velika neizvjesnost među vjernicima župe sv. Jakova u ovom malom mjestu. Kratki i nezaboravni boravak novog mladog svećenika u ovoj župi unio je svjetlo nade i novu spremnost za preobraženje svih vjernika osobno i cijele župne zajednice. A onda je Duh Sveti preko biskupa dr. Ivana Pénzesa poslao za novog župnika upravo čovjeka kakav nam je ovdje najpotrebniji: svećenik koji će vršiti duhovnu preobrazbu, ali istodobno i obnovu crkve i svih pratećih sakralnih objekata u ovom kraju. Biskup Pénzes imenovao je 10. srpnja 2006. godine vlč. Josipa Štefkovića župnikom župe Bač i upraviteljem pripadajućih župa Plavna, Bačko Novo Selo, Tovariševo i Deronje.

Svoju prvu svetu misu u Plavni vlč. Josip je slavio 6. kolovoza 2006. godine, upravo na blagdan Preobraženja Gospodnjeg. Na svojoj prvoj misi u Plavni on je pozvao sve župljane na suradnju, služenje jednih drugima, a govorio je i o međusobnoj jednakosti svih župljana i njega samoga kao posvećenoga svećenika.

U ove četiri godine praktični su vjernici, svjesno ili nesvjesno, mogli razmišljati o četiriju značenja Preobraženja, o kojima nam je vlč. Josip govorio ili svjedočio vlastitim primjerom. Duhovna se paučina kod naših župljana nije rascvala, a ako se, na prvi pogled, ništa veliko nije događalo, župnik je na

osobit način uspio u svojoj župi sačuvati živu vjeru i pomoći svojim vjernicima upravo u preobražavanju njih samih. A tom je doprinijelo i povremeno gostovanje drugih svećenika, koji su služenjem sv. misa i propovijedima pomagali ovoj župnoj zajednici u obnovi i jačanju vjere. Tako je bilo i na ovogodišnjem proštenju sv. Jakova, kada je svečano misno slavlje predvodio, već drugi puta u ovoj crkvi, vlč. **Ivica Ivanković Radak**.

U obnovi crkve u Plavni već se više puta pisalo. Ona je u ovom razdoblju potpuno obnovljena i renovirana, upravo se završavaju sakristija i prozori, a vlč. Josip takve poslove obavlja i u drugim crkvama. Čak je započela i obnova crkve u Bačkom Novom Selu koju je inicirala udruga podunavskih Švaba, a što je izgledalo gotovo nemogućim. Obnovljeno je i crkveno pjevanje u Plavni, u čemu sudjeluje pjevačka skupina HKUPD-a „Matoš“, stariji župni zbor i povremeno dječji zbor, koji je ove godine nastupio i na Zlatnoj harfi, a aktivno je i više ministranata i čitača.

Našega župnika vidjeli su ne samo župljani, nego i svi stanovnici Plavne kako radi i mnoge druge poslove koje obično ne obavljaju svećenici, i u tome se vidi posvećenost i

predanost ovoga svećenika, spremnog služiti čovjeku i Bogu u okviru sredine u kojoj djeluje.

Sve veliko u životu može se postići samo preko križa, a u tome nam je Isus primjer. I naš župnik bi mnogima mogao biti primjer, a možda će se ova misao Ignacija Loyolskog jednom moći primijeniti i za njega: „Trideset godina nisam propustio nijedan pothvat, koji sam odlučio u određeno vrijeme izvesti za Gospodina, bez obzira na kišu, vjetar ili koju drugu vremensku nepogodu!“ Zato velika hvala našem župniku Josipu za sve što je za ove četiri godine učinio.

Zvonimir Pelajić

Dan Radio Marije Srbije

Svake se godine tradicionalno održava Dan Radio Marije Srbije. Sedma obljetnica djelovanja Radio Marije na prostoru Srbije obilježena je 7. kolovoza na Bunariću.

Program je započeo molitvom krunice i svetom misom koju je predvodio mons. dr. **Andrija Kopilović**, direktor RMS, a koncelebrirao je o. **Tadeusz Bienasz**, predstavnik Svjetske Obitelji Radio Marije. U homiliji je mons. Kopilović istaknuo važnost služenja, osobito u projektu Radio Marije po uzoru na Mariju. Nakon svete mise uslijedilo je predavanje o. Tadeusza o duhu i misiji Radio Marije. Nakon toga je bilo prilike za razgovor sa slušateljima, svjedočanstva i zajedničku molitvu. Apostoli Radio Marije su svojom glazbom uljepšali dio svete mise i stanke između programa. Okupilo se lijep broj vjernika, a i vrijeme je poslužilo ovome susretu.

Radio Marija radi u Srbiji već od 2003. godine, a u Subotici je područni studio započeo s radom 2006. godine. Program se emitira pola dana na hrvatskom, a pola dana na mađarskom jeziku. Uglavnom su to molitve, crkveni nauk i glazba, ali ima emisija i s društvenim temama od općeg interesa.

Radio Marija je veoma popularna u krugu starijih osoba koje su nekada redovito posjećivale crkvu, a sada im se kroz program Radio Marije otvorila nova mogućnost da i dalje budu na neki način prisutne u crkvenom životu. No, imaju svoju emisiju i mladi pa i djeca. /**Čaba Kovač**/

Hodočašće Gospi Snježnoj Velike Tekije

Na blagdan Gospe Snježne, 5. kolovoza održano je tradicionalno hodočašće sa zavjetnom pobožnošću u crkvi Gospe Snježne ili Gospe Tekijske u Petrovaradinu, nazvano Velike Tekije

Skupine hodočasnika iz Srijemske biskupije, u zajedništvu s hodočasnici iz Subotičke i Zrenjaninske biskupije, iz Apostolskog egzarhata za vjernike bizantskog obreda u Srbiji i Crnoj Gori, te zajedno s hodočasnici iz Beogradske nadbiskupije kao i iz Đakovačko-osječke nadbiskupije, Požeške biskupije i drugih biskupija iz Republike Hrvatske i šire, obavljali su pobožnost križnoga puta uz svetište Gospe Tekijske, te molitvom, ispovijedanjem i misnim slavljinama već u jutarnjim satima na hrvatskom, staroslavenskom, mađarskom, njemačkom i drugim jezicima slavili Trojedinoga Boga i Gospu Tekijsku.

Svečano pontifikalno misno slavlje na mađarskom jeziku predvodio je subotički biskup **Ivan Pénez** uz sudjelovanje velikog broja vjernika hodočasnika kojima je uputio pastirsku riječ. Pontifikalno misno slavlje na hrvatskom jeziku predvodio je srijemski biskup **Đuro Gašparović** uz koncelebraciju brojnih svećenika i redovnika iz Srijemske biskupije, kao i onih iz Subotičke i Zrenjaninske biskupije, Apostolskog egzarhata za vjernike bizantskog obreda u Srbiji i Crnoj Gori te svećenika iz Beogradske nadbiskupije, Đakovačko-osječke nadbiskupije, Požeške biskupije i drugih biskupija iz Republike Hrvatske. Pozdravivši svećenike i hodočasnike, biskup Gašparović je u homiliji istaknuo kako smo mi uključeni u povijest spasenja. Nije bio sudbonosan samo

Marijin odgovor na Božji poziv po anđelu Gabrijelu. Za nas je još sudbonosniji naš odgovor Bogu, naša vlastita privola na Božju riječ izrečenu o nama i na Božji plan s nama. Pred nama stoji Isus Krist koji zove. Na svaki poziv čeka se samo naš odgovor. Možda najprije da prepoznamo što je volja Božja i ako treba da postavimo pitanje: Gospodine, što hoćeš da učinim?

„Neka kroz naše dane, prateći Božju riječ i njegov poziv, i u nama odzvanja pitanje: Što trebam činiti u svom životu da budem sretniji i zadovoljniji; u našim obiteljima da bude blagoslova, mira, sloge; u našim župnim zajednicama da bude zalaganja, suradnje i zajedništva; u našem mjestu gdje živimo, u našim školama, u našoj i našim biskupijama i drugdje. A mnogo toga možemo činiti i učiniti. Zato nam je potrebna i biskupska, svećenička i vjernička spremnost: Neka mi bude po tvojoj riječi“, zaključio je i poručio biskup Gašparović.

Nakon misnog slavlja na prostoru uz svetište slavlje je nastavljeno prigodnim programom za hodočasnike, koji su pripremili mladi iz petrovaradinskih župa predvođeni upraviteljem svetišta vlč. Vukovcem. Slavlje je završeno večernjom misom koju je predvodio upravitelj Tekija vlč. **Stjepan Vukovac**.

Na blagdan sv. Joakima i Ane, roditelja Blažene Djevice Marije, 25. i 26. srpnja, tradicionalno se svake godine hodočasti u svetište Gospe Tekijske u Petrovaradinu, na tzv. „Male Tekije“ i to iz svih krajeva Srijema, Bačke, Banata i šire, premda se to slavlje obilježava u okviru Petrovaradinskog dekanata. Naime, 26. srpnja 1754. godine, na blagdan svete Ane, svetište je posvećeno te se nastavlja hodočašće, koje je već do tada bilo ustaljeno, a Petrovaradinci i drugi ga nazvaše „Male Tekije“. I to hodočasničko slavlje traje do danas.

/Tomislav Mađarević; IKA/

Proštenje u Bajmoku

Na svetkovinu svetih apostola Petra i Pavla, 29. lipnja, u bajmočkoj crkvi koja nosi njihovo ime, svetu misu proštenja predvodio je mons. dr. **Andrija Kopilović**, a s njim su koncelebrirali **Robert Utcai**, **Ivan Czar**, **Jenő Varga** i župnik **Zsolt Bende**. Dragi je gost bajmočkih vjernika bio paroh bajmočke sestrinske crkve sv. Georgija, otac **Velimir Vručinić**.

Prekrasnim riječima u propovijedi, mons. dr. **Andrija Kopilović** posvjedočio je kakva je nekada bila situacija u našoj crkvi, kada je na svetim mi-

sama bilo po nekoliko stotina vjernika na pričesti. Istaknuo je kako ta ista Crkva danas i uvijek treba moliti za Petra naših dana, Benedikta XVI., te kako je Crkva jedina koja u ovim danima govori istinu te je zbog toga progonjena.

Sveta misa započela je svečanom ulaznom procesijom.

Prošlogodišnji bandaš **Andrej Kopilović** i bandašica **Danijela Vidaković** predali su novom bandašu **Bojanu Galiću** i novoj bandašici **Gordani Balazević** krunu ovogodišnje bajmočke Dužijance. Na prekrasnoj slici, koja je djelo vrijednih ruku slamarke **Marije Dulić**, ove se godine nalazi bajmočka crkva.

Mirela Varga

Svečana misa na blagdan Pohoda BDM u Velikoj Gredi

Na blagdan Pohoda Blažene Djevice Marije, misno slavlje u banatskom selu Velika Greda predslavio je salezijanac iz Mužlje Janez Jelen, koji je i propovijedao. S njim je suslavio domaći župnik László Pető, župnik u Jermenovcima.

Crkva je bila ispunjena mladim i starijim vjernicima, a bilo je i ministranata i ministrantica. Propovjednik je istaknuo ljubav Djevice Marije prema Bogu i bližnjemu. Pri tom je napomenuo kako i mi često krećemo na put u nadi da dođemo na cilj i da se sretno vratimo kući. Naš konačni cilj pak je nebeska domovina. *Ima ipak ljudi, koji krenu prema nekom cilju, pa do njega iz različitih razloga ne dođu. Ponekada se njihov život potpuno promijeni. Takav je bio također đak Lojze Grozde,* rekao je propovjednik, čiji je plodni životopis vjernicima potom ukratko predstavio. Govoreći o njegovu teškom životnom putu, osobito za vrijeme Drugog svjetskoga rata tj. na prvi petak 1. siječnja 1943. godine, kada je na putu prema Mirni uhićen i pogubljen od strane partizana, Jelen je istaknuo kako je mladi Lojze krenuo na put prema svojoj zemaljskoj majci, a do nje nikada nije stigao. *No, prije vremena je stigao u naručje nebeske majke Marije preko svoje žive vjere u Isusa Krista i ljubavi prema Euharistiji, preko mučeničke smrti. Na sličan način možemo i mi povezani s euharistijskim Isusom podnositi sve zemaljske kušnje, u nadi da ćemo za njih jednom primiti nebesku nagradu.* Mučenik i pjesnik **Lojze Grozde** pribrojen je među blažene 13. lipnja ove godine u Celju, na Prvom slovenskom euharistijskom kongresu. *Mi*

vjerojatno nećemo dostići takvu veliku slavu, a možda ni tako strašnu smrt. Ipak ćemo doći i mi na konačni naš cilj, u nebesku blaženost, ako ćemo po Lojzevu primjeru, kao i po primjeru Majke Božje Marije i svih svetaca, hodati po zemlji vršeći Božju volju. Zato i mi često kažimo: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj!, zaključio je don Jelen.

Na kraju svete mise je domaći župnik pohvalio crkveni odbor, pjevače s orguljašicom, ministrante i sve sabrane vjernike, kao i svećenika gosta, i pozvao ih na čašćenje pored crkve. Gost je također vidno iznenađen zahvalio svima i rekao kako je mu je drago da je u novoj crkvi nova, mlada i živa kršćanska zajednica, potičući da samo tako idu naprijed.

Janez Jelen

Blagoslov novosagrađene crkve u Staroj Binguli

U Staroj Binguli slavljena je 27. lipnja svečana sv. Misa na kojoj je blagoslovljena novosagrađena crkva posvećena sv. Petru, apostolu. Crkvu je blagoslovio mons. Đuro Gašparović, biskup srijemski, u zajedništvu s rimokatoličkim i grkokatoličkim svećenicima Srijemsko-mitrovačkog dekanata.

Mjesto Stara Bingula udaljeno je 25 kilometara od Srijemske Mitrovice, a pripada župi Lačarak. Više puta u povijesti pokušavana je izgradnja crkve u ovome mjestu, ali zbog različitih okolnosti pokušaji nisu uspjeli. Za spomenuti je samo da je koncem Drugog svjetskog rata već pribavljen materijal za gradnju crkve. Međutim, tadašnje vlasti isti su materijal iskoristile za gradnju škole u istome mjestu, tako da crkva nije izgrađena do današnjih dana.

Trudom i radom mitrovačkog župnika **preč. Eduarda Španovića**, blagoslovom Trojedinoga Boga te vjrom i nadom svih župljana i mještana Stare Bingule, izgrađena je i blagoslovljena filijalna crkva posvećena sv. Petru, apostolskom prvaku. U svečanosti je sudjelovao velik broj vjernika, kako domaćih Starobingulaca, tako i vjernika iz Srijemske Mitrovice, Lačarka, te brojnih mjesta iz cijeloga Sri-

jema ali i iz Hrvatske. Svečanosti su također nazočili predstavnici gradske vlasti, gradonačelnik **Branislav Nedimović**, zamjenik gradonačelnika **Srđan Kozlina**, zastupnik u Skupštini Vojvodine **Nenad Lemajić** te brojni drugi.

U uvodnom govoru mitrovački župnik je naglasio da je ovo povijesni trenutak za mjesto Stara Bingula, jer je do sada bilo jedino mjesto bez crkve, a sada imaju jednu od najljepših crkava u široj regiji. Također je zahvalio svima koji su na bilo koji način doprinijeli izgradnji crkve, počevši od arhitekta **Zdravka Žugaja** koji je projekt crkve donirao, preko izvođača radova koji je ne samo nacrtom nego i srcem gradio crkvu, pa do samih mještana koji su s velikom radošću iščekivali ovaj trenutak.

U svom pozdravu biskup Đuro Gašparović je istaknuo važnost svečanosti te svoju osobnu radost. U prigodnoj homiliji poručio je okupljenim vjernicima da sv. Petar svojim životom ima što reći svakomu od nas. Sv. Petar je apostolski prvak, ali do toga je došao s pravom, jer iako samo čovjek prepustio je svoj život Kristu koji je od njega učinio istinsku stijenu vjere. Svečanost je završena bratskim stolom, koji su pripravili domaći vjernici.

Ivica Zrno

Predstavljena monografija „Župe Beška i Maradik“

U župnoj crkvi sv. Terezije od djeteta Isusa, 2. srpnja predstavljena je monografija Antuna Devića „Župe Beška i Maradik“. Uz autora, djelo su predstavili sadašnji župnik vlč. Božidar Lusavec, dr. Milica Lukić urednica i lektorica, župnik iz Rokovaca Mirko Crnčan nakladnik i priređivač, srijemski biskup mons. Đuro Gašparović i Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice.

Na početku promocije knjige sve nazočne je pozdravio domaćin vlč. Božidar Lusavec. Dr. Milica Lukić, urednica, lektorica i korektorica, istaknula je kako bi da je objavljena prije 20 godina, knjiga imala posve drukčije značenje, da njezina simbolika ne bi ni izdaleka bila toliko snažna koliko je snažna danas kada doslovce postaje novi dom, kohezijska sila kojoj je zadatak Beščane i Maradičane iznova povezati u zajednicu koja ne ovisi o prostoru, u zajednicu koja je duhovni prostor u koji stane svaka misao o tome kako je bilo i kako je moglo biti u Beški i Maradiku. Monografija Župe Beška i Maradik sastoji se od 13 poglavlja kroz koje se prati povijest toga prostora od prvih tragova prehistorijskih naselja do naših dana. Opisuju se prilike na tom prostoru po oslobođenju od osmanlijske vlasti, pod vojnom austrijskom vlašću u 17. i 18. stoljeću, dose-

ljavaње Nijemaca i Mađara i Hrvata, njihov vjerski život, i brojni tragični događaji i sudbine iz Drugog svjetskog rata i domovinskog rata i egzoduse našeg stanovništva s ovog prostora. Tekst ove monografije uglavnom je utemeljen na neobjavljenim arhivskim izvorima pojedinih župa: Beške, Iriga, Maradika, Nadbiskupskog arhiva u Đakovu i Nadbiskupskog arhiva u Zagrebu. Neprocjenjiv izvor za povijest svake župe je župna spomenica koju su svi župnici dužni pisati i u nju kroničari bilježe različite događaje važne za život svake župe. U knjizi Župe Beška i Maradik nižu se imena ljudi kao memento, kao podsjetnik i opomena vremenu i ljudima koji ga oblikuju.

Srijemski biskup mons. Đuro Gašparović pozdravio je nazočne, te je izrazio zadovoljstvo što se ovom knjigom daje nada kako neće pasti u zaborav ono što su nam priskrbili i čime su nas zadužili vrijedni prethodnici, već se njome otvaraju vrata za daljnje znanstveno istraživanje i vrednovanje vjerničke, kulturne i povijesne baštine župe Beška i Maradik i svih katolika Srijema.

Tomislav Žigmanov ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice u svojem osvrtu na knjigu istaknuo je: *Sigurno da je mjesna povijest Hrvata na ovim prostorima neistražena i neobjavljena, malo je ovakvih knjiga u Vojvodini, zato je ova knjiga-monografija bogatstvo i potaknuće Hrvatima da se više objavljuju takve monografije u Vojvodini.*

Na kraju se predstavljateljima knjige, organizatoru te nazočnima zahvalio autor knjige vlč. Antun Dević. Predstavljatelj knjige svojim je pjevanjem uveličao Papa band.

Tomislav Mađarević

Brojna slavlja u Irigu

Svetom misom i klanjanjem uz posebnu molitvu za svećenike proslavljen je blagdan Tijelova i Irigu. Kao vjeroučitelj u predškolskim ustanovama „Dječja radost“ u područnoj školi u Šatrincima i Irigu, župnik **Blaž Zmaić** predstavio je roditeljima budućih prvaša program školskog vjeronauka uz vjeroučitelja pravoslavnoga vjeronauka i predmeta građanskoga odgoja.

Kolona roditelja, kumova i prijatelja prvopričesnika ušla je u nedjelju 6. lipnja u crkvu u Šatrincima. U programu Prve svete pričesti sudjelovali su svi roditelji prvopričesnika, a to su ove godine: **Eleonora, Ivana, Zorana, Igor i Boris**. Najljepši trenutak je bio poziv svakog prvopričesnika: *Majko, upali svijeću i tiho kraj mene stani!*

Zadnjega dana škole, 11. lipnja, rastali smo se s učenicima 4. razreda. U Šatrincima, Irigu i Vrdniku uz učiteljice su pozvani i vjeroučitelji. Župnik je 12. lipnja kao vjeroučitelj nazočio svečanoj akademiji u čast dana škole gdje je pohvaljen kao donator „učenika generacije“. U međuvremenu je nazočio pokopu **Jovana Čurčina** (55).

Na blagdan Srca Isusova slavljena je sveta misa za pokojnu **Radmilu Duhonj** (pravoslavne vjere). Uslijedila je potom i proslava blagdana sv. Antuna. Misno slavlje slavljeno je najprije u Nikincima gdje je domaći župnik bio na ispomoći u ispovijedi, a istoga dana navečer služena je u kapelici sveta misa u Vrdniku, za pokojne iz obitelji **Karačić** i **Antu Maslaća**.

Župnik je 15. lipnja u školi dao svoj doprinos na sjednici odjela i Nastavničkog vijeća OŠ u Irigu, a 18. lipnja nazočio je sjednici odjeljskog i Nastavničkog vijeća novog odjela SSS u Irigu. Sveta misa slavljena je 19. lipnja za godišnjicu smrti **Anice Pisarević**, a sutradan 20. lipnja služene su redovite mise u Irigu i filijalama.

Župnik je sudjelovao na redovitoj duhovnoj obnovi srijemskih svećenika, 21. lipnja u Petrovradinu. Predvodio ju je umirovljeni **prof. dr. Antun Čečatka** iz Đakova, na temu: *Svećenička egzistencija: navještaj riječi – slavljenje tajni – djelovanje i služenje s ciljem: jedinstvo s Bogom, s drugim čovjekom i među svećenicima u izgrađivanju zajednice.*

Uz pravoslavne svećenike iz Vrdnika, župnik je 25. lipnja uz mnoštvo vjernika nazočio svečanom otvorenju „Vidovdanskog sabora“, kojega je ove godine otvorio **Miroslav Vasin**, tajnik za zapošljavanje i ravnopravnost spolova. Članovi obitelji **Benković** iz Austrije posvjedočili su povezanost s rodnim krajem 26. lipnja, kada su nas posjetili i slavili s nama svetu misu za svoje roditelje. U nedjelju 27. lipnja, posebno je bilo lijepo na misi u Vrdniku koju je za svoju majku **Olgu Savić** darovala njezina kćerka **dr. Mirjana Savić**. Navečer je župnik nazočio večernjoj liturgiji uz mnogobrojno pravoslavno svećenstvo i monaštvo u manastiru Ravanica u čast Vidovdana a na poziv **o. Benedikta**, igumana manastira. Na samo Petrovo smo se prisjetili novih mladomisnika ove godine i jednog od župnikovih jubileja: 35 godina svećeništva.

f. f.

Prva pričest u Ečki

Na misnom slavlju 20. lipnja u ečkanskoj crkvi Prvu pričest primilo je dvoje djece. S obzirom na mali broj naših vjernika, razmjerno lijepi broj djece pohađa katolički vjeronauk u ečkanskoj školi.

U pripremi za ovaj događaj sudjelovali su i roditelji i kumovi djece. Tjedan dana ranije, po ustaljenom običaju, bila je takozvana proba kada su svi sudjelovali na svetoj misi i pro-

Ečka 2010

gramu. Prvopričesnici su recitali nekoliko prigodnih pjesama. Neka slavlje Prve svete pričesti povezuje i učvršćuje naše obitelji. Tu smo želju naročito uputili Isusu u presvetoj Euharistiji, koji se po prvi puta sjedinio s mladim srcima naših prvopričesnika.

Za vrijeme svete mise pjevao je zbor mladih iz Lukinoga sela pod vodstvom požrtvovnog kantora **Alena Palatínusa**. Njima, kao i svima, koji su sudjelovali u pripremanju tako lijepe svečanosti, zahvalio je domaći župnik **Janez Jelen**.

Janez Jelen

Sv. Ivan Krstitelj proslavljen u Ečki

Spomendan sv. Ivana Krstitelja, 24. lipnja, proslavljen je u Ečki misnim slavljem koje je predslavio i propovijedao župnik iz Kikinde **Pál Szemerédi**, uz koncelebraciju salezijanaca **Stojana Kalapiša** i **Janeza Jlena**.

U svojoj propovijedi, vlč. Szemerédi se osvrnuo na život, a osobito na hrabrost sv. Ivana Krstitelja i spomenuo da velika djela traže napor i borbu. *Zemlja je kao arena u kojoj svatko od nas igra svoju životnu utakmicu. Da bismo se mogli do kraja boriti u toj areni života, potrebno je uzeti oružje koje jedino pobjeđuje. Ljudska povijest do sada pokazuje da je jedino Isus iz Nazareta imao takvo oružje. On je jedini ostavio u baštinu oporuku da ljubimo jedni druge kao što je on ljubio nas. A on je sve ljubio tako da je pošao za nas u smrt. Bogovi krivih religija i ideologija traže da se za njih gine. Naš Bog gine za nas i uči nas nasljedovanju. Isusovo oružje uzima se primanjem sakramenata, slušanjem propovijedi, čitanjem Svetog pisma, ono se dobiva time da činimo dobra djela, da volimo čovjeka i praštamo mu, da svaki dan molimo i prijateljujemo s Bogom. Da bi se svaki dan izdržalo u dobroj molitvi, potrebna je temeljita disci-*

Ečka 2010

plina, naglasio je propovjednik, dodajući kako se upravo sv. Ivan Krstitelj borio za prvo mjesto u društvu. *On je imao snage reći političkim predstavnicima svoga vremena da ne smiju živjeti nemoralno, da ne mogu varati svoje žene i živjeti s tuđima, da ne mogu živjeti samo za svoj probitak nego za narod, da moraju obogaćivati druge, a ne samo sebe. Teško je imati takvu hrabrost u bilo kojem društvu. Istina, zato je Ivan Krstitelj platio životom: ali on sada živi u nebeskoj radosti, rekao je propovjednik, zaključujući kako se i danas traže proroci: ljudi koji vole Boga i čovjeka. Trebamo ljude koji čuju što Bog kaže svom narodu i na koje nas opasnosti i stranpućice upozorava. Možda u tebi čeka proročki dar.*

Na proslavu u ovu starodrevnu crkvu došli su ove godine uglavnom vjernici iz Ečke te vjernici iz Lukinoga sela koji su došli skupa s **Aleonom Palatínusom** i mladim pjevačima, te na taj način uzveličali Božju službu svojim pjevanjem. Nazočili su i predsjednici susjednih crkvenih općina: Mužlja, Belo Blato i Lukino selo. Na kraju misnoga slavlja, propovjedniku, crkvenom odboru, pjevačima ali i svim vjernicima zahvalio je **Janez Jelen**. Poslije blagoslova su svećenike te predsjednike susjednih crkvenih općina ugostili u posebnoj za to unajmljenoj zgradi. Neka Bog nagradi sve sudionike i gostitelje svojim nebeskim blagoslovom. /**Janez Jelen**/

Susret vjeroučitelja Srijemske biskupije u Petrovaradinu

Na kraju nastavne školske godine 2009./2010., 23. lipnja, iriški župnik preč. **Blaž Zmaić**, začasni kanonik, kao kordinator za školski vjeronauk i katehezu Srijemske biskupije, vodio je susret vjeroučitelja ove biskupije u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Petrovaradinu.

Susretu je nazočilo 12 vjeroučitelja među kojima je bilo četvero svećenika: **Ivan Rajković**, **Ivica Zrno**, **Nikica Boš-**

njaković te korodinator **Zmaić**, kao i osam laika: **prof. Jelka Čurčić**, **Marija Vereš**, učiteljica **Anica Čačić**, **prof. Ružica Anđelić**, apsolvantica **Katarina Petrović**, pedagoginja **Lidija Irga**, umirovljenik **Jozef Deman** i **Julio Šimandi**, srijemski biskup **mons. Đuro Gašparović** te kao gost povjerenik Komisije za vjeronauk MBK sv. Ćirila i Metoda **mons. dr. Andrija Kopilović**. Susret je započeo zajedničkom molitvom svih sudionika, a nastavljen je pozdravom biskupa, informacijama o radu koje je iznosio svaki vjeroučitelj, informacijama o novostima i budućnosti. Uslijedila je završna molitva i na kraju zajednički objed. Svi radosni, obogaćeni idu na odmor i čekamo novu školsku godinu.

Blaž Zmaić

Papa utemelji Papinsko vijeće za promicanje nove evangelizacije

Papa Benedikt XVI. osnovao je 30. lipnja dikasterij za promicanje nove evangelizacije, kojeg će voditi nadbiskup

Rino Fisichella. Njegova će zadaća biti obnavljanje navještaja vjere u onim zemljama u kojima je već odjeknuo prvi navještaj, ali u kojima se primjećuje sve veća sekularizacija društva i neka vrsta „gubitka osjećaja za Boga“. Preuzimajući tu novu dužnost, nadbiskup Fisichella napušta dvije prethodne dužnosti, onu predsjednika Papinske akademije za život, i, nakon osam godina, dužnost rektora Papinskoga lateranskog sveučilišta. /IKA/

Novi pročelnik Papinskog vijeća za jedinstvo kršćana

Papa je prihvatio ostavku kardinala Waltera Kaspera te pročelnikom toga vijeća imenovao nadbiskupa Kurta Kocha. Nadbiskup Koch ima 60 godina, rođen je u Švicarskoj. Teologiju je studirao u Švicarskoj i Münchenu, kao profesor predavao je dogmatiku i liturgijske znanosti na teološkome fakultetu u Luzernu. Od 2002. član je Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana, a od 2007. do 2009. bio je predsjednik Švicarske biskupske konferencije. /IKA/

Biskupsko ređenje mons. Mije Gorskog

Mons. Mijo Gorski zaređen je 3. srpnja po rukama zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića za zagrebačkoga pomoćnog biskupa u katedrali u Zagrebu. Na misi ređenja sudjelovali su brojni biskupi, svećenici, redovnici, redovnice i vjernici, predvođeni apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj Mariom Robertom Cassarijem i predsjednikom Hrvatske biskupske konferencije đakovačko-osječkim nadbiskupom Marinom Srakićem. Suzareditelji su bili pomoćni zagrebački biskupi Valentin Pozaić i Ivan Šaško.

U homiliji je kardinal Bozanić istaknuo da će novozaređeni biskup Mijo Gorski pomagati svome nadbiskupu na području grada Zagreba u složenom pastoralu hrvatske metropole. Nakon pozdravnih govora, svima se zahvalnim govorom obratio novozaređeni biskup Mijo Gorski. „Neću danas davati velika obećanja. Svjestan sam situacije u Crkvi i društvu, sa svim njezinim lijepim i mučnim obilježjima. To je moja, to

je naša Crkva i društvo. Nemam drugo vrijeme i drugu priliku. I tu želim učiniti ono što bude u mojoj moći – živjeti, raditi i moliti s vama i za vas draga braćo i sestre. I budem li uspio makar malo Tomine vjere ispovjediti kao svoju, znat ću da nisam uzalud trčao. Sve ostalo je u Božjim rukama i bez obzira što će život donijeti uvijek ću u vjeri reći: 'Blagoslovljen bio Bog!'“ istaknuo je biskup Mijo Gorski u svome zahvalnom govoru. /IKA/

Fra Marko Semren imenovan banjolučkim pomoćnim biskupom

Papa Benedikt XVI. imenovao je 15. srpnja fra Marka Semrena pomoćnim banjolučkim biskupom. Fra Marko Semren član je Franjevačke provincije Bosne Srebrene, docent je na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu i gvardijan franjevačkog samostana Gorica/Livno. Kao biskupu, Sveti Otac dodijelio mu je naslovnu biskupiju Abaradira.

Papinu odluku o imenovanju pomoćnoga banjolučkog biskupa u katedrali Sv. Bonaventure u Banjoj Luci pročitao je apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup Alessandro D'Errico. Bilo je to na kraju svečane mise u povodu blagdana zaštitnika banjolučke katedrale, čime je ujedno završeno zasjedanje Biskupske konferencije BiH.

Fra Marko Semren rođen je 9. travnja 1954. godine u Biloj kraj Livna u Banjolučkoj biskupiji. Nakon položenih svećanih zavjeta 13. travnja 1980., zaređen je za svećenika 29. lipnja 1981. godine. Studirao je na Papinskom Sveučilištu Antonianum u Rimu. Magistrirao je 1985. te doktorirao godinu poslije na temu franjevačke duhovnosti i njezine prisutnosti među Hrvatima u Bosni i Hercegovini. /KTA/

Nastavlja se drama kršćanske zajednice u Mosulu

U ponedjeljak 5. srpnja izvršen je atentat na kršćanina Behnama Sabtija, koji je kao bolničar radio u državnoj bolnici u Mosulu. U njegov je automobil postavljeno eksplozivno sredstvo koje je u vožnji eksplodiralo, usmrтивši bolničara. Prema lokalnim izvorima agencije AsiaNews, koji radi sigurnost žele ostati anonimni, „vjerski je identitet“ u pozadini ubojstva.

Prema posljednjim podacima koje je objavilo iračko Ministarstvo za obranu, zdravstvo i unutarnje poslove, nasilje se na nacionalnoj razini umanjilo. Unatoč tome, narod nema nade i još uvijek živi u strahu. U Iraku su od nasilne smrti u lipnju poginule 284 osobe, a u lipnju 2009. godine poginulo je 437 osoba. U odnosu na prošlu godinu broj se nasilnih smrti znatno smanjio. /IKA/

Papa Pio XII. spasio 200.000 Židova

Britanski dnevnik Daily Telegraph objavio članak o istraživanju koje je pokazalo kako je papa Pio XII. organizirao odlazak 200.000 Židova iz Njemačke nakon Kristalne noći (Kristallnacht), kada je na tisuće Židova uhićeno i poslano u koncentracijske logore. Članak objavljen u britanskom listu posvećen je istraživanju koje je u

vatikanskim arhivama proveo njemački povjesničar Michael Hesemann na traženje zaklade „Pave The Way Foundation“, interkonfesionalne skupine sa sjedištem u SAD-u. Predsjednik te udruge Elliot Hershberg izjavio je: „Vjerujemo da mnogi Židovi koji su uspjeli napustiti Europu nisu ni znali da su dobili vize i putne dokumente upravo zahvaljujući naporima Vatikana“. On zaključuje: „Sve ono što smo do sada pronašli pokazuje kako je negativna slika o papi Piju XII. bila pogrešna“. I izraelski dnevnik Haaretz, u broju od 7. srpnja, priznaje kako „novo istraživanje pokazuje da slika koja je stvorena o Piju XII. kao 'Hitlerovom papi' može biti s povijesne točke gledišta pogrešna“. U vezi s tim se oglasio i vatikanski poluslužbeni dnevnik L'Osservatore Romano koji u članku objavljenom 8. srpnja također citira predsjednika spomenute američke zaklade: „Onaj koji istražuje mnogobrojne dokumente, svjedočanstva, dokazane činjenice mora nužno zaključiti da je papa Pio XII. bio iskreni i solidarni prijatelj židovskog naroda“. „Kao Židov“, ističe Hershberg, „dobro poznajem antisemitizam i mogu reći da u životu Eugenjia Pacellija nema traga protužidovskim predrasudama“. Vatikanski dnevnik ističe također kako Rolf Hochut u svojem djelu „Namjesnik“ širi dezinformacije i pruža sasvim pogrešnu sliku o Piju XII. i njegovu stavu prema nacizmu, potpuno zanemarujući brojna svjedočanstva koja pokazuju sasvim suprotno, naime prisnu bliskost pape Pacellija židovskom svijetu. /IKA/

HKLD: Pilula je abortivna, a ne kontraceptivna

Hrvatsko katoličko liječničko društvo (HKLD) izražava duboku zabrinutost zbog odluke koju je donijela Agencija za lijekove i medicinske proizvode kojom je 28. travnja izdala odobrenje za uporabu Escapelle tablete (koja sadrži 1,5 mg levonorgestrela) u svrhu tzv. hitne kontracepcije, „pilule za jutro poslije“. Djelovanje levonorgestrela ovisi od trenutka primjene. Ukoliko se primijeni prije ovulacije može ju spriječiti, dok uzimanje tablete nakon ovulacije utječe na transport spermija i jajne stanice. No, ako je do oplodnje jajne stanice već došlo, tableta ometa implantaciju embrija u maternicu, što jasno implicira kako taj preparat može biti u nekim slu-

čajevima kontraceptivno, ali je sigurno abortivno sredstvo. Nazvati takav preparat jednostavno kontraceptivom smatramo obmanom javnosti, jer se za pilulom poseže upravo zbog pretpostavke da je do oplodnje već došlo. Smatramo također da je u navođenju nuspojave u službenoj Uputi o pripravku evidentna površnost što predstavlja opasnost za zdravlje žena. Naime, od nuspojave navode se samo glavobolja, mučnina, bol u donjem dijelu trbuha, umor, poremećaji krvarenja, te vrtoglavica, povraćanje, proljev, napetost i bolnost dojki, odgađanje menstruacije. Takav opis djelovanja pripravka očituje relativizaciju u razlikovanju između tzv. medicinskog i kirurškog pobačaja, premda je opće poznato da

su pobačaji postignuti kemijskim sredstvima produljeniji, složeniji i nesigurniji. Odgovoran pristup prema vlastitom zdravlju i vlastitoj spolnosti te što hitnije uvođenje kvalitetnog zdravstvenog odgoja u škole sigurno će pridonijeti smanjenju broja neželjenih trudnoća u Hrvatskoj, navodi se u izjavi koju potpisuju predsjednica i tajnik HKLD-a dr. Marica Miletić-Medved i dr. Ivan Čelić. /IKA, HKLD/

Papa piše encikliku o vjeri

U tijeku svog odmora u Castel Gandolfo Papa je dovršio drugi dio knjige „Isus iz Nazareta“ te radi na nacrtu nove enciklike o trećoj bogoslovnoj kreposti – vjeri. Vjerovati na ispravan način zapravo je ključ njegova pontifikata. Smatra da u pogledu vjere svijetom kruži previše olakih slogana. U svojim promišljanjima o vjeri Papa ističe da je prema jednom od slogana važno samo ponašati se dobro i ljubiti bližnjega dok je u drugom planu briga za pravovjerje odnosno za pravi način vjerovanja u pravom smislu Svetog pisma i prema živoj tradiciji Crkve, a to je zapravo svjetionik ispravnog vjerovanja. /IKA/

Crkva u Indiji protiv prisilne kontrole rađanja

Crkva u Indiji, preko predsjednika Biskupskog povjerenstva za obitelj mons. Angela Graciosa, pohvalila odluku savezne Vlade da ne slijedi kineski model i ne usvaja prisilnu metodu kontrole rađanja.

Crkva je uvijek uz roditelje koji odluče prihvatiti djecu, podsjetio je mons. Gracias. Država može savjetovati smjernice, ali ne broj djece po obitelji. Osim toga, mons. Gracias podsjetio je na neke činjenice, prije svega kako je povijest pobila Malthusovu apokaliptičku teoriju o skorom nestanku hrane u prenapučenom svijetu, od koje potječu politike protiv obitelji, pitajući kada se može reći za jednu zemlju da je prenapučena. Na to je pitanje veoma teško odgovoriti, kazao je, ističući međusobno ovisnost između gospodarskog rasta i porasta stanovništva. U razvijenijim zemljama stopa nataliteta je vrlo niska, ali da se izbjegne „demografska zima“, mora se unaprijediti razvoj, a ne rezati stanovništvo, zaključio je mons. Gracias. /IKA/

„Bog mojih detalja“
Knjiga Tonija Štefana u izdanju „Teovizije“

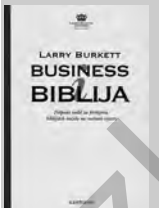
„Što primiste, dajte!“
Propovijedi za ABC godinu fra Stanka Duje Mijića u nakladi „Glasa Koncila“

„Neprijatelj“
Roman Miguela Arangurena izdan je u izdavačkoj kući „Verbum“

„Business i Biblija“
Knjiga Larrya Burketta u nakladi izdavačke kuće „Kristofori“

Intervju s kardinalom Vinkom Puljićem, nadbiskupom vrhbosanskim

Dužijanca – izraz identiteta bačkih Hrvata-Bunjevaca

Razgovarali: M. Štefković, J. Đulić i Cs. Kovacs

Kardinal Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski, rođen je 8. rujna 1945. u Priječanima kraj Banja Luke, kao dvanaesto od trinaestero djece. Srednju školu završio je u sjemeništu u Zagrebu i Đakovu, a teološke studije u Đakovu, gdje je 29. lipnja 1970. zaređen za svećenika. Kao mlad svećenik djeluje u župnom pastoralu u Banjoj Luci, Sasini, Ravski, a od jeseni 1978. imenovan je duhovnikom u malom sjemeništu u Zadru i na toj službi ostaje do ljeta 1987., kada se vraća u župni pastoral u svojstvu župnika u Bosanskoj Gradiški. Na toj službi ostao je do ljeta 1990., kada je imenovan vicerektorom bogoslovije u Sarajevu. Na toj službi zateklo ga je biskupsko imenovanje, te ga je papa Ivan Pavao II. 6. siječnja 1991., u bazilici Sv. Petra u Rimu, zaređio za biskupa. Kao sarajevski nadbiskup na početku svoga djelovanja suočava se s velikim poteškoćama ratne stihije, gdje se neumorno zalaže za mir i pomirenje. Tih godina radi puno na uspostavljanju kontakata s pravoslavnima i muslimanima, te u raznim prilikama u Bosni i Hercegovini susreće pravoslavne patrijarhe i episkope, te islamske vjerske poglavare.

Na konzistoriju u Rimu 26. studenoga 1994. papa Ivan Pavao II. imenovao ga je kardinalom Svete rimske Crkve. U travnju 1997. imao je čast pozdraviti Papu za njegova pastoralnog posjeta napačenoj Bosni i Hercegovini. U više mandata bio je predsjednikom Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Zv: Ovo je vaš četvrti pohod našem gradu u rasponu od 10 godina, kakvi su Vaši dojmovi o ovogodišnjoj Dužijanci?

□ **Kardinal:** Što se tiče proslave Dužijance, ove godine sam posebno doživio naglasak na slavlje više iz duha vjere. Onaj prvi puta je naglasak bio više na predstavljanju vanjskog, jer je i takva atmosfera trebala biti. Ove godine sam doživio upravo jednu duhovnu atmosferu u obilježavanju Dužijance. Možda je to iz razloga jer je ovo jubilarna Dužijanica. Doduše za mene je, kada sam prvi puta došao na proslavu Dužijance, to bilo nešto novo. Nisam odmah razumio u čemu je bit Dužijance, dok nisam shvatio sadržaj, da je to zahvala Bogu za žetvu, za plodove ljudskog rada. Stoga je sada sasvim drugačije doživljam. Vidim je kao izričaj stvaranja kulturnog događanja iz vjere. U biti je vjera ona koja izgrađuje kulturu. Tako sam doživio Dužijancu.

Zv: Istaknuli ste da vas osobno s bunjevačkim Hrvatima veže rijeka Buna. Ustvari, Bosna i Hercegovina je pradomovina mnogim ovdašnjim Hrvatima. Jesu li te veze sada pokidane ili se ponovno grade?

□ **Kardinal:** Mislim da se ne bi moglo govoriti o pokidanim vezama, već koji puta, pomalo zaboravljenim.

Mene posebno raduje, i to kao kardinal želim gajiti, ohrabrivati Hrvate-katolike koji na neki način nose naše korijene. Rado obilazim sredine u kojima žive naši Hrvati izvan domovine. No, s Hrvatima-Bunjevcima me veže posebna veza, jer su i moji preci baš iz tog kraja, s rijeke Bune. Prije nego sam došao na slavlje u Suboticu, mi svećenici iz plemena Puljića imali smo godišnji susret na Buni. Time sam doživio tu lijepu vezu između Bune i mene, i Bunjevaca-Hrvata u ovome subotičkom kraju. Ta veza postoji kao jedna povijesna stvarnost i to ne smijemo zaboraviti. Zato sam ja u svojoj Vrhbosanskoj nadbiskupiji odredio pastoralnu godinu: *Memorija za solidarnost*. Želimo čuvati uspomene iz zahvalnosti prema onima koji su nam baštinili prošlost i solidarno ih prenijeti na budućnost. Želimo sačuvati pamćenje koje je često plitko i površno. Smatram da ga je važno čuvati i prenijeti na buduća pokoljenja. Vidim da ova Dužijanica odražava ljubav prema tradiciji. To je jako važno jer se time čuva baština i prenosi na nova pokoljenja.

Zv: Katolička crkva je jako važna za očuvanje identiteta Hrvata u Srbiji. No, ona nije nacionalna crkva, kao crkve drugih naroda s kojima živimo. Kako vjera i nacija u Katoličkoj crkvi funkcioniraju zajedno?

□ **Kardinal:** Mislim da treba poći od jedne istine, a to je da se Isus utjelovio u jedan konkretni narod, u jednu konkretnu kulturu, u jedan konkretni jezik. On je objavio Boga kroz taj narod, kroz taj jezik i zapravo svaki navještaj Evanđelja ide kroz komunikaciju jezika kulture i evangelizira tu kulturu. Crkva nije vanzemaljska, ona silazi u baštinu jednoga naroda, jedne kulture i donosi bogatstvo Evanđelja, bogatstvo otkupljenja i spasenja. Upravo time Crkva ne oštećuje, nego obogaćuje nacionalni identitet, jačajući kulturu kroz Evanđelje. Crkva ovom svojom djelatnošću neće uzeti vlast od politike, ali će biti kritička savjest svakoj vlasti, jer Crkva ne ovisi o zemaljskoj vlasti, iako mora s njom surađivati. Dok ovom zemljom hodimo moramo računati sa zemaljskim dimenzijama, ali ne ovisimo o zemaljskim mjerama. Zato Crkva često puta hrabro kritizira savjest svakoj politici, a ni jedna politika ne voli da joj se netko suprotstavlja, te zato često puta u Crkvi traži dežurnog krivca. Ako ne može slomiti kičmu jednog naroda, traži krivca u Crkvi. Zato smatram da je bitno ne dati se prepasti, niti iskompleksirati, nego hrabro i otvoreno stati uz načela morala i vjere i time sačuvati opstojnost jednog naroda.

Dužijanica je izričaj stvaranja kulturnoga događanja iz vjere. Vjera, ustvari, izgrađuje kulturu!

Zv: Činjenica je da je poslije pada komunizma veoma porastao broj deklariranih vjernika. Može li se pri tome govoriti o porastu vjere ili o čemu je tu zapravo riječ?

□ **Kardinal:** Pa ne bih rekao da je porastao broj vjernika, nego su ljudi sada slobodniji reći ono što nose u sebi. Ja koji sam odrastao u komunizmu, pravog ateista nisam sreo. Oni jesu vikali da nema Boga, ali su itekako računali s Bogom. Ali jesam susreo ljude koji žive kao da Boga nema. To je i danas problem. Zapravo ne radi se o porastu vjere, nego je glad za Bogom stvarnost. Ljudi često traže to zasićenje u krivim mjestima, u para-vjerskom, u para-religijskom. Htjeli bi Boga upotrijebiti za

svoju politiku, za svoje gospodarstvo, za svoj interes. To je krivi pristup. To nije vjera. S time se mi moramo ozbiljno suočiti. Problem je prvo u nepoučenosti o vjeri, a drugo u nedosljednosti u vjeri. Zato je nama u Crkvi potrebno upravo ono što je Sveti Otac sada pokrenuo: novu evangelizaciju. Da ljudi upoznaju svoju vjeru. Da ljudi nađu sebe u tome što je Krist svojim utjelovljenjem, mukom, smrću i uskrsnućem ostavio Crkvi u baštinu da prenosi na pokoljenja. Naš veliki zadatak je ta nova evangelizacija, počevši od osobnoga života, obiteljskoga života, do našega zajedničkoga života.

Zv: Na koji način provoditi tu novu evangelizaciju, da ona ne bude ponavljanje negativnih pravila, nego radije ponuda ljudima da svoju glad za Bogom mogu pozitivno utažiti i u tomu naći životni smisao?

□ **Kardinal:** Prvo treba čovjeku pomoći da otkrije smisao života. Drugo treba čovjeku pomoći da se susretne s Bogom i to objavljenim Bogom, darovanim Bogom, i to kroz Evanđelje. Bez toga osobnog susreta neće se ostvariti nova evangelizacija. Na koji način se to može? Jako je puno načina. Mislim da je jedan od prvih momenata pomoći čovjeku da s Bogom komunicira, ne mehanizmom, nego razgovorom. Ali ne u tom smislu da mi s Bogom govorimo. Treba pomoći čovjeku da oslobodi nutarnju zatranost da može Boga čuti. Da unutarne čuje, da ga ono pokrene, onda će se dogoditi pravo preobraženje. To penjanje je brdo preobražaja. Nema nove evangelizacije dok čovjek ne postane sposoban čuti Božju riječ. To je jedan drugi proces. Što je najgore, ljudi silno žele postati sretni, samo idu krivim putem. Sjetio sam se jedne simpatične izreke koju sam našao, *Bolje je pravim putem šepati, nego krivim putem juriti*. Nažalost, u toj trci za srećom ljudi jure krivim putem. Potrebno je pomoći da pronađu pravi put do sreće, a to je da susretnu Boga. Bez Boga nema prave sreće.

Nema nove evangelizacije dok čovjek ne postane sposoban čuti Božju riječ!

Zv: Spomenuli ste nutarnju zatranost, na koji način konkretno pružiti pomoć ljudima da se upute u avanturu traženja Boga? Što Crkva tu može, osim grubo rečeno sakramentalnog servisa?

□ **Kardinal:** Mislim da je sakramentalni servis zadnja stepenica. On dolazi kao vrhunac prije zadnje stepenice. Upotrijebit ću nekoliko slika, jer volim govoriti u slikama. Sveti Augustin je na jednom mjestu rekao: *Bože, svugdje sam te tražio, a Ti si bio u meni, a ja izvan sebe*. Danas čovjeku treba pomoći da nađe sebe i da se ne boji susresti sa svojom stvarnošću, da u sebi susretne Boga. Drugo, vjerujem da ste čuli za onu knjigu *Pisma starijeg đavla mlađem*, gdje stari đavao uči mlađega kako će čovjeka zavoditi. U jednom pismu veli: *Ne daj čovjeku da počne misliti, čim počne misliti on će početi o Bogu misliti*. Današnjem čovjeku treba pomoći da nađe sebe, da iz sebe počne moliti: *Bože, za sebe si nas stvorio i nemirno je naše srce dok se u tebi ne umiri*.

Zv: Da li u tom poslanju pomoći ljudima, po vašem mišljenju, katolički mediji mogu odgovoriti tom izazovu?

□ **Kardinal:** Božja Riječ treba biti sredstvo komunikacije. Dakle, sredstva komunikacije jesu pomoć čovjeku da on počne komunicirati s Bogom. To mogu biti elektronički mediji, tisak, mobitel itd. Ne znam da li se itko sjetio poslati nekome tko je u krizi sms poruku: *Hra-*

bro, Bog te voli. Da taj čovjek kad to pročita doživi izazov, da počne razmišljati: *Uistinu, Bog me voli*. Sveti Luka evanđelist je u 15. glavi napisao da Bog čovjeka traži i da se Bog čovjeku raduje. Kad to čovjek shvati, onda će upravo biti ono što je sv. Ivan Maria Vianney, župnik arški, rekao: *Kada bi čovjek znao koliko ga Bog voli umro bi od sreće*. Bitno je da čovjek otkrije da je voljeno biće i da je ljubav samo za ljubav stvorena. Sve škole da završimo, ako nismo naučili ljubiti, život je promašaj. Zato sva sredstva komunikacije trebaju otkriti tu tajnu: *Čovječe voljeno si biće*.

Zv: Maločas ste spominjali vezu između vjere i kulture. Da li, po vašem mišljenju, mediji mogu preuzeti važnu ulogu u čuvanju kolektivnog vjermičkog pamćenja?

□ **Kardinal:** Živimo u vremenu kada su veliki naboji informacija, čovjek teško proživljava, bolje reći interiorizira sve informacije. Pisana riječ, a posebno ću naglasiti, riječ i slika pomažu čovjeku, ima dvostruku ulogu, ona pamti, ona čuva pamćenje. Mi smo izgubili sposobnost tradicijom prenositi pamćenje, zato je važno naći jedan drugi mehanizam čuvanja i prenošenja pamće-

Intervju

nja. Volio bih znati koliko ljudi zna imena svojih prabaka i pradjedova, pogotovo djevojačko prezime svoje prabake. Mi toga više nemamo, a to nije bilo nezamislivo prije 60-70 godina. Samo je 70 godina prošlo kako smo izgubili sposobnost pamćenja naših korijena, a pogotovo prenošenja ovako važnih tradicija, zato smatram da je pisana riječ bitna. Franjevci u Bosni imaju jednu uzrečicu: *Zapiši, pa će i Bog zapamtiti*. To je važna stvar, jer pisana riječ čuva pamćenje i prenosi ga na buduća pokoljenja.

Pisana riječ čuva pamćenje i prenosi ga na buduća pokoljenja. Tamo gdje svećenik ne može dospjeti, katolički tisak može dospjeti i kao informacija i kao poruka, formacija. Zato je potrebno stvarati ozračje za one koji će se zauzeti za pisanu riječ, da ona dospje u obitelj, da ona u obitelji živi.

Zv: Na koji način se pored vrlo oskudnih materijalnih sredstava može organizirati pristup medijima, korištenje medija za novu evangelizaciju, da ne ostane sve na prvom entuzijazmu?

□ **Kardinal:** Moramo prvo razvijati kulturu čitanja, to je jedan vrlo važan moment. Kako nam je elektronika nametnula sliku i ona je počela dominirati u kući, kultura čitanja je sve manje prisutna. Bez kulture čitanja nema razvijanja onog nutarnjeg bogatstva mašte. Zato smatram da mi moramo razvijati tu kulturu čitanja, a to znači i tisak. Tisak je zapravo propovjednik u kući. Tamo gdje svećenik ne može dospjeti, katolički tisak može dospjeti i kao informacija i kao poruka, formacija. Zato je potrebno stvarati jedno ozračje za one koji će se zauzeti za pisanu riječ, da ona dospje u obitelj, da ona u obitelji živi. Drugo, moramo formirati ekipu za elektroničke medije, ne smijemo staviti težište na njih jer osobno prenošenje Božje ri-

ječi je nenadomjestivo. Ali moramo i u elektroničke medije staviti poruku da postoji i drukčije gledanje na svijet, ne ono koje nameće onaj koji ima vlast i moć, nego postoji nešto što nadilazi trenutnu politiku i trenutnu vlast. Znam slikovito reći našim političarima, lako je vama, vas izaberu na četiri godine i vi odoste, a ja pamtim i komuniste i sve one koji su do sada bili za vratom i otišli su, pare dobre odnijeli, a meni je živjeti s tim narodom. Jedan kontinuitet vrijednosti treba znati prenositi i utkati u javnost.

Zv: Dolazite iz specifičnog okruženja. Recite nam kakav je sada suživot različitih vjeroispovijesti i religija u Bosni i Hercegovini? Ima li suradnje među katolicima, pravoslavcima, muslimanima i Židovima?

□ **Kardinal:** Katolička crkva je, posebno poslije Drugog vatikanskog sabora, otvorila vrata putu dijaloga i ekumenizma. Mi nemamo alternative za taj put, on je zadatak. Ali uvijek se traži i druga strana. Da bi se ostvario dijalog trebate imati s kim razgovarati, da biste ostvarili ekumenizam, morate imati i drugu stranu. Zato je veoma važno odgovajati javno mnijenje koje će imati ispravna načela. U Europi se danas nameće izvjesni sintetizam, želeći opravdati sve propuste, baciti krivnju na vjeru. Govori se: vjere su različite, one su krive za rat, za neslogu. Mi moramo uvažavati različitosti da bi stvorili načelo za dijalog. Moramo prihvatiti da smo različiti, poštivati našu različitost i stvarati poznavanje jedni drugih i vidjeti gdje možemo zajednički raditi za opće dobro. Mislim da je to put. Katolička crkva se mora izdići iznad manipuliranja, koliko god da nam nameću da smo upregnuti u politiku, mi želimo i moramo sačuvati vrednote i kulturu jednog naroda. Moramo poduprijeti zdrava načela, ali ne bojeći se kritički reći ono što nije dobro u politici. U Sarajevu i Bosni i Hercegovini veliki je problem politika koja je pojedine stvari uzurpirala. Mi znamo da je pravoslavna crkva uz državu, u Federaciji muslimanska vjerska zajednica ima dominaciju, a Katolička crkva je hrabri pionir koji govori i ima otvorena vrata za susrete i dijaloge mimo politike. Mi ne možemo riješiti politička pitanja. Oni nam stalno žele nametnuti da govorimo o političkim pitanjima. Ja se stalno borim da su politička pitanja za političare, a mi na vjerskim načelima moramo graditi životni put.

Pogled na Dužijancu iz moralnog kutka

Piše: mr. Andrija Anišić

Čiji je običaj Dužijanca?

Slavlje ovogodišnje, stote Dužijan- ce, pratila su i dva nemila događaja, na koje bih se htio osvrnuti u ovoj rubrici jer svakako spadaju na područje etike odnosno morala.

Naime, nakon konferencije za novi- nare u subotičkom „Press centru“, u petak, 30. srpnja, YU ECO TV objavila je vijest u kojoj je među ostalim rečeno: *Dužijanca je običaj ovdašnjih naroda kojim se obeležava završetak žetve i po tra- dicipiji slavi pravljenje novog hleba i za- hvalnosti Bogu za dobar rod pšenice.*

Navedena rečenica me je doista iz- nenadila i rastužila. Kao sudionik spome- nute konferencije za novinare o Dužijan- ci, tvrdim da nitko od izlagača na toj kon- ferenciji tako nešto nije rekao. Ne razu- mijem zašto se još i sada netko boji ili ne želi reći da je DUŽIJANCA običaj HR- VATA – BUNJEVACA. Ona to zasigurno jest. O tom brojni povijesni dokumenti govore. Istina je da i drugi narodi imaju slične manifestacije ali ih nitko ne naziva „Dužijanca“, niti imaju takav sadržaj i oblik slavlja kako su to stoljećima činili Hrvati Bunjevci, najprije u svojim obite- ljima i svojim kućama, a od 1911. godine i u crkvi i u javnosti.

Ako je DUŽIJANCA običaj „ovdaš- njih“ naroda, kako ističe novinarka YU ECO TV, zar će onda recimo i običaj PA- LJENJA BADNJAKA koji njeguju pravo- slavni Srbi također biti nazvati običajem „ovdašnjih“ naroda ili slavlje blagdana „novog kruha“ koji slave naši Mađari o blagdanu Sv. Stjepana, kralja – zar će i to biti nazvano običajem „ovdašnjih“ na- roda!? Kad bi se to učinilo, bilo bi to doi- sta osnovno nepoznavanje tradicije i obi- čaja pojedinih naroda koji vjekovima za- jedno žive i njeguju svoje običaje.

Bogatstvo tolerancije kojim se naš grad ponosi upravo je u tom što svatko može i smije biti ono što jest i što svi je- dni druge poštujemo i cijenimo. Nama Hrvatima Bunjevcima je velika radost i čast kad se slavju, koje mi organiziramo, pridruže i svi drugi narodi koji žive u našem gradu kao i oni koji dođu iz dru- gih krajeva naše zemlje kao i iz inozem- stva. Baš kao što i naši mladi sudjeluju u slavljinama koja priređuju drugi narodi i putuju u druge gradove i sela kao i u druge zemlje kad tamošnji narodi imaju neko slavlje.

Mi se ponosimo i činjenicom da Du-

žijanca svake godine postaje sve više GRADSKOM MANIFESTACIJOM. Zar nije lijepo kad jedan narod može prirediti nešto lijepo za sve građane svoga grada pa i šire. SUŽIVOT različitih naroda moguć je jedino ako svi poštuju sve i svi priznaju svima njihova prava i njihov identitet, a običaji pojedinih naroda su sastavni dio identiteta svakog naroda.

Sahranili Dužijancu

Drugi nemio događaj bio je javan ali anoniman. Naime, netko je grad Subo- tici i okolna naselja oblijepio „posmrtni- com“ na kojoj piše: „Tužno i bolno sića- nje na dragu, plemenitu i nikad zaborav- lenu „Dužijancu“ (1911. – 2010.). Ista je pristala potojati 2010. godine pošto je obolila od žutice Organizacionog odbora „Dužijanca 2010“. Zauvik ponosni na DU- ŽIJANCU: preminuli mons. Blaško Rajić, župnik župe sv. Roka u Subotici i sav hr- vatski narod i bunjevački rod“.

Netko je, očito je to iz analize „po- smrtnice“, sahranio našu Dužijancu zbog – kako na njoj stoji napisano – „žu- tice“ Organizacijskog odbora. Na taj način vjerojatno je želio aludirati na pla- vo žutu boju koja se nalazi u logotipu ju- bilarne Dužijance. „Posmrtnicu“ je izra- dio netko tko očito ima puno vremena i tko se dobro razumije u skener i raču- nalo. Dotična osoba ili osobe su POZIV- NICU na Književnu večer koju je izradio Institut „Ivan Antunović“ stvarno i for- malno „iskasapio“, jer je iz nje izrezao najprije logo Dužijance a onda i pojedine dijelove te ih „prilijepio“ na „posmrtni- cu“. Pozivnica kao takva manje je bitna ali je na taj način zloupotrijebljen zaštitni znak jubilarne Dužijance, koji je izradio naš poznati i priznati akademski slikar grafičar Ivan Blažević, što je svakako ne- moralno i nedopušteno.

Nesporno je da je i ovaj Organiza- cijski odbor imao svoje propuste i po- grješke. Zar ne kaže poslovice „Tko radi, taj i griješi“? Postoji način da se to pre- doči članovima Organizacijskog odbora izravno, usmeno ili pismeno. A ovakve anonimne i neprimjerene kritike neće ništa promijeniti nabolje.

Sada nakon završene stote Duži- jance može se lakše i drugačije ocijeniti kakva je ona bila i koliko je živa ili „po- kojna“.

Za Dužijancu radi u suradnji s čla- novima Organizacijskog odbora jako puno ljudi. Navedena „posmrtnica“ je zato uvreda svih tih marljivih ljudi koji

radeći za Dužijancu rade za dobrobit bu- njevačke grane hrvatskog naroda.

Zato bi dobro bilo sada nakon zavr- šetka ove stote Dužijance da svatko kome je stalo do Dužijance u hrvatskoj zajednici ispita svoju savjest. Neka se ispita i koliko je „žut“ ali još više neka promisli na koji način može dati svoj do- prinos da Dužijanca bude živa a ne po- kojna i da bude bolja i ljepša. Pred nama je priprema za stotu obljetnicu Duži- jance, pa svi imamo prilike...

Radi zaštite logotipa, donosim ovdje njegovo tumačenje koje je dao sam autor.

Boje:

Zlatna – boja sunca i žita te zlato- veza na našoj bunjevačkoj ženskoj /a i muškoj/ nošnji, te zlato kao neprolazno vrijedni materijal, a ide uz ono: „Naša j' grana mala al je fina“.

Crna – je „naša“ boja kako kroz no- šnju tako i kroz sve bogatstvo što nam naša crnica kao poljodjelicima rodi.

Plava – takozvana „bunjevačka pla- va“, je i plavo nebo pod kojim Hrvat Bu- njevac oduvijek proljeva znoj i nada se da ga Bog čuva i da će mu omogućiti dobar urod, zdravlje i sreću njegovoj obi- telji.

U podlozi je **bijela boja** koja je time također dio logotipa, a ona asocira bijelo brašno koje dobivamo iz zrna žita a koje postaje naš kruh za koji također zahva- ljujemo dragom Bogu, ali nas podsjeća i na bijelu hostiju koju u pričesti primamo kao kruh života vječnoga.

Bijela je također i *divojačka nošnja*, kao i *muška košulja* i *gaće*, a sve to čini našu današnjicu ali i sjećanje na prošle dane i tradiciju koju mi Hrvati Bunjevci tako lijepo znamo čuvati.

U **slovu „D“** koje je izrez iz mara- me naših *nana*, objedinjene su zlatna i crna boja, te zlatom izvezen klas zbog kojega i zahvaljujemo Bogu što nam do- brom i obilatim žetvom omogućava život.

Akademski slikar grafičar

Ivan Blažević

(Subotica – Novi Vinodolski/Rijeka 2010., travanj-svibanj)

Vladanje u crkvi

Katedralni župnik je našem Uredništvu dostavio pismo jednog vjernika, te zamolio da barem dijelove objavimo. To rado činimo sa željom da porukom pisma pridonosimo ozbiljnijem promišljanju o tome kako se vladamo u crkvama, osobito za vrijeme liturgijskih slavlja, kao i o tome kako pazimo na prikladnu odjeću za sakralni prostor.

Poštovano Uredništvo Zvonika!

Prigodom krizmanja, Prve pričesti, Božića i Uskrsa, veliki dio ljudi, koji tada dolaze u crkvu, ne pridržava se osnovnih pravila ponašanja pod svetom misom. Neupućeni su, nezainteresirani, nemaju osnovne kulture. Glasno razgovaraju, izlaze i ulaze u crkvu, igraju se s djecom, upotrebljavaju mobitel, dok oni koji ostanu u dvorištu crkve puše i galame, te tako i jedni i drugi ometaju one koji stvarno žele proživjeti svetu misu. To se događa i na vječanjima. Vrvi od fotografa i snimatelja, koji pojma nemaju gdje je svetohranište, svetište, trče po crkvi samo da ne propuste koju pozu. Slično je na prvim pričestima i krizmama. Toliki u rukama imaju fotoaparate, mobitele, fotografiraju s raznih strana, pa često ima puno više fotografa nego prvopričesnika ili krizmanika. Zar se fotografije ne mogu napraviti poslije svete mise?

Često na krizmanjima kume i krizmanice dolaze ne-

prikladno odjevene. Takvo odijevanje možda priliči koje-kakvim klubovima ili barovima, ali crkvi sigurno ne. Sličnih problema ima i kad su proštenja. Tada još i buka, glazba i žamor kod prodavača ometaju sabranost u crkvi.

Bojim se da prevelikim dopuštanjem dolazimo u opasnost da nam vjera postane pomodarstvo, folklor i slično. To zacijelo nitko tko pripada Crkvi nikako ne želi.

Smatram da su svećenici dužni ukazati i upozoriti na dolično ponašanje u crkvenom prostoru. Potrebno je zaštititi dostojanstvo crkvenog prostora i svakog vjernika koji istinski želi sudjelovati u liturgiji. Zato, dragi svećenici, preuzmite odgovornost za red i pristojnost u svojim crkvama, to se od Vas očekuje s punim pravom, jer svima nam je stalo do ugleda i dostojanstva naše Crkve.

U potpisu: Dobronamjernik

**Rektor Teološko-katehetskog instituta
Subotičke biskupije raspisuje**

NATJEČAJ

**za upis studenata na studij
na Teološko-katehetskom institutu
Subotičke biskupije
u akademskoj 2010/2011. godini.**

Studij na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije traje četiri godine i na razini je visoke stručne spreme.

Predavanja i seminari se održavaju vikendima (subotama i nedjeljama), a po završetku studija stječe se stručni naziv diplomiranog katehete koji omogućuje kandidatima predavanje vjerske nastave u osnovnim i srednjim školama.

Natjecati se mogu kandidati koji imaju četverogodišnju srednju školu ili više od toga.

Tijekom studija na Teološko-katehetskom institutu kandidat će imati sljedeće predmete:

Uvod u Stari Zavjet, Egzegeza Staroga zavjeta, Uvod u Novi Zavjet, Egzegeza Novoga zavjeta, Biblijska arheologija, Katehetika, Dogmatika, Moralno bogoslovlje, Fundamentalna teologija, Opća povijest Crkve, Nacionalna povijest Crkve, Patrologija, Duhovno bogoslovlje, Pastoralno bogoslovlje, Liturgika, Sakralna umjetnost, Crkvena glazba, Crkveno pravo, Župna ad-

ministracija, Teologija ekumenizma, Povijest filozofije, Psihologija religije, Psihologija, Pedagogija, Didaktika, Sociologija i Mas-mediji i komunikacije.

Prijave sa dokumentacijom molimo slati na sljedeću adresu:

**TEOLOŠKO-KATEHETSKI INSTITUT
(dr. th. Andrija Kopilović,
prorektor Hrvatskog odjela TKI)
24106 Subotica
Starine Novaka 58
Tel. i fax: 024-566-546
E-mail: tki@tippnet.rs**

Pored popunjenog prijavnog lista potrebno je priložiti još:

1. Izvadak iz matične knjige rođenih
2. Krsni list
3. Fotokopiju diplome najviše završene škole (od srednje pa naviše)
4. Vlastoručno (ne tipkano) napisanu zamolbu za prijam na ovaj Institut koja treba sadržavati: kratki životopis i obrazloženje zašto se osoba upisuje na ovaj Institut
5. Preporuku župnika (samo za one koji žele biti katehete ili raditi neku crkvenu službu)
6. Liječničko uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti
7. Dvije fotografije veličine 6 x 4 cm za indeks i za matični karton.

Pučka pobožnost

Piše: dr. *Andrija Kopilović*

Nastavljajući razmišljanje iz prošloga broja *Zvonika*, podsjetimo se da je bilo riječi o pučkim pobožnostima i napose o hodočašćima na razna „sveta mjesta“. Ne želeći ponavljati tvrdnje iz prijašnjega teksta, moramo podsjetiti da je hodočašće čin vjere kojim se potvrđuje da je Crkva hodočasnička zajednica, tj. na putu i da su određena tzv. „sveta mjesta“ ustvari mjesta susreta s onim nadnaravnim koji nam na poseban način predstavlja onaj konačni „budući Jeruzalem“, dakle, vječni život.

Što prati pučku pobožnost na tim hodočašćima? Na prvom mjestu spomenimo nakanu. Nakana je u duhovnom životu neobično važna. Pitanje „zašto“ je temeljno u našem opredjeljenju. Koristim priliku upozoriti na ovom mjestu, kada je riječ o nakani, na važnost, primjerice jutarnje molitve. Kod mnogih vjernika je praksa da mole samo navečer. Navečer, u ovo vrijeme brzoga življenja, tvrdim da nismo sposobni duboko moliti te dobivam dojam kako Bogu „bacamo otpatke vremena“. Jasno, takva molitva ne donosi ploda. Zadovolji našu religioznost ali ne hrani našu duhovnost. Jutarnja molitva je daleko važnija – makar i kratka. Zašto? Zamislite niz nula, a bez prvoga znaka. Nula do nule je samo nula, a kada stavite brojku samo na primjer jedan, već nule jako puno dobiju na značenju. Postaju sto, tisuću, milijun. Takva je i nakana – kao prva brojka koja određuje vrijednost cijele sume – na hodočašću vrlo bitna. Mnogi svoje nakane podupiru zavjetom. Čvrstim obećanjem koje ih motivira da pod svaku cijenu i uz svaki napor hodočaste. Ako je taj stav ispravan, onda je to ta prva brojka koja svemu ostalom daje temeljnu vrednotu.

Na hodočašću je bitan duh zajedništva, ali i duh pokore. Hodočašće nikada ne može biti „sveti turizam“. Hodočašće je više sveti znak vjere i čovjekova hoda „trnovitim putem“ kao čin obraćenja i pokore. Stoga je svako sveto mjesto svojevrsna životna ispovjedaonica. Mi katolici smo tomu svjedoci. Nema ni jedno značajno hodočasničko mjesto a da nema prilike za taj milosni sakrament pomirenja. Promjena života nerijetko je upravo događaj vezan uz poneko svetište. Zašto? Upravo u tome je svetost mjesta što ambijent i pobožnost mijenjaju čovjeka.

Druga oznaka na tim mjestima je svečano slavljenje liturgije. Ta liturgija doživljava vrhunac u euharistiji. No, euharistija na svetim mjestima je daleko

svečanija nego inače. Ono što „kod kuće“ nemamo, to su te liturgijske, pa i pučke pobožnosti koje obogaćuju pojedino svetište. Redovito je to procesija koja označava radost susreta. To su često puta vrlo lijepa noćna bdijenja, bogata vjerskim sadržajem i redovito donose plod poticaja i obraćenja. U tim bdijenjima nije rijetka i ophodna procesija, napose sa svijećama ili čak teoforična procesija. Svakako demant svim napadima na takva mjesta je broj onih koji se pričešćuju. Ta su mjesta najveći stol pričešći vjernika. Ono što bi se moglo dovesti u pitanje je način na koji se štuje kip, slika ili grob. No, i tu je odgovor jasan, pretjerana želja za „vidjeti“, „dodirnuti“ je razumljiva jer je to potreba ljudske komunikacije. Skretanje pažnje da je to važno ali ne najvažnije, prilika je za odgoj vjernika prema onim vrednotama koje svetište u sebi nosi, a to je susret s Kristom. Ta pučka pobožnost kod štovanja spomenutih svetinja čini se opravdanom ali treba paziti da nikada ne bude pretjerana. Onaj tko je puki promatrač događaja, u tome će vidjeti samo „naivnost vjere“. Treba nastojati da se prepozna u onim spomenutim stvarima pokora, pomirenje, euharistija, liturgija, prava vrednota, a ova pobožnost kao motiv.

Konačno, bitno je i ono što se na tim mjestima događa, a to je dijakonijska služba siromaha. Nerijetko su ta mjesta, mjesta susreta s karitativnom djelatnošću Crkve i vezana su upravo za darove hodočasnika. I to je jedan vid življenja svjedočke vjere, da je hodočašće okrenuto ljubavi prema bližnjemu. Ovdje se ostvaruje rečenica svetoga Jakova: „Vjera bez djela je mrtva“. Djela milosrđa su redovito najjača u svetištima. Na kraju nije beznačajno spomenuti ni povratak kući, kada se hodočasnici vraća pun ne samo dojmova i doživljaja nego i duhovno obogaćen i promijenjen. Susreti na svetim mjestima i hodočašća nemaju puno smisla ako se čovjek ne mijenja iznutra. U vremenu u kojem živimo, gdje veliki dio čovječanstva živi „na kotačima“, mi vjernici se moramo odupirati mentalitetu vjerničkog turizma. Sada je već na mnogim mjestima, napose u Rimu, Jeruzalemu, velika opasnost da je turizam ispred hodočašća. Jasno da od nas kršćana ovisi vrednovanje. Stoga se na kraju sjetimo zašto, kako, kamo i kakvi se vraćamo? Odgovor na ta pitanja opravdava sve ono što prati hodočašće na sveta mjesta.

15. 08. 2010.

UZNESENJE BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Otk 11,19a. 12,1-6a. 10ab
Ps 45,10. 11. 12. 16
1 Kor 15,20-27
Lk 1,39-56

Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju, što pogleda na neznatnost službenice svoje: odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom.

22. 08. 2010.

21. KROZ GODINU

Iz 66,18-21
Ps 117,1. 2
Heb 12,5-7. 11-13
Lk 13,22-30

Borite se da uđete na uska vrata jer mnogi će, velim vam, tražiti da uđu, ali neće moći.

29. 08. 2010.

22. KROZ GODINU

Sir 3,17-18. 20. 28-29
Ps 68,4-5. 6-7. 10-11
Heb 12,18-19. 22-24a
Lk 14,1. 7-14

Nego kad priređuješ gozbu, pozovi siromahe, sakate, hrome, slijepe. Blago tebi jer oni ti nemaju čime uzvratiti. Uzvratit će ti se doista o uskrnsnuću pravednih.

5. 09. 2010.

23. KROZ GODINU

Mudr 9,13-18b
Ps 90,3-4. 5-6. 12-13. 14.17
Phlm 9-10. 12-17
Lk 14,25-33

Tako dakle nijedan od vas koji se ne odrekne svega što posjeduje, ne može biti moj učenik.

12. 09. 2010.

24. KROZ GODINU

Izl 32,7-11. 13-14
Ps 51,3-4. 12-13. 17.19
1 Tim 1,12-17
Lk 15,1-32

Kažem vam, tako će na nebu biti veća radost zbog jednog obraćena grešnika nego li zbog devedeset i devet pravednika kojima ne treba obraćenja.

Stožerne kreposti

Pravednost

Piše: mr. o. Mato Miloš, OČD

Razmišljati o krepostima znači razmišljati o slici čovjeka i žene onako kako to opisuju evanđelja. To je jedan od načina ulaska u etičke probleme, polazeći ne od jednostavnih slučajeva života, već od određenog temeljnog ponašanja koje se odnosi na moralni ljudski život. „Pravednost je moralna krepost koja se sastoji u postojanoj i čvrstoj volji dati Bogu i bližnjemu što im pripada. Pravednost prema Bogu zove se 'krepost bogoštovlja' (*virtus religionis*). Pravednost prema ljudima upućuje da se poštuju prava svakoga te se u ljudskim odnosima uspostavi sklad koji promiče pravičnost glede osoba i općeg dobra. Pravedan čovjek o kome se često govori u svetim Knjigama odlikuje se trajnom ispravnošću svojih misli i čestitošću vladanja prema bližnjemu“ (KKC br. 1805).

Pravednost je druga stožerna krepost, koja se u kršćanskoj predaji dijeli na tri vrste prema odnosima u zajedničkom životu:

a) **komutativna** (izravnavajuća) pravednost u odnosu među pojedincima;

b) **distributivna** (razdjeljujuća) pravednost u odnosu zajednice (obitelji, države, Crkve) prema pojedinim članovima, tako da im se da dio zajedničkog dobra;

c) **legalna** pravednost u odnosu pojedinca prema zajednici, tako da se taj sa svoje strane podvrgava zajedničkom dobru.

Ljudska pravednost

Sveti Ambrozije će reći: „Pravednost se odnosi na društvo i zajednicu ljudskoga roda“. To je ono što upravlja međusobnim odnosima osoba. Pravednost je vrlo važna krepost za koju su mnogi bili spremni i umrijeti. Riječ „pravednost“ nalazimo kako u Starom tako i u Novom zavjetu. Spomenimo samo neke primjere: *Ne budi pristran prema neznanome, ne popuštaj pred velikima: po pravdi sudi svome bližnjemu* (Pnz 19,15). U pohvali pravedniku, Psalmist će reći: *Blago čovjeku koji se boji Gospodina i koji uživa u naredbama njegovim: moćno će mu biti na zemlji potomstvo, na pravednu će pokoljenju počivati blagoslov. Blagoslatnje i bogatstvo bit će u domu njegovu, njegova pravednost ostaje dovijeka... Dobro je čovjeku koji je milostiv i daje u zajam, koji poslove svoje obavlja pravedno. Do vijeka neće on posrnuti: u vječnome će spomenu biti pravednik... On prosipa, daje sirotinji: pravednost njegova ostaje dovijeka, njegovo će se čelo slavno uzdići* (Ps 112). U Starom zavjetu pravednost je temelj zajedničkog života, to je krepost koja promiče pozitivni, konstruktivni, dobrohotni odnos među ljudima i s Bogom. Kada kažemo da je netko „pravedan“, to znači da je „dobar“, „svet“, „savršen“.

Novi zavjet obiluje bogatim rječnikom pravednosti. *Gospodari, dajite sami od sebe svojim robovima što je pra-*

vedno i pravično, znajući da i vi imate nebeskog Gospodara (Kol 4,1). U Lukinu evanđelju čitamo da su roditelji sv. Ivana Krstitelja bili *pravedni pred Bogom* (Lk 1,6). To je najveća pohvala koja se može dati jednoj obitelji. Matej evanđelist ističe da je sv. Josip bio *muž pravedan* (Mt 1,19), pravedan u svim odnosima kako s Bogom, tako i s drugim ljudima. Iako je pravednost po svome mjestu najviša čudoredna krepost, u svojem kršćanskom ostvarenju ona je neodjeljiva od ljubavi, jer se od svakog kršćanina traži više od nepristranosti koja svakome priznaje jednako pravo ili kao poštivanje neotuđivih stvarnih prava. Kršćanin nikada ne može prihvatiti da ekonomskim područjem vladaju samo njegovi vlastiti zakoni, jer je i on dužnik u ljubavi. *Nikom ništa ne budite dužni, osim da ljubite jedan drugoga, jer tko ljubi bližnjega ispunio ja Zakon* (Rim 13,8).

Kao moralna i ljudska krepost, što je pravednost i na čemu se ona temelji?

Biti pravedan znači svakome dati ono što mu pripada. To je društvena vrijednost kojom priznajemo pravo svakoj osobi, onako kako želimo da se i nama priznaju prava koja nam pripadaju. Svatko od nas ljudi, bez obzira na boju kože, rasu, kulturu, jezik, odgoj, ima svoja osobna i neotuđiva prava, koja mu je dao sam Bog i koja mu se ni pod koju cijenu ne mogu oduzeti. Bog nas je stvorio na svoju sliku i priliku. U Bogu i po Bogu imamo svoje ljudsko dostojanstvo i vlastita prava na život i odgoj. Takve nas je Bog htio, želio i stvorio. Prema tome, temelj ljudske pravednosti je u božanskoj stvarateljskoj moći. Od onoga trenutka kada nas je Bog uzljubio, želio, i stvorio kao subjekte neotuđivoga prava, svatko tko ruši i uskraćuje ta osnovna ljudska prava vrijeđa samoga Boga. Pravednost nosi božansku oznaku. Tko to ne shvaća, taj ne shvaća niti neotuđiva prava svakog pojedinca i ljudske zajednice. Naš Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, riječju i djelom je živio stožernu krepost pravednosti. Kada su od 1904. do 1918. godine postojanja karmelićanskog samostana u Somboru Hrvatima bila uskraćivana ljudska i vjernička prava od strane mađarskih vlasti, a od početka kraljevine Jugoslavije ta ista prava bila uskraćivana Mađarima, otac Gerard je hrabro ustao u obranu ljudskih i vjerničkih prava govoreći: „Nacionalizam je trostruki grijeh: protiv istine, protiv pravednosti i protiv ljubavi“. Hrabro i trijezno nastupiti u kriznim vremenima, boreći se za pravdu svim narodima, mogao je o. Gerard jer je zaista živio načelo poniznog učitelja Isusa: *Idite naučavajte sve narode; Podajte caru carevo a Bogu Božje!*

Evandeosko načelo pravednosti u ljubavi neka i nas resi, prema onoj: *tuđe poštuju a svojim se diči!*

(nastavlja se)

Jeruzalem, grad Božji

Piše: mr. Endre Horváth

Među biblijskim temama, kojima je prožeto gotovo cijelo Sveto pismo, po osobitoj važnosti ističe se pripovijedanje o jeruzalemskom Hramu i gradu Jeruzalemu, odnosno takozvana „Sionska tradicija“. Ova tema otvara brojna pitanja u Bibliji. Jeruzalem je relativno kasno, za vrijeme Davidove vladavine, povezan s izraelskim teritorijem. Kako objasniti tu činjenicu, kad usprkos tomu Jeruzalem dobiva tako jedinstveno značenje u židovskoj vjeri, a u Bibliji se ispunjenje zajedništva s Bogom predstavlja kao „Nebeski Jeruzalem“? Osobito mjesto Jeruzalema za Sveto pismo povezano je s izabranjem: na sličan način kao što je Bog izabrao Izrael za svoj narod i time ga učinio posebnim i jedinstvenim, tako je Gospodin sebi izabrao ovaj grad za prebivalište: *Jer Jahve odabra Sion, njega zažele sebi za sjedište. „Ovo mi je počivalište vječno, boravit ću ovdje jer tako poželjeh.“* (Ps 132,13-14).

1. Na stranicama Staroga zavjeta nalazimo različite nazive za Jeruzalem: *Božji grad, sveti Grad, mjesto u kojem se nalazi prijestolje Božje* itd. No, naziva se još *Sionom* i *Svetim mjestom*: to je naziv za goru na kojoj je izgrađen najstariji dio Jeruzalema. Zanimljivo je napomenuti da se nikad ne pojavljuje naziv glavni grad: središnja uloga Jeruzalema za vjernika židova ne znači da on na osnovu kakvog dogovora biva nazivan glavnim gradom, nego da se u njemu nalazi Božje prijestolje. Budući da je Bog životno središte Izabranog naroda i mjesto Njegove vladavine, Sveti grad predstavlja također središte Naroda. Značenje Jeruzalema odnosno Siona temelji se u Božjem izabranju za mjesto Njegova boravka: Grad i Sveta gora mjesto su Božje spasenjske prisutnosti, Bog ih čuva i odatle udjeljuje spasenje.

2. Kralj David je Jeruzalem oduzeo kanaanskom narodu i pripojio području Izraelskih plemena. Spretnim političkim potezom kralj je taj grad učinio svojim sjedištem, te tako riješio pitanje rivalstva između Sjevernog dijela i Jude, koji su se prepirali oko toga gdje bi im trebao biti glavni grad. Jeruzalem nije bio u posjedu niti jednog plemena, nego

osobni kraljev posjed, te ga je zato svatko prihvatio kao centar. Grad je ustvari tek dobio na značenju kad je David svečano u njega donio Kovčeg saveza: time Jeruzalem postaje ne samo politički, nego vjerski centar, jer Kovčeg saveza za židovski narod jest sam Božji tron.

Dostojno prebivalište za Kovčeg saveza izgradio je Davidov sin Salomon. Salomonov Hram načinjen je kao vjerna kopija Šatora saveza, čime sveti pisac naglašava da Hram ispunja funkciju Šatora: kao što je Bog po Šatoru skupa hodio s nomadskim židovskim plemenima, tako će odsad biti s njima u novom prebivalištu, jeruzalemskom Hramu. Za narod je dakle Hram, prebivalište Kovčega saveza, mjesto susreta s Bogom. Na zanimljiv način to Prebivalište preuzima ulogu Kovčega. Poput Božjeg trona, kojeg je do tada predstavljao kovčeg, Prebivalište je mjesto Božje spasonosne blizine. Kako Kovčeg saveza dopijeva u Svetinju nad svetinjama, u najskrovitiji dio Hrama, kamo i Veliki svećenik smije ući samo jedanput godišnje, vjernik Židov sada prije svega pomišlja na Hram, kada govori da želi stupiti pred lice Božje: *Žedna mi je duša Boga, Boga živoga: o, kada ću doći i lice Božje gledati?* (Ps 42,3).

Iako je Hram Božje prebivalište u narodu, koje svjedoči o Njegovoj nazočnosti, Bog se ipak ne vezuje bezuvjetno za to mjesto. U tome se sastoji velika razlika u odnosu na božanstva okolnih naroda: Baal i druga božanstva neophodno trebaju hramove, kako bi utemeljili svoju vladavinu. Bog Izraela je pak tako suveren i uzvišen, da se ne treba vezati nizašto, pa čak ni za sam Hram.

Ova svijest se održava tijekom sljedećih stoljeća: na osnovu toga se uvijek iznova čuje proročka kritika, koja je pored sve važnosti Hrama upućivala na njegovu sekundarnu ulogu. Tako se Izaijina kritika odnosi na lažni kult, Mihej direktno najavljuje propast cijeloga grada, a Jeremija se pak vrlo tvrdim riječima obara na lažno povjerenje, koje se ne temelji na vjernosti Bogu, nego na Prebivalištu kao jamcu nade izbavljenja od Babilonaca: *Ne uzdajte se u*

lažne riječi: „Svetište Jahvino! Svetište Jahvino! Svetište Jahvino!“ (Jer 7,4).

Jeremija nemilosrdno narodu predčava razorenje Hrama i Jeruzalema. Zato proroci kasnije – u prvom redu Ezekijel – ponovno pokušavaju usmjeriti pozornost na ono najvažnije. U svojem nauku oni najprije naviještaju „Božju slavu“, zbog koje je Prebivalište postalo mjestom Božje prisutnosti, ali koja i bez Prebivališta ostaje nadom Izabranog naroda. Dirljivo lijepom proročkom riječju Bog obećava da će za prognjeni narod, koji je ostao bez Hrama, On sam biti njihovim Hramom. Ovime se židovska vjera ponovno vraća korijenima, zajedništvu s Bogom, kojemu su Grad i Hram bili samo znakovima.

3. Narod koji se vratio iz babilonskog sužanjstva živi kao apolitična kulturna zajednica, koja se nastanila oko Jeruzalema. To s jedne strane u velikoj mjeri uzdiže važnost svetog Grada i obnovljenog Hrama. S druge pak strane ostaje živa svijest o tome kako su oni samo sredstva zajedništva s Bogom. Zato se, govoreći o mesijanskoj nadi, čeka konačno ispunjenje zajedništva s Bogom. Ovdje se pojavljuje značenje grada Jeruzalema i za budućnost Izraela: Bog će ponovno izabrati sebi Sion, gdje će biti središte očekivanog mesijanskog kraljevstva i mjesto Božje prisutnosti. Ta Božja prisutnost međutim više nije ograničena samo za Izrael, nego se ispunja proročanstvo o hodačašću naroda na Sion, koje je proreкао prorok Izaija: sa Svete gore potječe Zakon za sve narode, odatle proizlazi opći mir i razumijevanje (usp. Iz 2), a Bog će tamo skinuti zastor što zastiraše sve narode i pripremit će za njih gozbu (usp. Iz 25,6-7).

Kršćanstvo prisvaja posljednje elemente Sionske tradicije: „Novi Jeruzalem“, o kojemu govori knjiga Otkrivenja, predstavlja savršeno zajedništvo između Boga i cijelog čovječanstva: *Evo Šatora Božjeg s ljudima! On će prebivati s njima: oni će biti narod njegov, a on će biti Bog s njima. I otrt će im svaku suzu s očiju te smrti više neće biti, ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti jer – prijašnje uminu.* (Otk 21,3-4).

31. srpnja

Sveti Ignacije Loyolski

(* 1491. + 31. srpnja 1556.)

- Dvanaesto dijete ● štovatelj imena Isusova ● Gospin štovatelj ● godinu dana se pripravlja na Mladu misu ●
- mladomisnik s 46 godina ● odluke donosio u dubokoj molitvi ● mistik stamene vjere ● odan papi ●
- časnička odora siromahu ● oružje Gospi ● Želio je da mu Isus bude jedina odora ●
- svećenik Raspete ljubavi ● osnovao Isusovački red ● isusovci odgojitelji bačkog svećenstva ●

Od ranog djetinjstva bez majke

Rođen je godine 1491. u dvorcu Loyola, u Baskiji na sjeveru Španjolske pod imenom **Inigo Lopez**, kao posljednje od dvanaestero djece. Bio je sedmogodišnjak kad mu je umrla majka **Marina**. Tada je brigu za njegov odgoj preuzela žena njegova brata **Martina Magdalena de Araoz**. Bila je to pobožna duša. U kućnoj kapelici štovala se slika Majke Boli. Odanost prema Majci Božjoj ponio je Ignacije iz djetinjstva. Čak i u godinama svoje obijesne mladosti pjevao je pjesme njoj na čast. Premda su roditelji željeli da Inigo postane svećenik, a tako su ga i odgajali, dječak je više volio viteške priče i pustolovine. Zato je odabrao vojničko zvanje, gdje je brzo napredovao sve dok 20. svibnja 1521. godine u bitci protiv francuskoga kralja **Franje I.** nije teško ranjen u koljeno. Morao se vratiti u svoj rodni dvorac na dugotrajno liječenje.

Knjiga promijenila smjer njegova života

Htio je čitati nešto zabavno, ali su na dvoru bile samo dvije knjige: „Život Isusa Krista“ Ludolfa kartuzijanca i „Zlatna legenda“ (o životima svetaca) Jakova de Voragine. Bolesnik je te knjige čitao samo zato da odagna dosadu. Knjige su ipak sve više djelovale na njega. Dugo je vremena sanjario o jednoj plemenitoj ženi, a onda je doživio viđenje u kojem je vidio Gospu s Djetetom. Od tada Marija postaje velika žena njegova srca. Nakon ozdravljenja odlučuje napustiti očinski dvorac i krenuti na put u Svetu Zemlju. Sa zahvalnošću kleči u kućnoj kapelici pred slikom Majke Boli, oprostio se od svojih ukućana i krajem veljače 1522. godine kreće u Gospino svetište Montserrat. Na grudima nosi sliku Majke boli iz kućne kapelice – to je sve što je uzeo sa sobom od bogate očeve baštine.

Marija ga obukla u odoru svoga Sina

Na putu u Montserrat vraća se u Marijino prošteništa Aranzazu, gdje pred Gospinom slikom provodi cijelu noć u

molitvi „da prikupi snagu za svoj put“. Tu polaže i zavjet čistoće, budući da ga je prije borba protiv grijeha tijela stajala mnogo borbe i poraza“. Ostavio je dio novca za obnovu te Gospine slike i krenuo dalje na put. U Montserratu je nakon temeljite ispovijedi svoju časničku odoru darovao siromahu, mazgu samostanu, a oružje Gospi. Molio je Gospu da ga odjene u odoru svoga Sina. Nakon posjeta Gospinim svetištima Aranzazu i

Montserratu odlazi u grad Manresu, i ondje se u jednoj špilji blizu grada neplanirano zadržava gotovo godinu dana. U tom razdoblju molitve i razmišljanja došlo je konačno do prave preobrazbe. Doživio je tu ono što je Crkva doživjela na Duhove, a Pavao pred Damaskom. O tome je zapisao: „Bog je sa mnom postupao kao učitelj s djetetom i ja bih uvrijedio Božje veličanstvo kad bih u to posumnjao...“ U Manresi je nastala glasovita Ignacijeva knjižica „Duhovne vježbe“. To djelo i danas vodi mnoge ljude do obraćenja, a redovnicima i svjetovnjacima je do danas ostala izvrsno sredstvo za pročišćenje duše.

Hodočasnik

Nakon boravka u Manresi posjetio je Rim, Veneciju i Svetu Zemlju. Nije mu pošlo za rukom da u Svetoj Zemlji pomaže u obraćanju nevjernika. Zato se vratio u Europu gdje je u Barceloni učio latinski, u Alcali i Salamanki filozofiju.

Svoj studij na pariškoj Sorboni okrunio je naslovima magister filozofije i magister teologije. Oko sebe je okupio mlade studente, koji su s njime zajedno suosnovatelji Družbe Isusove. To su **Petar Faber**, **Franjo Ksaver**, **Jakob Laynez**, **Alfonzo Salmeron**, **Simon Rodriguez** i **Nikola Bobadilla**. S njima je 15. kolovoza 1534. na Montmartreu položio zavjete siromaštva i čistoće s obećanjem da će poći misijski djelovati u Svetu Zemlju. Ukoliko se to ne bi moglo ostvariti, dat će se na raspolaganje papi da ih on rasporedi na poslove gdje i kako bude htio. S tom je šestoricom 1535. godine u Parizu osnovao „Družbu Isusovu“ pod geslom: „Omnia ad maiorem Dei gloriam“ – Sve na veću slavu Božju. Družba je nosila Isusovo ime jer mu je u jednom viđenju Isus rekao da ga želi za svoga slugu.

Ime promijenio

Nakon toga Inigo, u čast svetog Ignacija Antiohijskog, mijenja ime u Ignacije i usvaja njegovu izreku iz poslanice Rimljanima: „Moja je ljubav raspeta!“ Ignacije je 1537. godine zaređen za svećenika. Zbog rata nije se ostvarila njegova želja da Mladu misu slavi u štalici Isusova rođenja u Betlehemu. Družba se u Rimu stavila na raspolaganje papi **Pavlu III.** Godinu se dana Ignacije pripravlja na Mladu misu, koju je slavio na Božić 1538. na oltaru jaslica u bazilici Santa Maria Maggiore. Papa Pavao III. je 27. rujna 1540. godine bulom „Regimini militantis ecclesiae“ proglasio Družbu Isusovu novim redom. Prvi suradnici i braća Družbe jednoglasno izabraše Ignacija za generalnoga poglavara, koji će to ostati sve do smrti. Isusovci su osvojili svijet, a Hrvati i Mađari su im zahvalni za njihove zasluge u pastoralu, u kulturi i u duhovnosti. Kalački isusovci su bili stoljetni odgojitelji svećenstva nekadašnje Kalačko-Bačke nadbiskupije. Isusovci su do danas odgojitelji budućih svećenika koji studiraju u Rimu za sve zemlje nekadašnje Austro-Ugarske.

Sveti Ignacije je zaštitnik Družbe Isusove – male djece – trudnica – ratnika – od grižnje savjesti – od groznice – od vraćanja – od vukova.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić

Mirisati svijetu

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Već nam je poznata tvrdnja Sluge Božjeg da je „Pod misom kod oltara sv. Josipa, dobio: udisajte, izdisajte u meni ljubav svakim disanjem, neka gori, neka miriši sav svijet od Vaše ljubavi (8. X. 1930.). Želio sam da dišeš iz mene iz sv. Hostije. Jest, Tebe samoga želim, Isuse, udisati, izdisati da sav svijet s Tvojom ljubavi napunim. Moja mistika je ono što je Vama mило, Isuse i Marijo. Bit ću ljubavi mučenik kako bi bio vašeg društva dionik“¹.

Mogao bih navesti još mnoge druge tvrdnje kojima o. Gerard očituje svoja duhovna iskustva rabeći riječ „disanje“, „na-disanje“ ili da je „netko od naših dobio milost sjedinjenja“, kako bilježi vlastitom rukom u ljetopisu somborskog samostana svakog 25. u mjesecu, da je za vrijeme sv. mise sve zaboravio. Vrijedno je zapaziti da doživljava svoja duhovna iskustva posebno kad slavi sv. misu ili se klanja pred Presvetim!

U ovom prikazu mi je namjera pokušati otkriti smisao i značenje njegovih navedenih duhovnih iskustava i „čitati“ ih u svjetlu učenja njegovih učitelja na koje se neprestano u svojim spisima poziva: svetu Tereziju Avilsku i sv. Ivana od Križa. Pokušat ćemo otkriti i nekako dočarati, kakve je naravi iskustvo kojim želi „disati“ i „mirisati“ cijelome svijetu.

Navedeni tekst, uz druge istoznačne, možemo razumjeti samo ako ga čitamo i interpretiramo u svjetlu učenja svetog Ivana od Križa čiji je Gerard, po svim njegovim zapisima, jedan od najvjernijih učenika!

Komentirajući četvrtu strofu svoga djela „Živi plamen ljubavi“, sv. Ivan od Križa piše o najintenzivnijem mističnom iskustvu: „O ovom disanju... Kažem samo da je to disanje što Bog izvodi u duši... Duh Sveti se udahnjuje duši, u istoj mjeri kao što se razumijevanje i spoznaja Boga, te je tako posve duboko uvlači u sebe i u isto vrijeme čini da ga duša ljubi jakom i nježnom božanskom ljubavlju, razmjerno s onim što ona vidi u Bogu“².

Mišljenja sam da je ispravno i opravdano ovim riječima sv. Ivana od Križa tumačiti Gerardov doživljaj po kojem želi „disati“ kako bi „mirisao cijelome svijetu“. Odnosno, on drži da nad-

naravna kontemplacija najefikasnije djeluje za spasenje svijeta: „Isuse, koliko puta dahnem toliko mi duša daj“³; „želim što želite: izbrisati grijeha i kazne, spasiti sve duše. Za ovo je najjači duh pustinjački, jer tko hoće dobro moliti mora u pustinju, u duh sabranosti, sebe cijeloga zatajiti makar je tijelom u bučnome svijetu“⁴.

„Zaboravit ću sebe samo da liječim Tvoje rane. Moram za Tobom ludovati kad vidim druge da te na križ prikivaju“⁵. „Sve činim da Bogu privlačim, da sve Boga hvali“⁶.

Jako je važno, na temelju navedenih i mnogih drugih njegovih tvrdnji, istaknuti da cijeli svoj program života i rada Gerard nalazi u tumačenju svoga redovničkog pravila kroz djela svetih Terezije od Isusa i Ivana od Križa, te da je nastojanje oko takvog stupnja motrilačkog života, prema ocu Gerardu, najplodniji život za spas duša. „Mirisati svijetu“, što naš Sluga Božji usvaja iz učenja spomenutih njegovih Obnovitelja!

Napomenimo i to da je u logičnoj povezanosti s Gerardovim nastojanjem biti „prazan“ od sebičnosti, pripremiti se za „mistiku“, u logičnoj povezanosti s njegovom askezom, što nisu uspjela otkriti njegova subraća koji njegov život sputavaju u „tebaitizam“ ili u „pustinjaštvo“ iako tvrde da puno moli i puno djeluje osobito među bolesnicima. To također ide u prilog mome razmišljanju u ovom prikazu! To je razlog zašto naš Sluga Božji toliko nastoji biti „odcjepljen“ od svega što nije Bog, kako bi rekao sv. Ivan od Križa. Kako ga pak nisu prepoznala subraća, sličan je po tome Maloj Tereziji, koju njezine sestre nisu prepoznale. Neke su članice zajednice Male Terezije mislile da će njihova poglavarica biti u neprilici što reći o Maloj Tereziji, poslije njezine smrti. Iako su cijenile Malu Tereziju, nisu primjećivale u njoj ništa posebnoga. Ona je danas ne samo sveta nego i učiteljica Crkve!

Sve dosad rečeno nam govori da je takav bio „skriven u Bogu“ i naš Sluga Božji. Subraća ga nisu prepoznala jer je o. Gerard bio uistinu „ponizan“, po svojoj umrtnosti slobodan od navezanosti, po tome otvoren ljubavi Božjoj. Da

Naš kandidat za sveca

je pak Gerard uistinu „mirisao svijetu“, dokazuje, među ostalim, njegov veličanstveni pokop na kojem je, kako nam je već poznato, sudjelovalo deset tisuća žitelja Sombora i okolice.

1. Razg. s Isusom i Majkom, 004092.
2. Živi plamen ljubavi, strofa IV, 17.
3. Duhovne vižbe, 004913.
4. Biser mišljenja, 004352.
5. Razg. s Isusom, 003909.
6. Th. pastoralis, 003099.

Sto bandaša i sto bandašica

Sto bandaša i sto bandašica
Nose krune svetome oltaru.
Radujuć se svakidašnjem kruvu
Zafaljuju na Božjem daru.

Bog je dao, žito rodilo je,
Nekad manje a nekada više.
Gospodin je sime blagoslivo
Darivo nam i sunca i kiše.

Sto bandaša, kroz stotinu lita
Od iljadu devetsto jedanajste
Pleli krune od zriloga žita
I nosili na oltare svete.

A Gospodin sa svetog oltara
Milo gleda na darove naše.
Blagosivo sa svetog oltara
Narod ovaj, njive i salaše.

Hvala Tebi, Gospodine Bože,
Za bandaše i za bandašice
I za sve nas Bunjevce Hrvate
Koji žive širom ravne Bačke.

Kata Ivanković

U Lemešu održan susret pučkih pjesnika „Lira naiva 2010.“

Osmi susret pučkih pjesnika, pripadnika hrvatske nacionalne manjine s prostora Vojvodine, „Lira naiva 2010.“ održan je u Svetozaru Miletiću, u nedjelju, 27. lipnja, u organizaciji Hrvatske čitaonice iz Subotice i Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice. Osim zaljubljenika u lijepu riječ s prostora od Subotice do Zemuna, na susretu je sudjelovalo i nekoliko pjesnika iz susjedne Hrvatske.

Sudionici su se u prijedodnevnom satima okupili u Domu kulture, a osim domaćina, članova HBKUD-a „Lemeš“, predvođenih agilnom predsjednicom **Marijom Bagi** i neumornom **Lucijom Tošaki**, pjesnike su dočekivale predsjednica subotičke Hrvatske čitaonice **Bernadica Ivanković** i inicijatorica ovih susreta **Katarina Čeliković**. Svojom nepatvorenom srdačnošću, svojim iskrenim radovanjem susretu sa sebi sličnima, sudionici su pokazali kako je lirika oduvijek bila i zauvijek će biti najviši domet duha, najplemenitije odličje duše. Pozdravljajući pjesnike, Katarina Čeliković je izrazila veliko zadovoljstvo brojnošću odziva, a biranim riječima prisjetila se i onih, koji su dali pečat ranijim susretima, a danas njihove duše plove Kraljevstvom Nebeskim.

Službeni dio susreta započeo je misnim slavljem, koje je predvodio **mons. dr. Andrija Kopilović**. Poslije mise Lucija Tošaki je upoznala goste s poviješću mjesta i mjesne katoličke crkve, posvećene Rođenju Blažene Djevice Marije. Izuzetno zanimljiv dio priče bio je o lemeškom plemstvu, a osobito podatak da, kako je Lucija Tošaki rekla, „Lemeš ima najveći broj plemića po metru četvornom u Europi“.

Priredjen je i obilazak Kalvarije i kapele Gospe od Milosrđa na brijegu poviše crkve, o čijoj je gradnji Lucija Tošaki iznijela niz izuzetno zanimljivih podataka. Uslijedio je ručak i posjet mjesnoj knjižnici, a u poslijepodnevnom satima održana je mala književna radionica, uz pozdravne riječi Marije Bagi, Katarine Čeliković, Bernadice Ivanković, mons. dr. Andrija Kopilovića i konzulice savjetnice **Vesne Njikoš Pečkaj**.

„Sve vas pozdravljam i izražavam vam veliko zadovoljstvo što smo u zajedništvu već osmu godinu. Uz vas sam srcem i dušom i omogućavanje tiskanja ove zbirke moj je skromni doprinos vašemu djelu. Koliko vidim, vi ste obični, skromni ljudi, ali vaša veličina je u vašim dušama, u vašim riječima. U vama sam, jednostavno, prepoznao ljude koji slušaju sebe iznutra, a to je nadahnuće. Misao koja se rađa u srcu vašega nadahnuća, misao koja ide naprijed, jer je proročka, izražava ono što drugi ne primijete, ili, jednostavno,

ne znaju izreći. Zato je vaše pjevanje najveća služba svojem narodu, jer napisano ostaje. U apsolutnom rasulu nacionalnih manjina, pa tako i hrvatske, izazvanom zakonima asimilacije kojima se ne može oduprijeti nikakva sila, nikakva organizacija, pa ni crkva, može se oduprijeti samo duh. U duhu osjećamo što smo, osjećamo tko smo. Vama hvala što zapisujete što ste i tko ste, ne hrvatujući u smislu samoga pridjeva, nego u smislu pripadnosti identitetu, bilo da je to u govornom ili u standardnom jeziku. Tako će ova knjiga ostati trajni odgovor na sve zamke asimilacije, ostat će znakom vremena u kojem smo živjeli“, rekao je, između ostaloga, preč. Kopilović predstavljajući ovogodišnji zbornik „Lira naiva 2010“.

Domaćini, članovi HBKUD-a „Lemeš“, svojim trudom i svojim širokim srcem, a isto tako i kratkim kulturno umjetničkim programom, u punoj su mjeri pokazali koliko su istinite priče o gostoljubivosti Miletićana.

„Danas je za mene bio jako veliki dan. Ovi ljudi oko nas otvorili su nam duše, misli i riječi i tako su nas oplemenili na samo sebi svojstven način. Zahvalna sam Katarini Čeliković, koja je uradila najveći, a svakako i najteži dio posla na pripremi zbirke pjesama s ovoga susreta, isto tako i Institutu koji je omogućio tiskanje knjige. Ova knjiga dala je susretu život za sva vremena“, rekla je Bernadica Ivanković.

Konzulica-savjetnica Vesna Njikoš Pečkaj cijeli je dan bila s pjesnicima u Svetozar Miletiću. „Početkom mojega mandata u Subotici prva zadaća mi je bila nazočnost na manifestaciji „Lira naiva 2009.“, održanoj u Plavni. Već tada sam osjetila vibracije duha ovih ljudi, osjetila sam veliku bliskost s njima. Upravo stoga s velikim zadovoljstvom sam nazočila današnjem susretu“, rekla je konzulica Njikoš Pečkaj.

Prezadovoljna je bila dopredsjednica Hrvatske čitaonice i menadžerica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata prof. Katarina Čeliković, koja je prije osam godina pokrenula ove susrete: „Duboko sam dirnuta pozitivnim ozračjem stvorenim u Lemešu, kako između samih sudionika tako i s domaćinima koji su pokazali veliko i iskreno gostoprinstvo. Ove je godine u knjizi zastupljeno 60 pjesnika, što je najveći broj dosad zabilježen u zbirkama izabranih stihova, a više od polovice je bilo prisutno na susretu. Osobito me raduje nekoliko novih imena, a napose imena pripadnika mlađih generacija, među kojima su i učenici i studenti. Upravo oni unose novinu i tu toliko potrebnu svježinu u poeziju, kako stilom, tako i tematski. Da je susret potreban, svjedoči i prijava pjesnika iz „Stanislava Prepreka“ za sljedećeg domaćina, tako da zasigurno znamo da će se iduće godine pjesnici naći u Novom Sadu, a jubilarni, deseti susret bit će u lipnju 2012. godine u Subotici.

Ivan Andrašić

„Festival marijanskog pučkog pivanja“ u Bačkom Monoštoru

Na „Festivalu marijanskog pučkog pjevanja“, održanom 10. srpnja u crkvi sv. Petra i Pavla u Bačkom Monoštoru pjevalo osam skupina iz Bačke i Republike Hrvatske. Svi sudionici festivala na koncu su zajednički otpjevali „Čuj nas Majko“ i na platou ispred crkve se uhvatili u šokačko kolo.

Susret, peti po redu, održan je u organizaciji Kulturno umjetničkog društva Hrvata „Bodrog“. Prethodne četiri manifestacije bile su posvećene pjesmama koje se pjevaju u svibnju, a ove godine na festivalu su izvođene pjesme koje se pjevaju u vrijeme korizmenih svečanosti. Na festivalu je sudjelovalo šest pjevačkih zborova iz Bačke i dva iz Republike Hrvatske, uz otkeže nesuđenih sudionika iz Srijema i Republike Mađarske.

Sudionici festivala okupili su se u prostorijama mjesne osnovne škole, odakle su, odjeveni u svoje starinske narodne nošnje, u procesiji došli u crkvu. Poslije uvodne konferanse **Marijane Šeremešić** i predstavljanja sudionika Festivala, župnik župe Bački Monoštor **vč. Goran Vilov** pozdravio je nazočne, izrazivši veliko zadovoljstvo odazivom vjernika te Festival proglasio otvorenim. Uzvanike i vjernike pozdravila je i predsjednica KUDH „Bodrog“ **Marija Turkalj**, poželjevši svima dobrodošlicu. „Dok vas sve pozdravljam, željela bih da u našem Monoštoru, koji je poznat i pod nazivom marijanski Monoštor, osjetimo dio duhovnosti, da pripoznamo lipotu marijanskih korizmenih pisama. Nek vam je blagosloven dolazak i svo vrime provedeno u lipoti ovoga Božjega hrama, u kojemu uvijek čujemo riči Spasitelja, upućene s križa: Evo ti majke“, rekla je, između ostaloga, Marija Turkalj.

HUK „Lajčo Budanović“ iz Male Bosne

Pred Monoštorcima i njihovim uzvanicama potom su nastupili pjevački zbor i tamburaški sastav KPZH „Šokadija“ iz Sonte, pjevački zborovi HKUPD „Matoš“ iz Plavne i HKUPD „Dukat“ Vajska-Bođani uz pratnju **Zvonimira Pelajića** na sintisajzeru, HUK „Lajčo Budanović“ iz Male Bosne, KUD „Ivan Tišov“ iz Viškovaca i KUD „Lovor“ iz Trnjana, Republika Hrvatska, te domaćini, Mađarski pjevački zbor župe sv. Petra i Pavla i pjevački zbor KUDH „Bodrog“. Pjevački zborovi pred-

stavili su se s po dvije pjesme koje se u njihovim mjestima pjevaju u vrijeme Korizme, a nazočni su bili u prilici poslušati i jednu skladbu koja je sve dirnula u dušu. Pored staroga crkvenoga pučkoga napjeva „Na planine Kalvarije“, zbor „Šokadije“ otpjevao je i novu pjesmu „Majka Marija“, koju je na svoj tekst skladala Sončanka, članica ove udruge, **Božana Vidaković**. Upravo ta pjesma, skladana u duhu tradicijskog pjevanja, svojstvenog Sončanima, na sve nazočne je ostavila najdublji dojam, a mnogima koji su je čuli prvi put, djelovala je toliko poznato, da su pomislili kako je riječ o starom pučkom napjevu.

Nakon izvedenih pjesama nazočnima se obratio predsjednik Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ **mons. dr. Andrija Kopilović**. „Ovaj naš susret neka odista bude Majci na slavu. Velika je razlika između pučkog i liturgijskog pjevanja. Stoga sam zahvalan svim pjevačima, svim udrugama ili zborovima koji njeguju ovaj način pjevanja i tako, čuvajući svoju baštinu, na najbolji način čuvaju i svoj vjerski, kulturni, a samim tim i nacionalni identitet. Ovo su zadnje generacije koje su još uvijek u stanju pronaći stare osobe koje znaju tekstove, a znaju i melodije pojedinih napjeva koji nigdje nisu evidentirani. Dragi pjevači, dragi uzvanici, ukoliko nam zamre pjesma na usnama, stat će nam i srce i obrnuto – dok je u nama srca, bit će i pjesme na usnama.“ – rekao je između ostaloga preč. Kopilović. Na koncu su svi sudionici zajednički otpjevali svečanu crkvenu pjesmu „Čuj nas majko“, a u pjevanju su im se pridružili i uzvanici i nazočni vjernici iz Monoštora i okolnih mjesta. Nakon otpjevane pjesme, sudionici su u procesiji i izašli, kako bi na platou ispred crkve zajednički, uz svirku monoštorskih glazbenika, odigrali veliko šokačko kolo.

HKUPD „Dukat“ Vajska-Bođani

Festival je završen zajedničkom večerom i druženjem, koje su domaćini u velikoj dvorani mjesnog Doma kulture priredili za sve sudionike i uzvanike. A na festivalu su bili: zamjenik predsjednika SO Sombor **Zoran Miler**, predsjednik MZ Bački Monoštor **Aleksandar Forgić**, konzulica-savjetnica Generalnog konzulata RH u Subotici **Vesna Njikoš-Pečkaj**, dopredsjednik HNV-a **Mata Matarić**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov**, ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Karan**, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ **mons. dr. Andrija Kopilović**, predsjednica UG „Šokačka gran“ iz Osijeka **Vera Erl**, duhovnik u subotičkom sjemeništu „Paulinum“ **mons. Marko Forgić**, ravnateljica monoštorske osnovne škole **Marija Mrgić**, svećenici iz okolnih župa i predsjednici institucija kulture s kojima „Bodrog“ surađuje.

Ivan Andrašić

Zahvalnost se uči

Koliko je djece bilo ovoga ljeta na dužijancama diljem Bačke, teško je reći. Međutim, gdje god se zahvaljivalo Bogu za kruh svagdašnji, tamo ste bili i vi, dragi

Zvončići.

Znate da svako malo dijete roditelji, kad nešto dobije, uče: Što ćeš reći? Hvala! I onda dijete ponovi i kaže – hvala!

I dužijance po selima, u gradovima, prave su zahvale. Sigurna sam da to svi znate. Zahvaljujemo Bogu na žitu od kojega dobijemo kruh bez kojega je nezamisliv naš život.

Drago mi je da ste bili na „takmičenju risara“, na dužijancama, u kolu, tako ste i vi naučili da je važno reći hvala i to pokazati i drugima.

Dok je još ljeto želim vam puno igre, a ne zaboravite se spremiti i za školu!

Zvončica

Dječji podsjetnik roditeljima

Nemojte me razmaziti. Vrlo dobro znam da ne mogu imati sve što želim. Ja vas samo iskušavam.

Nemojte se bojati biti strogi. To mi se sviđa. Pokazujte gdje mi je mjesto.

Nemojte sa mnom na silu. To me uči da se jedino sila uvažava. Radije ću reagirati na uputu.

Nemojte biti nedosljedni. To me zbunjuje i tjera me na to da pobjegnem od svake obveze.

Nemojte obećavati. Možda nećete moći održati obećanje; pa ću izgubiti vjeru u vas.

Nemojte vjerovati mojim provokacijama kad govorim i činim stvari samo da vas rastužim. Mogao bih pokušati doći do još koje „pobjede“.

Nemojte se previše žalostiti kad kažem da vas mrzim. Ne mislim ozbiljno, ali bih htio da vam bude žao zbog onog što ste mi učinili.

Nemojte da se osjećam manjim nego što jesam. Zbog toga ću glumiti „veliki lafa“.

Nemojte umjesto mene činiti stvari koje mogu učiniti sam. Zbog toga se osjećam kao beba, a mogao bih vas početi doživljavati kao slugu.

Nemojte da moje loše navike obuzmu svu vašu pažnju. To me samo ohrabruje da nastavim.

Nemojte me ispravljati pred drugima. Bit ću mnogo pažljiviji ako sa mnom razgovarate tiho i nasamo.

Nemojte o mom ponašanju diskutirati za vrijeme svađe. Ne znam zašto onda slabo čujem, a i nisam sklon suradnji. U redu je da se poduzmu potrebne mjere, ali diskusiju odložite za kasnije.

Nemojte da imam osjećaj kako su moje pogreške za-

pravo grijesi: Moram naučiti grijешiti a da se ipak ne osjećam zlim.

Nemojte stalno prigovarati. Ako to budete radili, morat ću se početi praviti gluh. Nemojte zahtijevati objašnjenja za moje ponašanje. Ponekad zbilja ne znam zašto sam nešto učinio.

Ne precjenjujte moje poštenje. Lako me je zastrašiti pa počnem lagati.

Nemojte zaboraviti da volim eksperimentirati. Ja iz toga učim, pa vas molim da budete strpljivi.

Nemojte me štititi od posljedica. Moram učiti na iskustvu.

Ne obraćajte previše pažnje kad sam lakše bolestan.

Mogao bih početi uživati u lošem zdravlju, ako mi to bude donosilo veliku pažnju.

Ne odbijajte me kad tražim odgovore na normalna pitanja. Ako me odbijete, vidjet ćete da ću prestati ispitivati a informacije tražiti negdje drugdje.

Nemojte odgovarati na smiješna ili besmislena pitanja. Ako me odbijete, vidjet ćete da samo želim da se bavite sa mnom.

Nemojte mi govoriti da ste idealni i nepogrešivi. S takvima je tako teško živjeti. Ne brinite zbog toga što smo malo zajedno. Važno je kako smo zajedno.

Nemojte da moja strahovanja postanu vaša tjeskoba. Tada ću se još više uplašiti. Pokažite da ste hrabri.

Nemojte zaboraviti da ne mogu odrasti bez mnogo razumijevanja i podrške; zaslužena pohvala ponekad izostane, ali prijekor nikada.

Tretirajte me kao svoje prijatelje, pa ću ja biti vaš.

Upamtite: više učim od primjera nego od kritike.

I pored svega, mnogo vas volim, volite i vi mene...

(www.malemudrosti.com)

Dječja Dužijanca 2010.

Na „Takmičenju risara“

I djeca su slavila Dužijancu u Subotici. Treća po redu Dužijanca malenih, kako ju je nazvao Organizacijski odbor, uključila je najmlađe u tradiciju dugu stotinu godina. Djeca su pri-

sustvovala jednoj od zasigurno najvažnijih manifestacija u okviru proslave završetka žetvenih svečanosti – „Takmičenju risara“ koje je ove godine održano 10. srpnja na njivi u Starom Žedniku. I oni su se okušali u ručnom „risu“ (kosidbi) gdje su dobili i prigodne nagrade.

Folklorni program

Dječja Dužijanca započela je nastupom folklornih skupina na Trgu slobode u petak, 9. srpnja kada su uz domaćine, članove Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“, nastupili gosti iz Bačke Topole, Bajmoka, Bitole (Makedonija), Kikinde, Bačkog Monoštor, Svetozara Miletića, folklorne skupine iz Subotice i ogranak HKC „Bunjevačko kolo“ iz Starog Žednika i s Bikova.

Euharistijsko slavlje

Nedjelja je dan u kojem su svi sudionici Dječje Dužijance slavili zahvalnu sv. misu u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske koju je predvodio župnik župe sv. Roka **mons. mr. An-**

drija Anišić. Misna čitanja čitali su bandaš i bandašica **Igor Nimčević** i **Kristina Matković**, a pjevanje su lijepo vodili članovi VIS-a „Proroci“.

Djeca u Gradskoj kući

Nakon mise mnoštvo djece uputilo se u povorci u Gradsku kuću gdje su kruh predali dogradonačelniku **Peri Horvackom**. Dogradonačelnik je tom prigodom rekao kako je ovo zajedništvo i među djecom *pravi dokaz da je Subotica grad tolerancije, grad koji zna cijeniti različitosti.*

Dužijanca malenih trajala je tri dana, a završila je sudjelovanjem u Bandašicinom kolu, u Starom Žedniku gdje je toga dana također slavljena Dužijanca. /Zv/

Zahvalnost

Prošli tjedan zahvalili smo Bogu na ovogodišnjoj žetvi i na njegov oltar prinijeli kruh i hostije od novoga žita. Na čemu smo sve zahvalni? Na dobrom urodu naših njiva, na našoj lijepoj tradiciji i običajima, zahvalili smo dragom Bogu i na nama samima – što smo svojom mladošću i ljepotom doprinijeli 100. slavlju Dužijance.

Dok nam ponos i zahvalnost još uvijek ispunjavaju srce, ne zaboravimo biti zahvalni i u svakodnevnom životu; za svaki novi izlazak sunca, roditelje, prijatelje, obrazovanje, slobodno vrijeme, zdravlje... Ponekad sve uzimamo zdravo za gotovo i zaboravimo koliko toga nam je nezasluzeno darovano.

Reci hvala, mali čovječe, za rijeku ljubavi, koja tiho teče svijetom.

Zahvaliti znači shvatiti što ti je sve dobra učinjeno.

Zahvaliti znači sjetiti se onoga što su drugi za tebe učinili.

Ne moraš biti bogat da bi bio zahvalan.

Jedva što boli toliko koliko kao nezahvalnost.

Ona je najčešće izraz bezosjećajnosti i krutosti. Nezahvalni čovjek smatra sve normalnim i po sebi razumljivim. Zahvalan čovjek pokazuje da njegovo srce ima dobro pamćenje.

(Phil Bosmans)

Dok sada zahvaljujemo pjesmom, riječima, malim znacima pažnje... zagledani u našu nebesku majku Mariju, očekujemo susret u nebeskom Jeruzalemu gdje će naša hvala i zahvala biti potpuna. Marija nam je primjer i uzor u ovozemaljskom životu i na njoj je već ispunjeno obećanje u koje vjerujemo i kojemu se nadamo.

Nevena Mlinko

Hodočašće u Hrvatsku

Povjerenstvo za pastoral mladih Subotičke biskupije organiziralo je jednodnevno hodočašće u Hrvatsku. Polazak je bio 12. srpnja ispred crkve sv. Roka.

Ovom prigodom hodočastili smo u somborski Karmel gdje smo posjetili grob o. Gerarda Tome Stantića, a o samostanu i o. Gerardu govorio nam je **mons. dr. Andrija Kopilović** koji je bio naš vodič. Nakon prelaska granice Srbije i Hrvatske, uputili smo se ka marijanskom svetištu Aljmaš. U sjećanju nam je ostao kip Gospe koji nije bio oštećen tijekom Domovinskoga rata. Nakon kratke pauze u Aljmašu uputili smo se u svetište Božanskog Milosrđa na Ovčari, gdje smo imali svetu misu. Ondje župnik planira sljedeće godine napraviti kamp za mlade u vidu tabora. Posjet kod sestara Karmelićanki je bio iznimno lijep. Karmelićanke su nas lijepo dočekale i ugostile. One imaju puno molitava i meditacija, a između meditacija stignu pospremiti samostan. Posjet Đakovu i đakovačkoj katedrali me jako oduševio, jer je katedrala velika. Imali smo prilike vidjeti i kriptu u koju su

pokopani bivši župnici te župe, biskupi i nadbiskupi. Na kraju hodočašća posjetili smo i Osijek gdje smo prošetali centrom grada i krenuli natrag svojim kućama.

Ovo mi je bilo prvo hodočašće s mladima Subotičke biskupije i drago mi je što sam vidio nekoliko svetišta i samostana u Hrvatskoj. /*Dario Marton*/

Obavijesti:

Omladinska emisija na Radio Mariji na 90,7 MHz FM,

www.radiomarija-srbije.org
i www.mariaradio.rs
nedjeljom u 15 sati
... *Slušaj i uključi se!*

Molitva mladih u Subotici

u crkvi sv. Roka,
nedjeljom u 19 sati
nakon čega slijedi druženje
...*Dođi, trebamo te!*

ČIKERIJADA 2010.

Kada: 26. 08. 2010.

(četvrtak)

Polazak: u 8 sati

ispred župe

Isusova Uskrsnuća

Prijevoz: biciklima ☺

... *Dođi da se družimo!*

Drvo ljubavi

Prije mnogo godina, u jednome selu u ravnici živio je svećenik. U vrijeme kad se ova priča zbila, bijaše on odveć star i bolestan, ali još uvijek pun dobrote. Naiđe on tako jedne nedjelje na putu do kuće na dječaka koji je jurio za leptirima. Dječak bijaše silno smiješan u trku tamo-amo, a svećenika ta njegova igra nasmije po prvi put nakon dugo vremena. On ga zazove i upita ima li obitelj te gdje stanuje, namjeravajući poslati dječaku i njegovoj braći i sestrama vreću slatkiša. No, odgovor dječakov svećenika začudi, a u isto vrijeme i rastuži. Obitelji nije imao, a živio je i radio na jednome imanju gdje s njime nisu dobro postupali. Stoga svećenik odluči povesti dječaka svojoj kući i nahraniti ga, a potajno u njemu zaiskri nada da bi dječak htio ostati i pomoći mu oko kuće, te mu tako uljepšati stare dane. Tako i bi. Njih se dvojica sprijeteljiše, a svećenik kupi dječaku i svećanu opravu kako bi mogao s njime u crkvu. Starac hvaljaše dječakovu radišnost i skromnost u svakoj kući u selu, toliko na njega bijaše ponosan. No starost i bolest svakoga dana sve su više morile svećenika, pa od straha da će dječak ostati nezaštićen poslije njegove smrti, stane moliti Gospodina da ga sačuva i zaštititi. Molio se stari svećenik za dječakovu dobrobit tako svakoga dana, sve dok posljednjega dana proljeća nije izdahnuo. Umre miran, ostavljajući dječaka u Njegovim rukama.

Seljanima bijaše vrlo teško i žao, te ga odluče pokopati pokraj najljepša drva u selu i podići mu spomenik. S tom zamisli otiđoše dječaku, želeći ga barem malo obradovati. No,

dječaku smrt njegova zaštitnika tako teško pade da ne izusti nijedne riječi nakon toga. Staroga svećenika pokopaše, spomenik bijaše podignut, a dječak niti djelo pohvali niti što kaza. U selo dođe novi svećenik i useli se u kuću staroga svećenika. On bijaše dosta mlad i sposoban, te mu ne trebaše pomoć oko kuće, pa dječaka otpremi. Dječak se vrati životu u prirodi, ali više nije mogao juriti za leptirima. Od jutra do mraka razmišljao samo o starome svećeniku, sjećajući se priča koje mu je pripovijedao i onako star se s njime igrao klikerima, poput oca. Dječak bi svakoga dana išao do stare jabuke ispod koje bijaše grob. Sjeđaše tako satima plačući, misleći da je tamo sam sa svojom tugom. No, varao se. Gospodin i sam zavoli dječaka vidjevši dječakovu beskrajnu tugu, i sjeti se svoga obećanja.

To ljeto bijaše dugo i sparno. Dječak je sve više pomagao seljanima oko poslova u polju, i prestao je odlaziti svećeniku na grob. Krajem ljeta, pomogne on jednome seljaninu oko vuče slame, a put ga naterja pokraj stare jabuke. Nasmije se dječak i pomisli kako je drvo lijepo, tako rumene krošnje od prerano osušena lišća. No, kad dođe bliže, vidje da krošnja nije od lišća crvena, nego od roda. Protrlja oči i ne mogavši im vjerovati! Dječak se dobro najede i zadržao se do večeri da obere sav rod s jabuke. Vratio se u selo i podijeli velike, crvene jabuke gladnima i starima za koje se nije imao tko brinuti.

Jabuka je nastavila rađati još mnogo godina, iako se za nju mislilo da više neće davati ploda. No, nije ona čudom rodila. To je iz nje rađala svećenikova ljubav prema dječaku, ljubav koja je štitila i grijala i nakon smrti.

Vanja Petrak

U prodaji ulaznice za „Hosanafest 2010.“

Festival hrvatskih duhovnih pjesama – „HosanaFest 2010.“, peti po redu, održat će se u subotičkoj Dvorani sportova, u nedjelju, 5. rujna 2010. godine.

Ulaznice za festival nalaze se u prodaji od nedjelje, 1. kolovoza, a mogu se, po cijeni od 200 dinara, nabaviti kod organizatora ili po nekim župnim crkvama. Ulaznice će se, osim u pretprodaji moći kupiti i pri samome ulasku u Dvoranu sportova u Subotici, neposredno prije Festivala.

Slogan ovogodišnjega festivala je „To je vjera naša, njom se dičimo!“. HosanaFest je natjecateljski festival dobrotvornoga karaktera, te je prihod od prodaje ulaznica namijenjen za život i rad Humanitarno-terapijske zajednice za pomoć ovisnicima „Hosana“, koja djeluje na području Subotičke biskupije.

Na natječaj je pristiglo ukupno 39 skladbi. Pjesme koje su izborile pravo sudjelovanja na „HosanaFestu 2010.“, po redoslijedu nastupa, su:

1. Živo zaželi – „Mihovil“ (Split)
2. Kriste, Ti si ljubav – „Totus tuus“ (Zagreb)
3. Ljubav neka osvane – Snježana Kujundžić (Subotica)
4. Ljubljeni Isuse – Zvonimir Kalić (Vrpolje/Đakovo)
5. Put – „Savao“ (Zagreb)
6. Svjetlost – Anna (Podgora/Makarska)
7. Zagrljeni u duši – „Proroci“ (Subotica)
8. Život što mi Nebo daruje – Emanuel Majstorović (Velika Gorica)
9. Božji mirisni cvijet – Tamara Babić (Subotica)
10. Marijo Propetoga Krista – „Stope“ (Blago/Korčula)
11. Živjeti po Tvom – Antonia Perak (Zagreb)
12. Kruniš me dobrotom – „Petrus“ (Bački Monoštor/Sombor)
13. Po(r)uka – „Novo Nebo“ (Zenica)
14. Bog je s nama – Jelena Barić (Split)
15. Susret – „Gospa Jezerska“ (Zagreb)

100. bandaški par: Martina Dulić i Martin Matković

Piše: *Vladimir Lišić*

Martina Dulić je rođena 29. siječnja 1992. u Đurđinu, gdje je od rane mladosti aktivna župljanka u crkvi sv. Josipa Radnika. Po završetku osnovne škole „Vladimir Nazor“ u Đurđinu, odlučila se upisati u gimnaziju „Svetozar Marković“ u Subotici, gdje je produbila i učvrstila svoju ljubav prema prirodoslovnim znanostima. Osobito je zavoljela biologiju, te je ove godine upisala odsjek biologije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Novom Sadu.

Nekoliko godina u osnovnoj školi bavila se folklorom, a prim tamburu je počela svirati sa sedam godina kod Nele Skenderović. U sedmom razredu pridružila se Subotičkom tamburaškom orkestru, gdje je pod ravnateljskom palicom Stipana Jaramazovića svirala sve do veljače ove godine, od kada je na pauzi zbog obveza oko mature, upisa na fakultet i Dužijance. Martina je također aktivna članica VIS-a „Proroci“ već više od tri godine, a sudjelovala je kao izvođačica na Festivalu bunjevački pisama u proteklih nekoliko godina.

Prisjećajući se trenutka kada ju je mons. Stjepan Beretić upitao bi li željela biti ovogodišnja gradska bandašica, Martina kaže da je prije svega bila jako iznenađena. *Ima puno cura koje zaslužuju tu čast, te sam ujedno bila i radosna i zbunjena. Svjesna sam da nije mala stvar kada ti se ukaže tolika čast i povjerenje.*

U nastavku razgovora, Martina je istaknula kako je svaka od okolnih Dužijanci imala svojih čari i sa svake i Martin i ona nose lijepe uspomene. *Euharistijska slavlja su bila divna, a kola puna radosnih lica. No, moram izdvojiti čišćenje žita u župi sv. Roka koje je na mene ostavilo poseban dojam,* kaže Martina, te dodaje kako su mladi iz dana u dan dolazili donoseći dobro raspoloženje i osmijehe na svojim licima. Posebno im je zahvalila što su uložili svoje vrijeme, ali isto tako i Grgi Piukoviću koji je i ove godine vodio čišćenje i kićenje karuca i izradu krune od žita.

Martin Matković je rođen 4. svibnja 1988. godine u Subotici gdje je završio osnovnu školu „Matko Vuković“, nakon koje je upisao prirodoslovno-matematički smjer u gimnaziji „Svetozar Marković“. Nakon završene srednje škole odlučio je prihvatiti ponudu da studira u Beču i trenutačno završava drugu godinu studija na Bečkom sveučilištu – odsjek matematike.

Martin je aktivni župljanin i već trinaestu godinu za redom ministrant u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici. Također je već preko tri godine u skupini mladih momaka – Čuvara Božjega groba. U ranoj se mladosti bavio folklorom, te je u tom razdoblju s folkloroškim ansablom aktivno sudjelovao u Dužijanci. Kasnije se počinje baviti i sportom, uključujući tenis, odbojku i košarku.

Kada je katedralni župnik, mons. Stjepan Beretić upitao Martina i njegovu obitelj bi li se prihvatili da bude ovogodišnji gradski bandaš, Martin kaže da su bili oduševljeni, jer je to prije svega velika čast. Svjestan iznimne časti, ali i velike obveze koju nosi titula bandaša, smjelo ju je prihvatilo, te kaže: *Emocije su mi*

bile jako uzburkane, u trenutku sam bio i iznenađen i radostan i uplašen. Činjenica da sam izabran za gradskog bandaša mi puno znači. Ukazano mi je veliko povjerenje, ali i dužnost. Odlučio sam prihvatiti, jer mi Dužijanca puno znači i veoma sam radostan što mogu biti dio toga.

Uz mnoštvo lijepih iskustava s okolnih Dužijanci, Martin kaže: *Obilazio sam i ranije okolne Dužijance, ali je posebno iskustvo posjećivati ih kao bandaš. Značajno je i lijepo biti sudionik svega toga. Osjećam se pripravnijim za gradsku Dužijancu. Mogao bih to donekle usporediti sa ispovijedi – osjećam se nekako sigurnijim.* Također, Martin izdvaja da uz mnoštvo mladih koji su pomagali čišćenje žita za gradsku Dužijancu, veliku zahvalu mora uputiti župniku domaćinu, mons. mr. Andriji Anišiću koji je svojim gostoprimstvom omogućio prostor i uvjete za rad.

Dojmovi s gradske Dužijance

Martina i Martin naglašavaju da su uživali na trgu, kako u tamburaškoj večeri tako i u folklornoj, te se slažu da je zbilja lijepo vidjeti mlade koji su voljni dati svoj doprinos očuvanju kulturne baštine i običaja, kako kroz oblačenje najsvetanijih narodnih nošnja, tako i kroz glazbu i igru. Ipak, dan koji je na njih ostavio najveći dojam je svakako dan centralne Dužijance.

Dan je počeo vrlo rano i čekale su nas mnoge obveze, ali nakon primljenog blagoslova u župi sv. Roka, mogli smo mirnije i sigurnije krenuti u ostatak dana, ističe Martina, te dodaje: *Posebne emocije su u meni izazvale kerske kraljice svojom pjesmom nakon blagoslova i veliki broj mladih koji su u narodnoj nošnji stajali čitavom dužinom katedrale kako bi naš ulazak bio svečaniji.*

Svakako da je povorka karuca do katedrale bila lijepa, no moram istaknuti da je euharistijsko slavlje u katedrali bilo divno

iskustvo. Poseban je osjećaj vladao u mom srcu kada smo Martina i ja stajali kraj oltara kao predstavnici naroda koji zahvaljuje Bogu za uspješnu žetvu, napominje Martin.

Govoreći o samoj Dužijanci, bandašica naglašava kako je to lijepa tradicija koju svakako treba zadržati, jer *ukoliko ne budemo čuvali povijest, nemamo budućnost.*

Bandašicino kolo je svečano otvoreno nakon pozdravnog govora vrhbosanskog nadbiskupa kardinala Vinka Puljića. *Bilo je veoma poučno slušati mons. Puljića, koji je u nekoliko navrata tijekom dana imao svoja obraćanja narodu,* naglašava Martin.

U Bandašicinom kolu bilo je veliko mnoštvo ljudi, nasmijanih lica i opletenih kola. *Velika je radost vidjeti i mlade i stare kako se vesele skupa na jedan pristojan i vjerujemo Bogu drag način, te tako proslavljaju kraj žetve. Igralo se, družilo, pričalo i veselilo... i u tom raspoloženju otišlo kući. Zahvalni smo dragom Bogu i svim ljudima koji su svojim angažmanom doprinijeli održavanju ovog slavlja. No, vrijeme zahvale za kruh ne završava s Dužijancom. Nadamo se da će svatko od nas svakog dana iznova zahvaljivati Gospodinu za kruh svagdašnji, jer „...niti je što onaj tko sadi ni onaj tko zalijeva, nego Bog koji daje rasti, zaključuju Martina i Martin.*

Vlč. Stipan Periškić

– ljudi na našem licu moraju vidjeti Krista –

1. **Zovem se ...** Stipan Periškić, đakon Rimokatoličke crkve.

2. **Rođen sam ...** 23. 04. 1963. u Bačkom Monoštoru, od dragih roditelja Tonke i Živka (koji nas čeka u nebu) i odrastao uz sestru Evu i brata Adama.

3. **Živim i radim ...** u Bačkom Monoštoru, u župi sv. Petra i Pavla. Vjeroučitelj sam u OŠ „22. oktobar“ Bački Monoštor, OŠ „Bratstvo jedinstvo“ Bezdan i OŠ „Moša Pijade“ Bački Brijeg.

4. **Moj životni – vjeroučiteljski moto:** Neka mi posljednja riječ bude ta da se uzdam u Tvoju ljubav, Gospodine!

5. **Omiljena pjesma ...** Milost, koja sve vodi nas... Najdraža slika je slika Dobrog Pastira, a najljepša priča je priča o Izgubljenom sinu.

6. **Najljepši trenutak u vjeroučiteljskom radu ...**

Kao đakonu i kateheti najljepši trenuci su mi priprema djece za Prvu svetu pričest, dok prvopričesnici primaju u svoju čistu dušu Isusa, koji će ih voditi čitavog svog života. To je veličanstveni događaj svakog katehete.

7. **Najteži trenutak u vjeroučiteljskom radu ...**

Žalosti me u svom katehetskom radu što veliki broj djece nakon završetka školske godine ne dolazi u crkvu, na svetu misu, iako sam im pred završetak školske godine vrlo jasno rekao da kod dragog Boga nema raspusta, a ni godišnjeg odmora.

8. **Vjeroučitelj ne može živjeti bez ...** Svakodnevnih molitve, sakramenata, svete mise. To je veza s Bogom, u kojoj dobijamo potrebnu snagu, milosti, kako bismo mogli navještati i svjedočiti svoju vjeru drugima.

Drugi ljudi moraju na našem licu vidjeti Krista. Dan bez sv. mise je za mene potpuno neispunjen dan i u mojoj duši ostavlja veliku prazninu.

9. **Postao sam vjeroučitelj jer ...** me je Bog pozvao kroz moj životni put k sebi. Svaki korak na tom putu je učinjen uz bezuvjetnu podršku moje obitelji: majke Tonke, supruge Marije i kćerke Renate.

Želim svima govoriti o Bogu i pokazivati ga, u svakom trenutku i na svakom mjestu svjedočiti Evanđelje.

10. **Moja poruka vjeroučenicima ...**

Svojim vjeroučenicima želim da što bolje upoznaju i zavole svog najdražeg i najboljeg prijatelja, a to je Bog koji nam je dao sve i bdije nad nama, u sve dane našeg života.

11. **Moja poruka roditeljima ...** Dragim roditeljima savjetujem da svoju djecu najbolje odgajaju za buduću život svojim primjerom. Uzmite ih za ruke i dođite skupa s njima na svetu misu zahvaliti dragom Bogu za protekle dane i zamoliti za nove milosti.

12. **Moja poruka vjeroučiteljima ...**

Budite dostojni poziva kojim ste pozvani – budite svjedoci vjere i navjestitelji Evanđelja.

13. **Moja poruka čitateljima Zvonika ...** Poštovani čitatelji ovog lista, za svakoga ima mjesta u Crkvi. Dođite, čeka vas Gospodin Isus. Molimo jedni za druge, a dragi Bog neka nam podari sve potrebno.

Vjeroučitelju vlč. Stipanu, njegovim najmilijima i svim vjeroučenicima želimo obilje Božjeg blagoslova!

Crtica s internetskih stranica o katehezi

Vjeroučitelj treba pripremiti sedam različitih papira (umnožiti da svaki vjeroučenik dobije jedan papir) na kojima su dani u tjednu i odgovarajući događaj iz Isusova života:

Ponedjeljak: Isus i djeca (Mk 10,13-16); utorak: Isus kod Marte i Marije (Lk 10,38-42); srijeda: Isusova ljubav prema grješnicima (Lk 7,36-50); četvrtak: „Ljubite svoje ne-

prijatelje“ (Mt 5,43-48); petak: „Ne osuđujte i nećete biti osuđeni“ (Lk 6,37-38.41-42); subota: Isus i Zakej (Lk 19,1-10); nedjelja: Radost zbog obraćenog grešnika (Lk 15,3-7).

Zadatak za vjeroučenike: Svaki vjeroučenik izvlači samo jedan papir. Treba pročitati biblijski tekst i opisati jedan Isusov dan s naglaskom na biblijski događaj kojega je dobio. Pomoć su pitanja koja se također nalaze na papiru:

Što je Isus radio od jutra do mraka? Kada se zbio središnji događaj? Opisati događaj. Isusova poruka.

(Pripremila: **Marina Šimić**,
www.nadbiskupija-split.com)

Dragi čitatelji!

Kraj ljeta i Dužijanca nas uvijek navode na razmišljanje – za što smo i komu zahvalni? Ne može se Dužijanca slaviti i Bogu zahvaliti bez svete Mise – Euharistije. Riječ euharistija iz grč. „eucharistein” i znači – zahvalno mišljenje, zahvaljivanje, te nema logičnijeg načina zahvale Bogu od – svete Mise. Samo onaj tko shvati dubinu sakramenta Euharistije i nedjelje kao dana posebno posvećenog Bogu i ljudima, može otkriti ljepotu svoje vjere i vrijednost pripadnosti Katoličkoj crkvi. *Nema ništa ljepšega i ništa dragocjenijega od svete Mise, jer nam ona daruje Isusa Krista u Presvetom oltarskom Sakramentu. Kad bismo znali što je sveta Misa, od radosti bismo umrli. Nikad nećemo na zemlji shvatiti kolika je sreća svetu Misu smjeti prikazati. Tek u nebu ćemo razumjeti...*, kaže sv. Ivan Maria Vianney, župnik arški. U ovom broju, inspirirani zahvalnošću Bogu za kruh naš svagdanji i za naše obiteljsko i kršćansko zajedništvo, donosimo malu usporedbu između obiteljskog (nedjeljnog) objeda i Euharistije – tek kao ideju za razmišljanje i poticaj za dublje, ljepše i bogatije slavljenje ovih događaja koji su najvažniji za naš ljudski i kršćanski život. (Ivh)

Naša slavlja

EUHARISTIJSKO SLAVLJE

PRIPREMA – Euharistiju danas redovito slavimo u našim lijepim crkvama. Da bi crkva bila lijepa i spremna za „gozbu Jaganjčevu“, žrtvu našega Gospodina Isusa Krista kojom nas je otkupio, pomirio opravdao i spasio, i bila pravi spomen na Njega, treba ju urediti (pospremiti – mesti, usisavati, prati podove, brisati prašinu, skidati paučinu – to ne mogu anđeli, samo ljudi :!). To je dužnost svakoga vjernika, jer crkva pripada cijeloj zajednici vjernika, te je oni trebaju i održavati. Naravno, veliku ulogu imaju sakristani, koji svaki dan za svaku misu pripremaju sve potrebno – liturgijsku odjeću, posude, knjige, svijeće i cvijeće. Netko priprema i hostije i vino, koji će nam svima postati hrana za život vječni – Tijelo i Krv Kristova. Netko priprema čitače i čitanja, kako ne bismo ostali gladni – Riječi Božje, o kojoj sam Isus kaže: „Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta.“ (Mt 4,4) Kantor priprema i vodi pjevanje, kako bi misa bila svečanija, a pjevači, zbor i zajednica sudjelovali i ujedinili se za zajedničko slavlje. Svećenik priprema cijelo svoje biće da nam misu dostojno i pravo služi i slavi skupa s nama. Zvono pri ulasku svećenika iz sakristije u crkvu, pjev svih prisutnih, svećenikov poljubac oltaru i riječi „U ime Oca i Sina i Duha Svetoga“ stavljaju nas – svakoga pojedinačno, ali kao zajednicu – u prisutnost našega Boga...

... **Odijevanje za svetu Misu** – tema toliko stara da bi davno trebala biti zaboravljena, a ipak – aktualnija nego ikad. Misli se najčešće da o tomu treba poučiti katekumene ili one „slučajne prolaznike“ – još nedovoljno opredijeljene, ali to je tema kojom se svi trebamo baviti, a najbolje bi bilo – misliti na sebe prvo i brižno kontrolirati što odijevamo. Nisam li izazovno odjevena, sablazan ili napast bilo tuđem mužu ili nekom mladiću, mom bratu po Kristu? Potičem li druge žene na zavist i ljubomoru? Oblačim li se previše raskošno za jednu kršćanku, te sam trn u oku siromašnjoj braći od sebe? Nosim li svoju odjeću poput manekenke na pisti ili jednostavno, kako mi moje kršćansko žensko dostojanstvo nalaže? Muškarci se također mogu upitati – jesu li dostojno svete Mise odjeveni ili ih ležernost i sportski stil

navodi da na Misi izgledaju možda manje dotjerano nego na poslu? Najbolje je da na sve ovo odgovorimo sami, jer iz tuđih usta se drukčije čuje. Ne dopustimo da „požuda rađa grijehom, a grijeh – smrću“ (Jak 1,15)...

... Ujediti ćemo se na nagovor svećenika, pokajanjem spremiti svoju dušu da Boga slavimo i Božju Riječ čujemo i prihvatimo, a nakon toga pristupimo gozbi Jaganjčevoj – s braćom... Ovdje je vrlo važno – pored otvaranja Bogu – otvoriti se i bratu, jer jedino tako ima smisla pristupiti svetoj Pričesti...

DOGAĐANJE – Prije blagovanja Tijela Kristova, oko oltara smo skupa – to zajedništvo je u obiteljima (osim, nažalost, u nekim slučajevima svađe ili sukoba u obitelji) prirodno, jasno, očigledno. U Euharistiji nas prvo **BOGOSLUŽJE RIJEČI** (koju NAŠ zajednički Bog – Otac, Sin i Duh Sveti – upućuje svima NAMA, bez razlike), a zatim i sama **EUHARISTIJSKA SLUŽBA** (oba dijela ravnopravno čine – **EUHARISTIJSKO SLAVLJE**) kao zajednicu vode k Bogu. Ne može nam biti svejedno tko je tu, tko nije, jesmo li pomireni bar s onima ovdje ili ne, traži li netko naš pogled, osmijeh ili gestu ljubavi, pjevaju li svi radosno, ili netko plače tiho, da ga nitko ne zamijeti, a mi još brižnije pazimo da ne primijeti da smo

primijetili, kako ne bismo „morali“ prići, s ljubavlju ponuditi ruku, pomoć, utjehu...

... Sveta Misa je dijalog, a i pjesma je naš odgovor: trebamo pjevati svi, u skladu sa svojim mogućnostima (ako nismo daroviti, onda tek: ne preglasno, da ne bi kvarili, ali ipak pjevati). Nije zbor nama netko tko nastupa i „obogaćuje“ naš doživljaj – nije Misa koncert – nego smo svi zbor koji pjeva Bogu sad, nadajući se pjevati Mu i u vječnosti...

KRAJ – Završetak svete Mise – kada svećenik (kao i na početku) poljubi oltar i pođe u sakristiju, moramo biti svjesni promjene u nama i onoga što nam se dogodilo. Nismo isti ljudi kao prije Euharistije. Svaka Euharistija – svaki susret s našim Bogom (Stvoriteljem, Spasiteljem i Posvetiteljem) nas mijenja. Nanovo nas stvara i uzdržava, pomiruje s Ocem i spašava, novom snagom posvećuje za svaki novi dan i svaki novi susret s braćom. Zato Boga trebamo često – svaki dan – kako bi sve potpunije živjeli naš život s Bogom, kojeg smo susreli, upoznali i za kojim smo pošli Putem. Put nije lagan, ali je – s braćom – lakši, kraći, jasniji, kako kad i kako komu, ali uvijek – ljepši!

OBITELJSKI OBJED

PRIPREMA – U obitelji su najradosniji, „rezervirani“ za pamćenje i stvaranje uspomena koje zbilja ostaju za cijeli život, oni časovi kada se nešto skupa radi. U pripremi nedjeljnog (također i svakog drugog – po mogućnosti) objeda svi mogu dati svoj dio. Netko će usisati blagovaonu, netko će kupiti potrebne namirnice; netko će pripremiti povrće za juhu i salatu, netko će pripremiti meso, netko sos; netko drugi izglacati i staviti svečani stolnjak, a netko uresiti prostru trpezu lijepim salvetama i možda cvijećem. Netko će pozvati sve za stol i pozvati prisutne na molitvu...

... Molitvom ćemo zamoliti Božji blagoslov za sve nas i hranu pred nama. Možda je ipak najljepše – kada za to ima mogućnosti – da predmolitelj bude otac. Nijedna pravo emancipirana žena kršćanka neće to zamjeriti ili pogrešno tumačiti – osobito ako je emancipiran i muž, koji s očitom ljubavlju i iskrenim poštivanjem svaki čas priznaje vrijednost i dostojanstvo svoje žene. Žena se tada pokorava s najvećom ljubavlju i uopće ne postavlja pitanje prvenstva. Zahvalit ćemo za divne Božje darove koji su pred nama, koje su mnogi od nas svojim rukama pripremili i donijeli. To su plodovi našeg rada za našu obitelj – treba ih cijeniti i s ljubavlju primiti i koristiti, tj. u ovom slučaju – s tekom blagovati!...

... Nećemo zaboraviti ni lijepo i pristojno se odjenuti – osim što je to dio lijepog ponašanja, pokazuje naš odnos prema roditeljima i braći, sestrama, a i mogućim gostima. Naša odjeća treba pokazati da volimo i poštujemo i sebe i druge, te neće biti „loša“ i „staromodna“, ali ni izazovna ili pretjerano ekstravagantna. Želimo biti lijepi i ugodni jedni drugima, ali i dušom i tijelom.

DOGAĐANJE – Nakon molitve, netko će posluživati – recimo mu „Hvala!“ (u svetoj misi, to su dobri ministranti). Pohvalimo ga što misli prvo na druge, pa tek onda na sebe. Zahvalimo za pažljivu uslužnost i poniznost, na koju nije dužan – jednaki smo svi, a ipak netko želi služiti! Kada svi budu jedni drugima kao sluge, ispunit ćemo Isusovu zapovijed...

... Kako je divno blagovati dobru i ukusnu hranu, osobito kad smo gladni (hvala Bogu, imali smo priliku ogladnjeti – radili smo svi za ovaj objed!)! Osim bontona, za obiteljski objed „neophodna“ je i – ljubav: nije ljubav uvijek sebi prvom „priskrbiti“ omiljen komad mesa, djelo je ljubavi ustati prvi i dodati kad nešto nedostaje (uvijek nešto nedostaje!) prije nego netko to i zatraži, ne treba tata uvijek jesti „onaj dio“ mesa, ne treba mama uvijek posljednja vaditi sebi. Lijepo je odmah zaboraviti na pokoju zamjerku i radovati se svačijem prisustvu, sudjelovanju i užitku...

... Razgovor tijekom objeda (naravno) ne treba biti „dirigiran“ i usiljen, ali ipak je lijepo kada se osjeti neki poseban ton, dostojan bar ljubavi uložene u trud oko objeda i same okupljene obitelji, najtoplije, najbližije i najprirodnije ljudske zajednice. U obitelji osjećamo radost što smo skupa, što nas je prilika opet okupila, te to treba dati nijansu svemu...

KRAJ – Sveta Misa završava blagoslovima, a obiteljski objed nedjeljom zahvalnom molitvom, ako je slavlje neke osobite prilike može i pjesmom, razgovorom, šalama i radosnim ozračjem odmora. Nije dobro kada alkohol ili neka druga napašt „pobijedi“ i rastjera obitelj prije vremena ili kada na samom kraju slavlja sve ostane za rasporemanje jednom – zna se kojom! – članu. Također, isto kao kod svete Mise, zajednički obiteljski objed ne mora biti „rezerviran“ samo za nedjelju, jer je obitelj naša potreba i smisao života. Djeci trebaju roditelji svaki dan, roditeljima djeca isto, muž ženi i žena mužu – svaki dan trebamo susret jedni s drugima. Čak i kada vremenske ili materijalne mogućnosti nedostaju, pa čak i kad – nemamo volje – trebamo se poticati da damo svoj dio obitelji, kršćanskoj zajednici i tako zahvaliti Bogu za sve darove koje nam danomice daje... (vh)

Piše: *Stjepan Beretić*

Somborske kapele (II.)

Na 193. i 194. stranici kalačkog šematizma „Schematismus cleri archidieocesis Colocensis et Bacsensis ad annum Christi 1942.” čitamo da je tada na području somborske župe bilo sedam kapela: 1. kao najstarija se spominje kapela Trpećeg Spasitelja iz 1776. godine, pa 2. kapela Snježne Gospe iz 1788. godine, zatim 3. kapela svetoga Ivana Nepomukog iz 1758. godine. Prema drugim izvorima, kapela svetoga Ivana Nepomukog je iz 1751. godine, a dar je **Franza Redla**. Kao četvrta kapela se spominje kapela svetoga Pavla apostola iz 1807. godine koja je služila zatvorenima. Peta je kapela Bezgrješne na Nenadiću, koja je od 1968. godine postala sjedište istoimene vikarije. O toj kapeli kao sjedištu vikarije piše prvi šematizam Subotičke biskupije iz 1968. godine na 95. stranici. Kao šestu kapelu spominje stari kalački šematizam kapelu svetoga Roka na istoimenom Velikom katoličkom groblju u Somboru. Za tu kapelu svjedoči kalački šematizam iz 1870. godine, na 40. stranici, da je podignuta 1833. a jedan drugi izvor tvrdi da je temeljac za tu kapelu položen 1733. godine, te da je dovršena 1879. godine. Sedma je kapela svete Terezije Avilske na malom katoličkom groblju. Kapela je podignuta kao mauzolej. Do kapele vodi svečano stepenište oivičeno ogradom od kovanog željeza. Kapela je podignuta u neogotskom stilu, a osim kapele svetoga Ivana Nepomukog, ta je kapela, a tako i mauzolej župnika **Gyule Fejéra**, ukrašena bogatom kupolom.

U dva samostana časnih sestara Naše Gospe su do Drugog svjetskog rata bile još dvije kapele: u jednom kapela svetoga Josipa, a u drugom kapela Bezgrješne Djevice Marije. Jedan je samostan osnovan 8. rujna 1887. godine, a u njemu je osim 10 časnih sestara bio smješten internat za djevojke i sirotište za djecu. Drugi je samostan osnovan 12. lipnja 1891. godine, a u njemu je osim deset časnih sestara bilo smješteno također sirotište. Podaci o broju sestara i o osnutku samostana su uzeti sa 222. stranice Kalačko-Bačkog šematizma iz 1942. godine. U to je vrijeme na području Kalačko-Bačke nadbiskupije bila 621 časna sestra u 41 kući. Osim toga imale su 25 kandidatice i još 87 aspirantica.

I u somborskoj bolnici se nalazila bolnička kapela posvećena svetom Josipu. Zanimljivo je da taj šematizam iz 1942. godine ne spominje novu kalvariju

s lijepom i prostranom crkvom Sv. Križa, koja je od 1960. godine postala i župna crkva istoimene somborske župe.

Južno od Sombora se nalaze somborski salaši pod imenom Gradina. U Gradini je do danas ostala predaja da je tamo bilo crkvište, koje je nadživjelo vremena turskoga ropstva. Na tom su crkvištu bosanski franjevci i za vrijeme Turaka povremeno slavili svetu misu i dijelili sakramente. Nakon oslobođenja od Turaka, tamo se od najstarijih vremena slavilo proštenje 17. siječnja o spomendanu svetoga Antuna opata (pustinjaka). Kad je tamo podignuta škola, sveta misa se služila u školi. Poslije Drugog svjetskog rata komunističke vlasti su zabranile slavljenje svete mise u školi, pa su župnici svetu misu počeli služiti za spomendan svetoga Antuna Padovanskog, ali na otvorenom, pod tamošnjim zvonom. Somborski župnik, papinski prelat, **mons. Ivan Juriga** je na salašu pod zvonom uredio malu bogomolju, gdje se početka slavila i dužijanica, a onda, kasnije svake nedjelje i sveta misa.

Somborski salaši koji se nižu duž Bezdanskog i Čatalinskog puta su slavili proštenje na svetkovinu svetih apostolskih prvaka – svetoga Petra i Pavla.

Crkva svetoga Križa

Kako su stara somborska kalvarija i njezina kapela bile trošne, ukazala se potreba za gradnjom nove kalvarije. Nova gradska kalvarija je u Somboru podignuta 1924. godine, pokraj Velikog katoličkog groblja, a posvećena je svetome Križu. Nekadašnju malu kapelu kalvarije zamijenila je prostrana petobrodna kapela, koja će kasnije postati župnom crkvom. Na ravnom krovu crkve se nalazila 12. postaja križnoga puta s tri velika križa i kipovima blažene Gospe, svetoga Ivana i Marije Magdalene. Pod teretom tih betonskih kipova popustio je krov crkve, pa su kipovi skinuti s krova i postavljeni na platou ispred crkve. Tada je crkva dobila današnji bakarni krov. No, kako je zbog prevelikog tereta kipova počela prokišnjavati i kripta crkve, kipovi su konačno uklonjeni i s toga plata, da bi pred crkvom bila podignuta nova 12. postaja. Poslije Drugog svjetskog rata Somborci nisu organizirano obavljali križni put na svojoj kalvariji. Kalvarijska crkva svetoga Križa je 1960. godine postala župnom crkvom istoimene i novoustanovljene somborske

župe svetoga Križa. Kako grad Sombor u to vrijeme nije imao izgrađene mrtvačnice, postojala je opasnost da se crkva pretvori u mrtvačnicu. Na to je tadašnji somborski župnik Ivan Juriga isposlovao kod administratora Bačke apostolske administratue, biskupa **Matije Zvekanovića**, da u Somboru ustanovi novu župu, a da crkvu gradske kalvarije proglasi župnom crkvom.

Nekadašnje velike postaje križnoga puta današnje kalvarije podignute još 1924. godine, bile su izgrađene od umjetnog kamena, i svaka je postaja imala lijep reljef izrađen u terakoti. Svaka je postaja bila zapravo nadgrobni spomenik. Bolje stojeće gradske obitelji su kupile grobnicu, a nad grobnicom su platili podizanje odnosne postaje križnoga puta. Sama činjenica da su postaje podignute nad novim grobnicama, upućuje na nesigurnost njihova podizanja. Neke su postaje vremenom postale toliko nestabilne da je prijetila opasnost njihovoga urušavanja. Kako su te velike postaje vremenom postale ruševne, zamijenjene su manjima, zidanim od umjetne opeke, a u te nove postaje su ugrađeni reljefi iz nekadašnjih postaja. Tamo se već dugi niz godina svake korizmene srijede okupljaju somborski vjernici na križni put.

Oci karmelićani su za svoju zajedničku grobnicu odabrali nekadašnji mauzolej somborskog župnika Gyule Fejéra. Mauzolej se nalazi u neposrednoj blizini današnje crkve svetoga Križa. Podignut je u nekoj kombinaciji neogotskog stila, a zidne i svodne slike predstavljaju osim slike Isusova uskrsnuća i Lazarovo uskrsnuće i još nekoliko lijepih biblijskih motiva. U tu je grobnicu osim spomenutog župnika sahranjeno nekoliko njegovih rođaka. Dugi niz godina se u kripta kapele sahranjuju somborski karmelićani, pa su tako tamo počivali i posmrtni ostaci sluge Božjega **Gerarda Stantića**, dok nisu preneseni u karmelsku crkvu. I ta kapela, kao i kapela svete Terezije na Malom katoličkom groblju vapiju za temeljitom obnovom.

Najmlađa somborska župna crkva je crkva svetoga Nikole Tavelića, čije je temelje blagoslovio subotički biskup mons. Matija Zvekanović na Antunovo 1971. godine. Crkva je podignuta na dijelu posjeda pokojnoga **Petra Gromilovića** i njegove supruge **Aranke** rođene **Čuvarđić**. O toj se župnoj crkvi staraju župnici somborske župe svetoga Križa.

Gdje su radosni kršćani?

Odgovara: *dr. Andrija Kopilović*

Mnogi vjernici danas praktici-
raju vjeru, idu na misu, poste, slave
svece, a gdje je radost kršćanskog živ-
ljenja? Radost koja svjedoči!

B. P., Subotica

Hvala na hrabrom pitanju. Ovo pi-
tanje nije samo vaše, nego je zapravo tje-
skoba koju Crkva kao zajednica vjernika
osjeća kroz duga stoljeća, napose od
seobe naroda pa do danas. Kada čitamo
svete tekstove, Evanđelje, a posebno
Djela apostolska, o tom razmišljamo i ra-
zumljivo da nam je to izvor vjere. Evan-
đelje koje svjedoči o Isusovu navještauju
Božjeg kraljevstva i o izvršenom djelu
spasenja, po sebi je temelj vjere i trajni
poziv da živimo po evanđelju. Djela Apo-
stolska su svjedočanstva življenja prve
zajednice kršćana i također putokaz
kako se evanđelje utjelovljuje u zaje-
dnici vjernika. Apostolske poslanice već
svojim sadržajem pokazuju da je trebalo
puno napora, pouka i uputa i toj prvoj
kršćanskoj zajednici da ustraje na putu
življenja po evanđelju.

Uistinu, kršćanstvo nije nimalo
lako. Isus je izvor spasenja, ali je zahtje-
van i konsekventan u promjeni čovje-
kova načina mišljenja i življenja. Najvaž-
nije je uočiti da tu promjenu od nas traži
ali nam i daje po sakramentima i drugim
načinima milosnog djelovanja. Sada se
postavlja pitanje, kako rekoh, ne samo
vaše nego sviju nas, a to je u čemu se sa-
stoji kršćanstvo? Ponajprije, treba ista-
knuti da je to susret Boga i čovjeka.
Vjera je milost, ali od nas zahtijeva odgo-
vor ne samo prihvaćanja, ni razumijeva-
nja nego opredjeljenja. To je tzv. te-
meljno opredjeljenje za ili protiv Boga.
Ako je kršćanin u svojoj vjeri temeljno
okrenut Bogu, onda Bog postaje vrho-
vna norma njegova mišljenja i življenja.
Jasno da ta i takva vjera pretpostavlja i
zrelu osobu koja zna za koga se opre-
djeljuje i s kime je u savezu povjerenja.
Naime, čin vjere je i čin saveza Boga i
čovjeka. Ovu tvrdnju možemo potkrije-
piti rečenicom apostola Pavla: „Znam
komu sam povjerovao“. Da, ali ćete i vi
kao i svi reći: to su bila apostolska vre-
mena i druge prilike. Istina je da se vre-
mena mijenjaju, ali se ne bi smio mije-
njati čovjek u smislu odnosa prema
Bogu jer se Bog ne mijenja. Dakle, pri-
lagodba vjere može biti ljudska potreba

ali temeljni stav vjere kojim se čovjek
opredjeljuje za Boga ostaje. Dakle, pita-
nje je stoji li ova rečenica: Puno je krš-
ćana ali je malo vjernika. Naime, ako
vjera kroz život ne sazrijeva u osobnu
vjeru i osobni stav prema Bogu, onda
ostaje samo na tzv. zajedničarskoj vjeri,
a to je više skup običaja, propisa, rituala.
Trebalo biti trezven kada se o ovoj temi
razgovara. Tvrdimo da i danas postoje
pravi vjernici koji su duboko opredije-
ljeni za Boga i svojim životom žive i svje-
doče evanđeoski način mišljenja i pona-
šanja. Ima ih i oko nas, ima ih i među
nama. Primjećuju se upravo po tome što
su strpljivi, radosni, mirni. Ako se sje-
timo da su mir, radost darovi Duha Sve-
toga, onda možemo tvrditi da prava
vjera i ispravni odnos prema Bogu rađa
radošću, mirom i ostalim darovima
Duha Svetoga. Takve ljude susrećemo i
vidimo. Jesu li bezgrješni? Nisu. I u ovo-
me je bit odgovora na vaše pitanje. Čov-
jek je po naravi – nakon Adamova pa-
da – krhko i lomno biće, jednom riječju
grješno. Onaj tko se bavi svojom grje-
šnošću, ne može biti ni radosan, ni
miran, ni pun Duha. Međutim, Krist nas
je otkupio od grijeha i vratio nam milost
prvoga čovjeka, ali nam nije izmijenio

*Tvrdimo da i danas postoje pravi vjernici koji su duboko
opredijeljeni za Boga i svojim životom žive i svjedoče evanđeoski
način mišljenja i ponašanja. Ima ih i oko nas, ima ih i među
nama. Primjećuju se upravo po tome što su strpljivi, radosni,
mirni. Ako se sjetimo da su mir, radost darovi Duha Svetoga,
onda možemo tvrditi da prava vjera i ispravni odnos prema
Bogu rađa radošću, mirom i ostalim darovima Duha Svetoga.
Takve ljude susrećemo i vidimo.*

narav. U tome i jest milosno djelovanje
otkupljenja što na ovu našu grješnu
narav Bog po Isusu Kristu u Duhu Sve-
tom „nadograđuje“ novoga čovjeka,
stvorena ne po naravi nego po milosti.
Temeljni problem je što mnogi vjernici
ne razmišljaju tako. Ne žive s tom rado-
šću otkupljenosti, nego se pokušavaju
„otkupljivati“ vlastitim silama. Na otkup-
ljenje smo pozvani, ono je ponuđeno i
bitna je suradnja s Bogom Spasiteljem
da bismo osjetili svoju spašenost. Izvor
našeg mira, radosti pa i svjedočenja nije
dakle naš vlastiti i samo naš rad ili na-
stojanje nego je to Božja milost koja je
„suradnički“ prihvaćena i pretočena u
svagdašnji život. Ako je istina da je vjera

odnos i savez, onda je istina da se bez
Boga ne može živjeti. Ne može temeljno
opredjeljenje biti dovedeno u pitanje
ako je stvarno temeljno i ako je stvarno
opredjeljenje. Pitanje je dakle u svijesti
osobne vjere i u volji koja se opredijelila
slobodno. U takvom činu nije onda više
upitna molitva, ni druge duhovne vje-
žbe, jer čovjek tako opredijeljen je po ri-
ječima apostola Pavla „pobožanstven-
njen“. Dakle, nama nedostaju takvi svje-
doci koji to za sebe vjeruju i koji tako
žive. Čovjek vjernik ne da neće, nego ne
može bez molitve. Ako je uvjeren u
svoju spašenost, onda ne može biti bez
radosti. Radost rađa mir, a mir zrači pri-
jateljstvom.

Dakle, pravi vjernik je čovjek koji
živeći vjeru ili po vjeri, jednostavno zrači
ono što vi pitate o radosti, miru i svje-
dočenju. Što je onda razlog da je i vama
i mnogima ovo pitanje tako tjeskobno?
Odgovor je sada već jasan, nedostaje
nam karizmatička vjera. Što to znači?
Vjeru daruje Bog, mi je primamo, a vjer-
ski život je suradnja s Bogom. To nam
nedostaje. Stoga je lakša linija biti –
neka nikoga ne uvrijedi – vjernik druge
kategorije koji „ide unatrag“. Lakše je iz-
vršavati vanjske forme molitve, posta,

slavljenja, pa čak i sudjelovanja na sve-
toj misi, a da se ne dopusti zahvatiti iz-
nutra – duboko u duši – Bogom i to
Bogom živim koga prepoznajemo baš u
molitvi, sakramentima, susretima milo-
sti. Konačno, još jedan razlog treba
istaknuti. Spomenuo sam gore zajedni-
čarsku vjeru koja je također bijeg od
prave, jer prava vjera je vjera u zajednici.
A zajednica je „jedno srce – jedna duša“.
Nama danas nedostaje takva zajednica
u kojoj ćemo živjeti vjeru. Što nam preo-
staje? Vama i sebi odgovorio bih s Kar-
lom Rahnerom: Na koljena! Moliti za
dar vjere i moliti za pravu zajednicu.
Tada će vjera biti svjedočka, a radost ne-
hinjena i mir postojan.

U susret događanjima

Proštenje u župi sv. Roka

16. 08. 2010.

– u 8 sati sv. misa na mađarskom jeziku

– od 8 do 16,45 sati Euharistijsko klanjanje pod geslom „Zaštitimo nerođene!

– u 16,45 je prigodni program pod geslom: Hvalospjev životu u kojem nastupa VIS "RITAM VJERE".

– u 17,30 svečanu sv. misu predvodi preč. István Palatinus, župnik subotičke župe sv. Jurja

Na kraju mise je blagoslov trudnica.

Poslije sv. mise zajedničko slavlje u dvorištu župe uz kuhani kukuruz, lube-nice i tamburaše.

ZAHVALA

za 25. godina župnikovanja
u subotičkoj katedralnoj župi
mons. STJEPANA BERETIĆA
19. rujna u 10 sati

BUNARIČKO PROŠTENJE 28. i 29. 08. 2010.

Trodnevnica svaku večer od 19 sati u srijedu 25. 08. – propovijed i krunica u četvrtak, 26. 08. – Božanski Časoslov u petak, 27. 08. – propovijed i pobožnost križnoga puta.

U subotu, 28. 08. u 19 sati svečano bdijenje

Služba pokore, Služba svjetla i Sveta misa

Cijelu noć je moguća tiha molitva u Svetišću.

Bdijenje će predvoditi nadbiskup i metropolit beogradski, mons. Stanislav Hočevar, biskup subotički, mons. dr. Ivan Pénzes, mons. Stjepan Beretić, katedralni župnik i rektor svetišta mons. dr. Andrija Kopilović.

U nedjelju, 29. 08.

– u 7 sati u kapeli dvojezična misa koju će predvoditi oci franjevci

– u 8 sati biskupska misa na mađarskom jeziku koju će predvoditi mons. dr. Ivan Pénzes, subotički biskup

– u 10 sati biskupska misa na hrvatskom jeziku koju će predvoditi nadbiskup i metropolit beogradski, mons. Stanislav Hočevar, uz koncelebraciju subotičkog biskupa mons. dr. Ivana Pénzesa i svećenika Grada Subotice.

– u 16 sati dvojezična sveta misa za bolesnike i spomen pokojnih bunaričkih hodočasnika

KNJIGU „STO BANDAŠA I BANDAŠICA“

možete nabaviti
u Uredništvu Zvonika
po cijeni od 10 Eura
u dinarskoj protuvrijednosti

Hodočašće u Asiz i Rim

Franjevački samostan iz Novog Sada organizira osmodnevno hodočašće u Rim i Asiz u razdoblju od 28. rujna do 5. listopada 2010. godine.

Tri cijela + pola dana u Rimu. Posjet svim poznatijim kršćanskim mjestima (bazilike, Vatikanski muzeji, Panteon...) i istaknutijim kulturno-povijesnim znamenitostima (Forum Romanum, Colosseum, Trevi...) uključujući i katacombe.

Proslava blagdana sv. Franje Asiškog u Asizu u Porcijunkuli i u bazilici sv. Franje (s obilaskom franjevačkih svetišta u Asizu).

Program putovanja: Novi Sad – Padova – Certosa di Firenze – Siena – Orvieto – Rim – Assisi – La Verna – Novi Sad.

Planirana cijena: 500 eura (troškovi busa, noćenja u hotelima svakog dana većinom polupansion, ulaznice).

- Prijave do 15. 08. 2010.

- Informacije: kod p. Károlya Hármatha, duhovnog i turističkog vođe puta (dvojezično) na tel. 021 469-474, mobtel 063 523-634 ili email: harmath@eunet.rs

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Rimokatolički župni ured Sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Beogradski put 52
Telefon: +381(0)24 554-896; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

mr. Mirko Štefković, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381(0)24 553 610

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

mr. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta "Ivan Antunović"

mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

Vedran Jegić, fotograf

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković, dr. Andrija Kopilović, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, s. Blaženka Rudić, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Hrvatska Čitaonica

Čitajte tisak, posudite knjige
i porazgovarajte s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, ulica Bele Gabrića 21
srijeda, petak 10 – 14 sati
utorak, četvrtak 16 – 19 sati

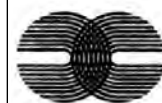
Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

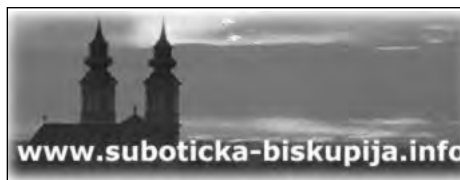
Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 18-21 sat
na frekvenciji 104,4 Mhz
Put Jovana Mikića 12,
Tel: 024 55 22 00; Fax: 551-902

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Subotica.info,
Branka V. Milojević

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- direktnom dostavom na župe: 1450 din

- poštom:

1700 din: tuzemstvo (za više primjeraka slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati poštanskom uplatnicom na ime Mirko Štefković, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, s naznakom podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojode 12, 10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati na biskupijski račun s naznakom Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Rimokatolička vjerska zajednica - Biskupski ordinarijat, Trg žrtava fašizma 19, 24000 Subotica, Serbia.

Toth optika

OČNA KUĆA

SZEMÉSZETI SZALON

551-045

A FŐPOSTÁNÁL

KOD GLAVNE POŠTE

CRKVO SLIKAR
DEKORATIVNI MOLERAJ

AMBROŠIĆ IVAN

Telefon: 025 25 658
Mobilni: 064 26 444 58

IZOLUJEMO VLAŽNE KUĆE CRKVE DVORCE

I DRUGE KAPITALNE OBJEKTE DEBLJINE ZIDOVA DO 10m

27 GODINA ISKUSTVA
40 IZOLOVANIH CRKVI
- BOLJE SUŠITI NEGO RUŠITI -

025/440-470 25000 Sombor,
063/440-470 Šeste Licke 25

RADIO MARIA

NOVI SAD 90,0 MHz - SUBOTICA 90,7 MHz
SOMBOR 95,7 MHz - PLANDIŠTE 89,7 MHz
LESKOVAC 107,4 MHz

Kontakt:
NOVI SAD
Koste Abraševića 16
Redakcija: 021/4790529
Program: 021/4790464
SMS: 063/598441
radiomarija.srbija@gmail.com
www.radiomarijasrbije.org

Kontakt:
SUBOTICA
Starine Novaka 58
Redakcija: 024/692255
Program: 024/692259
SMS: 063/445523
mariaradio@tippnet.rs
www.mariaradio.rs

POMOZITE RADIO MARIJI!

Broj računa: 160-324873-16
Banca Intesa a.d., Prima: Udruženje Marija,
21000 Novi Sad, Koste Abraševića 16

**Dacia porodica na okupu!
Koji je Vaš izbor?**

Dacia Logan
već od **6.990 €**

Dacia Logan MCV
već od **8.200 €**

Dacia Logan Van
već od **6.900 €**
bez pdv-a

Dacia Logan Pick Up
već od **7.300 €**
bez pdv-a

Dacia Sandero
već od **6.990 €**

3 GODINE
GARANCIJE III
100 000 km*

www.dacia.rs | Think big

AUTO CAR VIDAKOVIĆ, SUBOTICA

Braće Radića 51-53, Tel.: 024/553-567

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- Karadorđev put 2, SUBOTICA
- Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU

www.funero.co.rs
E-mail: funero@funero.co.rs

WiFi face

5GB mjesečno!

999 dinara

Najpovoljniji Internet paket

2048kbps simetrična brzina (i kod upload-a!)

- Bespriječna i brza komunikacija sa videom i glasom ako koristite Skype, MSN Live, Yahoo Messenger ili neki drugi popularni IM klijent
- Lako i brzo postavljanje fotografija i videa na Vaš Facebook, Flickr, Picassa... nalog
- Više nego dovoljno megabajta za svakodnevno posjećivanje vaših omiljenih web stranica
- Velika brzina kod slanja e-maila

Subotica, Karadorđev put 2, 024 / 555-765, www.tiponet.rs

Zahvaljujemo našim darovateljima

kupatila
kolpa-san[®]
by kolpa

*Opustite se i uživajte
u savršenstvu!*

Saloni kupatila KolpaSan:

Beograd, Bulevar Kralja Alexandra 402, **Tel: 011/ 240 73 71**

Novi Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel: 011/ 260 99 20**

Novi Sad, Rumenački put 11, **Tel: 021/ 518 091**

Subotica, Banijska 2, **Tel: 024/ 547 886**

bane
SUBOTICA

Srce kuće Vaše kuhinje su naše!

Saloni kuhinja:

Beograd, Tošin bunar 224/a, **Tel.: 011/ 2609 920**

Novi Sad, Marka Miljanova 20, **Tel.: 021/ 661 9005**

Subotica, Batinska 34, **Tel.: 024/ 561 187, 561 186**

**U našoj Poliklinici možete obaviti
sljedeće specijalističke preglede:**

pregled madeža – dermoskopiju
dugotrajno uklanjanje dlaka – epilaciju
fotopomlađivanje kože
liječenje akni i kozmetičke tretmane aknozne kože
kemijski piling
uklanjanje bradavica, mekih fibroma
i drugih kožnih promjena tekućim dušikom,
eketrokirurški, ugljikodioksidnim laserom
ispitivanje sluha
Ultrazvučni pregled: vrata, štitnjače, dojke, gornjeg i donjeg
abdomena, testisa, kukova kod djece
Kolor depler krvnih žila vrata
Dvadesetčetverosatni holter srca i krvnog tlaka
Alergo test
Liječenje bolnih stanja mekim laserom
Liječenje bola intramuskularnom stimulacijom
i drugih stanja tradicionalnom kineskom akupunkturom

**Svi pregledi se zakazuju telefonom: 024/ 520 - 698
Zahvaljujemo Vam na ukazanom povjerenju!**

Dermatovenerolog
Otorinolaringolog
Neurolog
Ginekolog
Pedijatar
Ortoped
Urolog
Kardiolog
Gastroenterolog
Endokrinolog
Reumatolog
Specijalist za
ultrazvuk
Akupunkturolog
Dječji neurolog
Dječji nefrolog
Psiholog

Umjetnost življenja slična je umijeću bojenja!

ZRG

ZAVRŠNI RADOVI GRAĐEVINE

U „kolijevci“ Dužjance

Svečana euharistija u katedrali

Svečana povorka

Predaja kruha gradonačelniku

Bandašičino kolo na gradskom trgu

Nagrađeni izlog